

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

İÇ MİMALIK ANABİLİM DALI

**İÇ MEKAN ÖRGÜTLENMESİNDE SINIR ÖĞELERİ : POST MODERN VE
MİNİMAL MEKANLAR**

141261

İç Mimar Funda KURAK AÇICI

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
“Yüksek İç Mimar”
Ünvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

141261

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 29.12.2005
Tezin Savunma Tarihi : 20.01.2006**

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. İlkay ÖZDEMİR

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Şengül ÖYMEN GÜR

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Şirin KURBETÇİ

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Emin Zeki BAŞKENT

Trabzon 2006

ÖNSÖZ

Bu çalışma K.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programında yapılmıştır.

‘İç Mekan Örgütlenmesinde Sınır Öğeleri: Post Modern ve Minimal Mekanlar’ adlı bu çalışma ile iç mekanların örgütlenmesine ışık tutulması ve sınır öğelerinin yaşamımızda ne derece etkili olduğunun gözler önüne sererek, çalışmanın araştırmacı ve öğrencilere yol gösterecek görsel bir kaynak olması hedeflenmiştir.

Öncelikle yüksek lisans tez danışmanlığımı üstlenerek, her konuda desteğini ve yardımını esirgemeyen değerli hocam Yrd. Doç. Dr. İlkay MAŞAT ÖZDEMİR’e, kendisinden aldığım yüksek lisans dersleri kapsamında beni yönlendirerek mimariye bakış açımı değiştiren Prof. Dr. Şengül ÖYMEN GÜR’e, yüksek lisans eğitimime başlamamda etkili olan ve her zaman beni destekleyen Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ’e, daima yanımda olup yardımını esirgemeyen meslektaşım ve eşim Serkan Kamil AÇICI’ya, maddi ve manevi hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan aileme, desteğini hep gördüğüm dostum Uzman Ülkü BİNLER KERİM’e, İngilizce özetime yoğun iş temposu arasında yardımcı olan İngilizce öğretmeni kuzenim Bihter SALİHOĞLU’na, tüm dostlarıma ve İç Mimarlık Bölümü hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Funda KURAK AÇICI

Trabzon, 2006

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
ÖZET.....	VI
SUMMARY.....	VII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	VIII
TABLolar DİZİNİ.....	X
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.1.1 Sorunun Belirlenmesi	1
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	3
2.1. Mekanın Tanımı ve Çeşitleri	3
2.2. Mekan Örgütlenmesinin Tanımı ve Örgütlenmede Etkili Olan Parametreler.....	6
2.2.1. Mekan Bileşen ve Öğeleri	8
2.2.2. Mekan Bileşen ve Öğelerinin Mekanda Aldığı Farklı Roller.....	9
2.3. Mekan Sınırlayıcıları	10
2.3.1 Mekan Sınırlayıcısı Olarak Renk ve Doku	11
2.3.2. Sınırlayıcı Olarak Kullanılan Mekan Bileşenleri	13
2.3.2.1. Döşeme	14
2.3.2.2 Duvar.....	20
2.3.2.3. Kolon.....	24
2.3.2.4. Kiriş.....	26
2.3.2.5. Merdiven.....	27
2.3.2.6. Pencere.....	29
2.3.2.7. Kapı.....	33
2.3.3. Sınırlayıcı Olarak Kullanılan Mekan Öğeleri.....	36
2.3.3.1 Donatılar (Mobilyalar).....	36
2.3.3.2. Aksesuarlar (Çiçekler, Aydınlatma Öğeleri)	38
3. BULGULAR.....	41
3.1. Sınır Öğelerinin Ele Alınacağı Mekanlar Ve Kavramlar.....	41

3.1.1.	Post Modernizm	41
3.1.1.1.	Post Modernizmin Tanımı ve Ortaya Çıkışı	41
3.1.1.2.	Post Modernizmin İç Mekana Yansıması	44
3.1.2.	Minimalizm	45
3.1.2.1.	Minimalizmin Tanımı ve Ortaya Çıkışı	45
3.1.2.2.	Minimalizmin İç Mekana Yansıması.....	48
3.1.3.	Kavramlar.....	48
3.1.3.1.	Bütünlük – Parçalılık	52
3.1.3.2.	Düzen – Düzensizlik	53
3.1.3.3.	Sadelik – Karmaşıklık.....	53
3.1.3.4.	Azlık – Çokluk.....	54
3.1.3.5.	Homojenlik – Heterojenlik	55
3.1.3.6.	Simetri – Simetrisizlik/Asimetri.....	55
4.	İRDELEME.....	57
4.1.	Farklı Mekan Örneklerinde Sınır Öğelerinin İrdelenmesi Üzerine Pilot Çalışma.....	57
4.1.1.	Post Modern Mekanlar	57
4.1.1.1.	Graves Evi.....	58
4.1.1.2.	Post Modern Malikane.....	61
4.1.1.3.	Charles Jencks Evi.....	63
4.1.1.4.	Milano’da Ev.....	65
4.1.1.5.	Gallarate’de Bir Ev.....	67
4.1.1.6.	Soley Evi.....	69
4.1.1.7.	Eski Objeler Yeni Mekanlar.....	71
4.1.1.8.	7007 Broadway Terrace.....	73
4.1.1.9.	Memphisvari Mekan.....	75
4.1.1.10.	Kunt Evi.....	77
4.1.2.	Minimal Mekanlar.....	79
4.1.2.1.	Klotz Evi (Klotz House).....	80
4.1.2.2.	Sperl Evi (Sperl House).....	82
4.1.2.3.	Y Evi (Y House).....	84
4.1.2.4.	Duvarları Olmayan Ev (House without Walls).....	86
4.1.2.5.	La Azohia Evi (Residence in ‘La Azohia’)......	88

4.1.2.6.	Mobilya Ev (Furniture House).....	90
4.1.2.7.	Tait-Doulgeris İlave Binası (Extension of Tait-Doulgeris House).....	92
4.1.2.8.	Stockholm’de Bir Daire (Apartment in Stockholm).....	94
4.1.2.9.	Barcelona’da Bir Daire (Apartment in Barcelona).....	96
4.1.2.10.	Vienna’da Bir Daire (Apartments in Vienna).....	98
5.	SONUÇLAR.....	100
6.	KAYNAKLAR.....	104
7.	EKLER.....	108
	ÖZGEÇMİŞ	

ÖZET

İnsanı çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde eylemlerini sürdürmesine elverişli boşluk olarak tanımlayabildiğimiz mekan; insanoğlu varolduğu sürece geçerliliğini koruyan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Hızlı değişimin yaşandığı dünyamızda her şeyde olduğu gibi mekanın da hızlı değişimi kaçınılmaz görülmektedir. Özellikle günümüz mekanlarının birden fazla işlevi içinde barındırma eğilimi mekan örgütlenmesinde sınır öğelerinin önemini artırmaktadır. Bilindiği üzere mekanı yaşanabilir kılan örgütlenmesidir. Mekan örgütlenmesi başarılı olan bir mekan kullanıcısının isteklerine cevap verebilmektedir. Başarılı bir örgütlenmede sınır öğelerinin kullanımı kaçınılmaz olmaktadır. Mekan içinde alt mekanlar oluşturmada sınır öğelerine büyük görevler düşmektedir. İç mekan sınırlayıcıları üzerine yapılan bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır ;

Birinci bölümde, konuya giriş yapılarak sorun ortaya konulmaktadır.

İkinci bölümde, mekan ve mekan örgütlenmesi üzerinde durulmaktadır. Mekan örgütlenmesinde etkili olan parametreler irdelenerek mekanı oluşturan sınır öğeleri belirlenmektedir.

Üçüncü bölümde, bulgular açıklanarak, sınır öğeleri son dönemlerin popüler akımları olan Post Modern ve Minimal mekanlar da ele alınmaktadır. Bu aşamada Post Modernizm ve Minimalizm akımlarının ortaya çıkışı, özellikleri ve iç mekandaki etkileri etüt edilerek birbirinin karşıtı olan ve bu akımları yansıttığı düşünülerek seçilen kavramlar doğrultusunda sınır öğeleri irdelenmektedir.

Dördüncü bölümde, farklı mekan örnekleri iç mekan düzeyinde, özellikle de mekan sınırlayıcıları açısından irdelenmektedir. Bu bağlamda 10 Post Modern, 10 Minimal mekan örnekleri üzerinde, kavramlar ve sınır öğeleri açısından karşılaştırmalı bir çalışma yapılmaktadır.

Beşinci bölümde, elde edilen bulgular dahilinde sınır öğelerinin, her tür mekanda gerekliliği ortaya koyularak farklı mimari tarzlara göre şekil değiştirdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Mekan, İç Mekan, Mekan Örgütlenmesi, Sınır Öğeleri, Post Modernizm, Minimalizm.

SUMMARY

The Components of Boundary in Spatial Organization of Inner Spaces: Postmodern and Minimal Spaces

Space that may be defined as a room isolating man from his environment in a sense and maintaining him with his activity, appear us as a concept which has been current a long as human being exists. In our changing world it seems inevitable for the space to remain unchanged. Specially the trend that modern space keeps many function in it increases the importance of the components of boundary. In general sense, what renders space worth living is its organization. A space with a successful spatial organization can satisfy its owner's demands. A successful organization employ the components of boundary avoidably. To form sub-spaces in a space, the components of boundary are required at most. This study that is built on the limitatives of space is composed of 5 chapters:

The first chapter covers the introduction and the main argument.

In the second chapter, space and spacial organization has been emphasized. The components of boundary have been determined by discussing the parameters that is effectual in spatial organization.

In the third chapter, the findings have been revealed and components of boundary have been examined in Postmodern and Minimal spaces that are popular trends of modern times. This chapter covers that how the movements of Postmodern and the Minimal have arised, their characteristics and how they effect inner space; furthermore the components of boundary have been discussed in the light of the controversial concepts that are supposed to reflect these movements in a way.

In the forth chapter, different inner space models, especially in terms of the limitatives of space, have been examined. In that sense, a comparative study is made using 10 Postmodern and 10 Minimal space models in terms of concepts and the components of boundary.

In the fifth chapter, according the findings the need for the components of boundary in every kind of space and that they have various forms due to various architectural styles are drawn as the conclusion.

Key Words: Space, Inner Space, Spatial Organization, The Components of Boundary, Postmodernism, Minimalism.

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Mekan kavramı	3
Şekil 2. Post Modern İç Mekan, Swan Otel balo ve bekleme salonu	4
Şekil 3. Minimalist İç Mekan, Paris de ki Louis Vitton Mağazası.....	5
Şekil 4. Swan Otel dış mekanı	5
Şekil 5. Minimalist Dış Mekan, Louis Vitton Mağazası.....	6
Şekil 6. Plan üzerinde iç mekan örgütlenmeleri.....	7
Şekil 7. Şömineye yönelik mekan örgütlenmesi örnekleri.....	10
Şekil 8. Döşeme üzerinde sınırlılık etkisi.....	15
Şekil 9. Karo halı döşemeleri.....	15
Şekil 10. Sert yer döşemesi örnekleri.....	16
Şekil 11. Ahşap yer döşeme örnekleri.....	18
Şekil 12. Kauçuk yer döşemeleri.....	18
Şekil 13. Vinil yer döşemesi örnekleri.....	18
Şekil 14. Mutfak ile yaşama alanlarının döşeme farklılığı ile birbirinden ayrılması.....	20
Şekil 15. Duvar yüzeyinin sınırlanması.....	22
Şekil 16. Duvar kağıdı örnekleri.....	22
Şekil 17. Seramik duvar kaplama örnekleri.....	23
Şekil 18. a. Yatak odası ile banyonun yarım duvar yardımıyla birbirinden ayrılması.....	24
Şekil 18. b. Mutfak ile yaşama alanının yarım duvar yardımıyla birbirinden ayrılması	24
Şekil 19. Perspektif de kolonların sınırlayıcı etkisi.....	24
Şekil 20. Plan düzleminde kolonların sınırlayıcı etkisi.....	25
Şekil 21. Yaşama mekanlarının kolonlar yardımıyla diğer mekanlardan ayrılması.....	25
Şekil 22. Kirişin mekanda sınırlayıcı olarak etkisi.....	26
Şekil 23. Mekanların kiriş yardımıyla sınırlandırılması.....	27
Şekil 24. Merdivenlerin mekan örgütlenmesindeki sınırlayıcı rolü.....	28
Şekil 25. Yaşama mekanlarının merdiven ile ayrılması.....	29
Şekil 26. Mekanların basamaklarla birbirinden ayrılması.....	29
Şekil 27. Pencerenin mekan içindeki sınırlayıcılığı.....	30
Şekil 28. İç mekanlarda pencere örnekleri.....	31

Şekil 29. Pencereler dikkate alınarak yapılan mobilya yerleşimleri.....	32
Şekil 30. Cam pencere kaplaması kullanılarak yaratılan iç bahçe uygulamaları.....	32
Şekil 31. Kapını duvar yüzeyinde sınırlayıcı etkisi.....	34
Şekil 32. Duvar yüzeyinde kapı ve doku etkisi, kapının sınırlayıcılığı.....	34
Şekil 33. Mutfak ile yaşama mekanının sürgülü bir kapı ile birbirinden ayrılması.....	35
Şekil 34. Mobilyaların oturma grubu oluşturarak mekan içinde sınırlanması.....	37
Şekil 35. Aydınlatma öğelerinin mekanda sınırlayıcı etkisi.....	38
Şekil 36. Çiçeklerin iç mekanları sınırlamak amacıyla kullanılması.....	39
Şekil 37. Aydınlatma öğesinin oturma bölümünü aydınlatarak sınırlayıcı rol oynaması.....	40
Şekil 38. Vanna Venturi House (Robert Venturi), Philadelphia, Pennsylvania, USA, 1964.....	42
Şekil 39. Post Modern iç mekan, Philadelphia Hayvanat Bahçesi'nde çocuklar için düzenlenmiş bölüm, George D. Wiener Ağaç Odası, 1980.....	43
Şekil 40. Mies van der Rohe'nin Minimalizm anlayışı, Tugendhat House, 1930.....	46

TABLolar DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Modernizm ve Post Modernizm arasında şematik farklar	49
Tablo 2. Modernizm ve Post Modernizm kavramları	50
Tablo 3. Gür'ün Hassan (1985) ve Harvey (1990)'dan seçtiği Modernizm ve Post Modernizm arasındaki şematik farklar.....	51
Tablo 4. Çalışma kapsamında seçilen Minimalizm ve Post Modernizm ile ilgili kavramlar	52
Tablo 5. Post Modern Mekan Kimlikleri.....	57
Tablo 6. Çalışma Kapsamında Ele Alınacak Post Modern İç Mekanlar.....	58
Tablo 7. Graves Evi.....	60
Tablo 8. Post Modern Malikane.....	62
Tablo 9. Charles Jencks Evi.....	64
Tablo 10. Milano'da Ev.....	66
Tablo 11. Gallarate'de Bir Ev.....	68
Tablo 12. Soley Evi.....	70
Tablo 13. Eski Objeler Yeni Mekanlar.....	72
Tablo 14. 7007 Broadway Terrace.....	74
Tablo 15. Memphisvari Mekan.....	76
Tablo 16. Kunt Evi.....	78
Tablo 17. Minimalist Mekan Kimlikleri.....	79
Tablo 18. Çalışma Kapsamında Ele Alınan Minimalist İç Mekanlar.....	79
Tablo 19. Klotz Evi (Klotz House).....	81
Tablo 20. Sperl Evi (Sperl House).....	83
Tablo 21. Y Evi (Y House).....	85
Tablo 22. Duvarları Olmayan Ev (House without Walls).....	87
Tablo 23. La Azohia Evi (Residence in 'La Azohia').....	89
Tablo 24. Mobilya Ev (Furniture House).....	91
Tablo 25. Tait-Doulgeris İlave Binası (Extension of Tait-Doulgeris House).....	93
Tablo 26. Stockholm'de Bir Daire (Apartment in Stockholm).....	95
Tablo 27. Barcelona'da Bir Daire (Apartment in Barcelona).....	97
Tablo 28. Vienna'da Bir Daire (Apartments in Vienna).....	99

Tablo 29. Post Modern ve Minimalist Mekanlar da Sınır Ögelerinin İrdelenmesinin Sonuçları.....	103
--	-----

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

1.1.1. Sorunun Belirlenmesi

Zevi'ye göre mimarlık bir mekan yaratma sanatıdır. Buna bağı olarak iç mimarinin de iç mekan yaratma sanatı olduğu söylenebilir.

İnsanlar çeşitli mekanlar içinde yaşamak durumundadırlar. Yaşanılacak iç mekanları kurgularken, bu mekanlara uygun işlevler yüklemek gerekmektedir. İç mekanlara farklı işlevler yüklemek de sınır öğeleri kullanılarak mümkün olmaktadır.

Yaşanılan mekanların kullanıcıya iyi hizmet verebilmesi, kullanım rahatlığı sağlaması ve güvenilir bir ortam oluşturması için iyi bir mekan örgütlenmesi gerekmektedir.

Mekan örgütlenmesinin amacı, insana daha iyi bir yaşama düzeyi sağlamaktır. İç mekan örgütlenmesinde mekan bileşen ve öğelerinden faydalanılmaktadır. Mekan içinde yeni alt mekanlar oluşturmakta mekan bileşen ve öğelerinin katkısı olmaktadır. Mekan bileşen ve öğelerine sınır öğesi görevi yüklenerek mekana farklı işlevler kazandırılmaktadır (Özdemir, 1994).

İç mekanların birden fazla işlevi barındırma eğilimi, iç mekan örgütlenmesinde sınır öğelerine duyulan ihtiyacı açıklamaktadır.

İç mekan günümüzde daha da önemli hale gelmiştir. Gün içinde yaşamın büyük bölümü iç mekanlarda geçmektedir. Bazen insanlar, hiç gün ışığı görmeden bir günü tamamlamaktadırlar. Yaşam artık çağdaş mekanlarda sürdürülmektedir. İnsanlar evlerini sadece yaşama alanı olarak değil, ofis olarak da kullanabilmektedirler. Tüm bunlar iç mekanın ne denli önemli olduğunu göstermektedir. İç mekanlar, yaşam ve ofis alanlarını bir arada barındıran çağdaş mekanlara dönüşmektedir. Kullanıcı gereksinimlerini karşılamak amacıyla iç mekanlara farklı işlevler yüklemek gerekmektedir.

Sınır öğelerinin farklı anlayışlarla (farklı mimari akımlarla) donatılmış konut mekanlarında farklı biçimlerde ortaya çıktığı varsayımına dayanarak bu tez çalışması oluşturulmuştur. Bu varsayımına dayanarak farklı tarzda düzenlenmiş mekanlardaki sınır öğeleri belirli kavramlar üzerinde irdelenmek istenmiştir.

Bu çalışmanın amacı, iç mimarlık dünyasında, iç mekanlara işlev kazandırdığı düşünülen sınır öğelerini mekan içinde sorgulamak ve farklı biçimlerde örgütlenmiş mekanlar dahilinde karşılaştırarak tartışmaya açarak, literatürdeki bu alandaki eksikliği gidermeye çalışmaktadır.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Mekanın Tanımı ve Çeşitleri

Mekan üzerine pek çok tanım yapılmıştır ve yapılmaktadır.

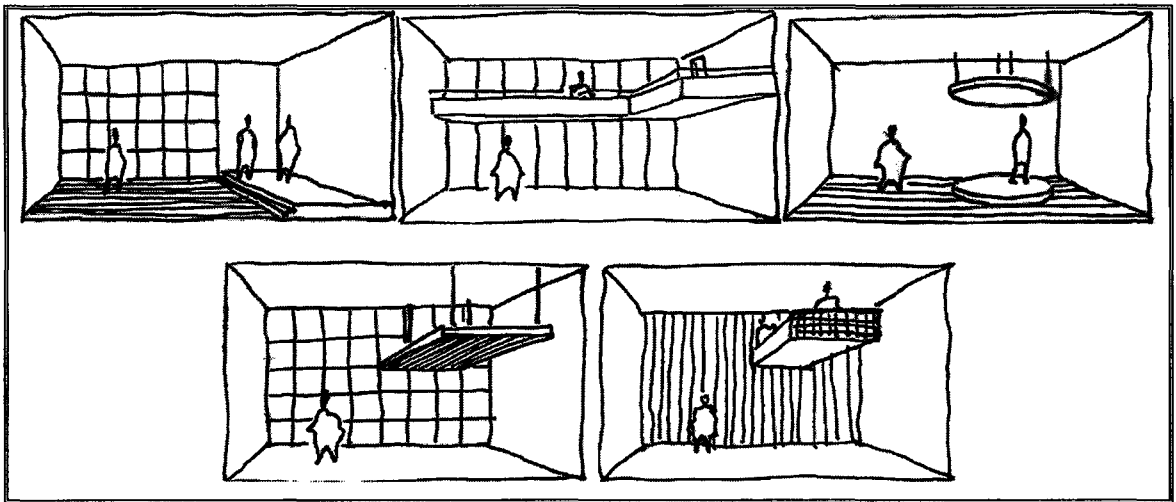
Mekan, genel tanımlaması içerisinde çok geniş kapsamlıdır. Sonsuzluğu içeren uzaydan başlayıp, içinde bulunduğumuz en küçük hücreye kadar iner. Uzayda bulunan sayısız ögeler (yıldızlar) kendi aralarında kavramsal mekanlar oluştururlar. Bu ögelerin en belirginini yer küre, yani Dünyamızdır. Yer küreye bakıldığında; taş, toprak, su, yeşil örtü ve atmosferi ile çevreler belirlenir. Çevrelerin de kendi aralarında bütünleşerek mekanları oluşturduğu görülmektedir (Şekil 1).

İnsanlar doğal çevreyi kendi çabalarıyla, kendi yararına uygun bir biçimde düzenleyerek yapay mekanlar oluşturmuştur. Mekan kavramı, zaman süreci içerisinde gelişmiş, farklı çeşitlemeleriyle büyük boyutlara ulaşmıştır (Şensoy, 1984).

Bu çalışmada mekan, insanlar tarafından yapılan iç mekanlar bazında ele alınmaktadır.

Mimarlık kavramının esası mekandır. Mimari var oldukça mekan da var olacaktır. Bu nedenle mekanın varlığını kanıtlamakta ve mimariyi yaratmak da kullanılan mekanı tanımlamaya gün geçtikçe yeni tanımlarla devam edilmektedir.

Zevi, mekanı, 'mimarlığın başrol oyuncusudur' diye tanımlar (Zevi, 1957).

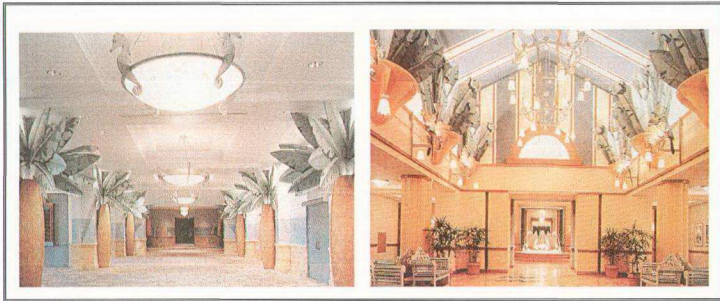
Şekil 1. Mekan kavramı (Heuser, 1989).

'Mekan, insanın, insan ilişkilerinin ve bu ilişkilerin gerektirdiği donatıların içinde yer aldığı, sınırları kapsadığı örgütlenmenin yapı ve karakterine göre belirlenen bir boşundur' (Gür, 1995).

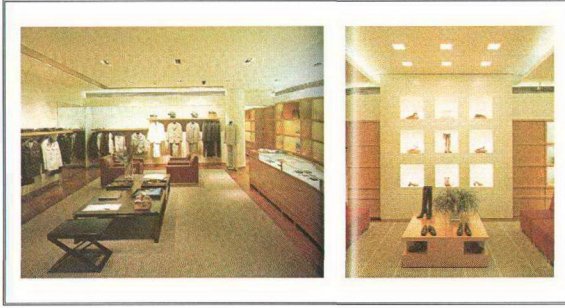
Mimarlığın yaratmayı amaçladığı 'mekan'; çeşitli etkinlikler ve eylemlere hizmet etmek üzere, bunların gereklerine uygun olarak tasarlanmış ve çeşitli elemanların çeşitli şekillerde bir araya gelişleriyle oluşmuş boşluklar düzeni olarak ifade edilmektedir (Ural, 1995).

Mekan, genelde sınırlı bir oluşumdur. Mimaride mekan içten dışa doğru gelişir. İnsan eylemlerinin gerektirdiği amaca göre içte boyutlanır ve biçimlenir. Mekan içerisindeki bu oluşum kurgu ile bütünleşerek dışa yansır. Mekan, amacı içeren biçimlenişini strüktürü ile örterek sınırlı bir hacim oluşturur. Bir çok tasarımcıya göre; Mimarlık bir bütündür; içte başlar, belli bir amaçla, kişi veya kişilerin gereksinimini karşılayacak bir biçimde, eylemlerin sürdürüldüğü mekan veya mekanlarla oluşturulur. İç mimari esas oluşumdur, dışa yansıyan ise onun kabuğudur. (Şensoy, 1984)

Her mimari bütün (yapı), iki tür mekan oluşturmaktadır. Bunlardan birincisi, yapının kendisinin oluşturduğu, tavan, döşeme, duvar gibi öğelerinin sınırladığı iç mekandır. Zevi, 'Architecture as Space' adlı eserinde, mimariyi tümüyle kapsayan olgunun 'mekan' olduğunu vurgulamakta, sağlam bir mimari görüşe varmak için mekan olgusundan yola çıkılması gerektiğini belirtmektedir. Bir yapının dışı, cephesi ne kadar güzel olursa olsun, bir dış kalıp olarak karşımıza çıkmaktadır, esas içerik ise iç mekandır (Zevi, 1957), (Şekil 2-3).

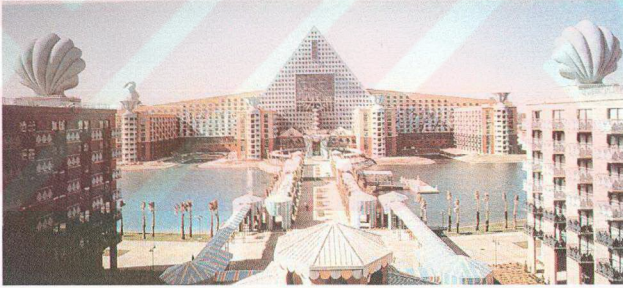

Şekil 2. Post Modern İç Mekan, Swan Otel balo ve bekleme salonu, (Graves- Stern).

Şekil 3. Minimalist İç Mekan, Paris de ki Louis Vitton Mağazası, (P. Marino & Ass.).

İkincisi ise, yapının dış yüzeylerinin etrafındaki öteki yapı ve kitlelerle oluşturduğu dış mekandır. Dış mekanda yapıların birbiriyle ve diğer öğelerle olan yakınlıklarının oluşturduğu mekana 'kentsel mekan' denilmektedir (Usta, 1997), (Şekil 4-5).

Şekil 4. Swan Otel dış mekanı, (M. Graves- R. Stern).

Norberg-Schulz, dış mekanı daha çok kentsel/toplumsal mekanı anlatmada iç mekanı ise özel ve yarı özel kapalı mekanları anlatmada kullanır. İç mekan kapalılık hissi uyandırırken dış mekan açıklık hissi uyandırır (Gür, 1984).

Geçmişten günümüze gelen yinelemelerle, farklılıklarla kendini kanıtlayan mekan, yine mekan olarak varolmakta fakat üzerindeki düzenlemelerle tamamıyla dolu, kapalı, açık ve sürekli genişleyen mekanlara dönüşmektedir (Tanalı, 2000).

Şekil 5. Minimalist Dış Mekan, Louis Vitton Mağazası, (P. Marino & Ass.).

Mekanın bir tarihi vardır. Tarih boyunca karşımıza hep farklı mekanlar çıkmaktadır. Geçmişten günümüze kadar belirli tarihlerde belirli mekan anlayışları uygulanmıştır. İç mekan kurgusu, ilk yerleşen insanlar zamanında mağara ile başlamış, çadırla devam etmiştir. Çadırın mekan kurgusu Geleneksel Türk Konutundaki 'Oda' kurgusu ile birebir benzeşim göstermiştir. Günümüz konutunda ise gece - gündüz ayrımı esas alınarak bugünkü halini almıştır. Ayrıca mekan her dönem kendi kurallarını koymuştur. Asiller ve halk farklı mekan anlayışlarına sahip olmuştur. Şu anda mekan hemen hemen herkes için aynı değerdedir. Kullanıcılar için bazı tasarım farklılıkları halen mevcuttur; bazıları için klasik bir mekan varlığını hissettirirken, bazıları içinde modern bir mekan yaşam doludur. Tüm bunların sonucunda bilinen iç mekan her zaman varolmuştur, sadece şekil değiştirmiştir ve her zaman var olacaktır.

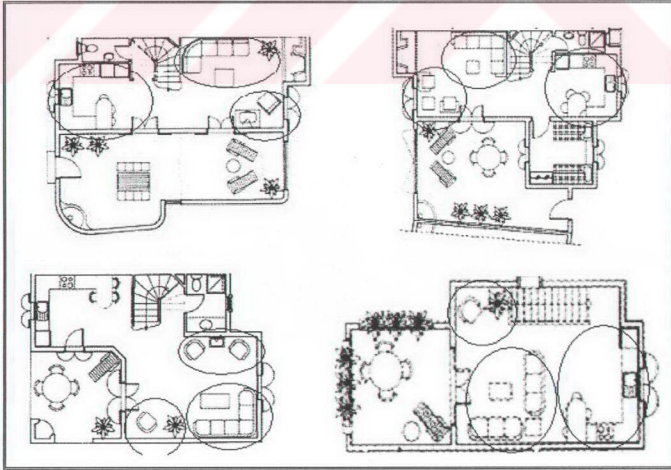
2.2. Mekan Örgütlenmesinin Tanımı ve Örgütlenmede Etkili Olan Parametreler

'Mekan örgütlenmesi, mekanın yapısal bileşenleri ve öğelerinin uyumlu, kullanışlı, güzel, insana mutlu ve huzurlu bir yaşam sağlayacak şekilde, kullanıcının yaşam tarzı ve hayat görüşüne duyarlı bir biçimde, gerekli konfor düzeyi sınırları içinde, bir bütün olarak düzenlenmesidir' (Özdemir, 1994).

Mekan örgütlenmesi kavramı çok boyutludur ve mekanın örgütlenmesinde, bir çok parametre söz konusudur. Bu parametreler kavramsal olarak şöyle sıralanabilmektedir: Güvenlilik, görevsellik, kullanışlılık, ferahlık, esneklik, boyutsal özellikler, konfor düzeyi, estetik.

Mekan örgütlenmesinde etkili olan parametreleri kısaca ele alırsak:

İnsanlar buldukları mekanda kendilerini güven içinde hissetmek isterler, mekânın güven verebilmesi için uygun tasarlanması gerekmektedir. Mekana yüklenecek görevler, mekânın kullanılışlılığını belirlemektedir. Mekânın hangi eylemleri gerçekleştirmesi gerektiği belirlenip, ona göre örgütlenmelidir. Mekanda rahat edilmesi için ferahlık sağlanmalı, mekân içinde boş alanlar bırakılmalıdır. Mekana hareket kazandırmak esneklikle mümkün olmaktadır. Esnek mekânlarda, mekân çok yönlü kullanılmaya olanak sağlamaktadır. Mekânın büyüklüğü – küçüklüğü mekân kullanımında önemli olmaktadır. Farklı m²lere göre farklı işlevsel çözüm sağlamak ve kullanılabilir mekânlar yaratmak mümkün olmaktadır. Mekânın ısısal konforu insan vücuduna göre ayarlanmalı; yeterli düzeyde kurgulanmalıdır. İyi bir biçimde örgütlenmiş mekânın gereğinden soğuk ya da sıcak olması o mekânın kullanım konforunu olumsuz yönde etkilemektedir. Mekânlar kurgulanırken estetik açıdan iyi olması istenmektedir. Estetik, mekânın güzel görünmesini ve ilgi çekici olmasını sağlamaktadır. İyi tasarlanmış bir mekândan estetik olması da beklenmektedir. İşlev, biçim, estetik, konfor, güvenlilik, görevsellik ve boyutsal özellikler bir arada uyumlu bir şekilde ise mekân başarılı bir şekilde örgütlenmiştir denilebilmektedir. Bu parametrelerin her birinin birbirine ihtiyacı bulunmaktadır (Özdemir, 1994).

Şekil 6. Plan üzerinde iç mekân örgütlenmeleri (Mesa Akdeniz Evleri).

Mekan örgütlenmesinde ulaşılabilirlik çok önemli bir unsurdur. İç mekan örgütlenmesinin kullanıcı hareketlerini sınırlamayacak düzeyde olması gerekmektedir. Bu bağlamda eşya yoğunluğuna dikkat edilmelidir. Mekan içinde dengeli bir yerleşimle örgütlenme yapılması gerekmektedir. Özellikle örgütlenmede donatıların yerleşimleri, kapıları engellemeyecek konumda yerleştirilmesi gerekmektedir (Bilgin, 1991).

Mekan örgütlenmesinin algılamayı olumlu ya da olumsuz yönden etkilediği bilinmektedir. Mekanın gereğinden büyük ya da küçük algılanması mekan örgütlenmesi ile sağlanabilmektedir. Eşyaların psikolojik etkileri bulunmaktadır. Mekan içindeki donatıların etkisi farklı düzenlemelerle arttırılabilir ya da azaltılabilir. Koltuklar arasında sehpa bulunması, çiçekler ve aydınlatma öğeleri psikolojik etkinin göstergesi olmaktadır.

Mekan örgütlenmesinde donatılar, kendi görevleri dışında mekanın sosyal statüsünü ve prestijini belirlemektedirler. Mekana ve mekan örgütlenmesine bakılarak, kullanıcıların, statülerini belirlemek mümkün olmaktadır (Bilgin, 1991).

Kullanıcının rolü mekan örgütlenmesinde son derece önemli olmaktadır. Kullanıcıya bağlı olarak mekanların farklı kültürlerde farklı örgütlendiği bilinmektedir. Her kültürün yaşama bakışında ve yaşam anlayışında değişiklikler olmaktadır. Bu nedenle kültürden kültüre örgütlenmede farklılıklar görülmektedir. Aynı kültür içinde bulunan insanlarda bile farklılık bulunmaktadır. Kullanıcının aile yapısı ve yaş grubu, eğitim düzeyi ve toplumdaki statüleri mekan örgütlenmesinde etkisi olmaktadır. Kısaca mekanlar irdelendiğinde kullanıcılarının kültür düzeyinin örgütlenmede etkili olduğu görülebilmektedir (Rapoport, 2004).

2.2.1. Mekan Bileşen ve Öğeleri

İç mekan bileşenleri yapısal mekan oluşturulurken ortaya çıkmaktadır. Bunlara yapısal bileşenler de denilebilir. Sabittirler ve çoğunlukla da iç mekanı belirleyici ve sınırlayıcı roller üstlenirler. Mekan öğeleri ise yapısal mekanın oluşumundan sonra mekanda yerlerini almaktadırlar. Kullanıcının gereksinim ve istekleri doğrultusunda çeşitlilik gösteren hareketli elemanlardır. Kompozisyonları mekan bileşenlerine bağlıdır. Mekan bileşenleri ve mekan öğeleri sınırlayıcı görevler üstlenebilmektedirler (Özdemir, 1994).

'Mekan bileşenleri olarak döşeme, duvar, kolon, giriş, çatı, merdiven, mekan öğeleri olarak ise, bölücü duvarlar, pencereler, kapılar, donatılar (koltuk, masa, sandalye... vb) diğer eşyalar ve aksesuarlar (çiçekler, aydınlatma öğeleri vb.) sayılabilir' (Özdemir, 1994).

Sınırlamada varolan ya da kullanılan engeller sınırladıkları bölge kadar önem taşıyan öğelerdir. Bunlar sınırlanan bölgenin mahremiyetinden kamusalılığına kadar bir dizi anlam yüklenirler. İç mekanlar çoğunlukla kullanıcıların zevk ve tercihleri doğrultusunda farklı donatı ya da aksesuar... ile kurgulanırlar. Dış mekanlar ise, ya doğal, siyasi ve yapısal sınırlarla varolurlar ya da işlevsel kargaşanın önlenmesi, bir işlevin diğerini rahatsız etmeden gerçekleşmesi amacıyla bir dünya görüşü ve bilimsel bilgi doğrultusunda planlanırlar.

2.2.2. Mekan Bileşen ve Öğelerinin Mekanda Aldığı Farklı Roller

Mekani oluşturan çeşitli bileşen ve öğeler, mekansal örgütlenmede çok farklı roller üstlenmekte, mekanın topyekün etkisi üzerinde son derece önemli rol almaktadırlar. Mekan bileşen ve öğeleri mekan örgütlenmesinde sınırlayıcı, belirleyici, yönlendirici, odaklayıcı, süreklilik sağlayıcı, anlam taşıyıcı, birleştirici, ayırıcı roller üstlenirler (Özdemir, 1994).

Bir yaşama mekanında koltukların bir arada yerleşimi ve yemek masasının ayrı bir alanda düzenlenişi ile mekan, işlevsel olarak uygun konumlanırken aynı zamanda da sınırlanmış olmaktadır. Koltukların bir arada olması oturma mekanı, yemek masasının ayrı olması da yemek yeme mekanını sınırlandırmaktadır.

Her mekan kullanıcılarına göre farklı örgütlenme göstermektedir. Kullanıcının yaşamında önemli olan nesne, mekanın kurgulanışında etkili olmaktadır. Günümüzde salon ya da oturma odalarında koltuklar televizyona yönelik yerleştirilmektedir Mekanın kurgulanmasında kullanıcıların televizyonu rahat görebilmesine özen gösterilmektedir. Çoğunlukla televizyon başköşededir denilebilir. Bu anlamda 'Tv', yaşama mekanında belirleyici, yönlendirici, sınırlayıcı ve odaklayıcı rol oynamaktadır. Geleneksel 'Türk Ev'inde bu rolü 'ocak' üstlenmiştir. Geçmiş zamanlarda duvarlara bağımlı bir şekilde sedirler yerleştirilmiş ve orta alan boş bırakılmıştır. Günümüzde sedirlerin yerini koltuklar almıştır ve mobilyalar duvardan bağımsız bir şekilde yerleştirilebilmektedir. Günümüzde mekan örgütlenmesinde koltukları tamamlayıcı olarak sehpa kullanılarak orta alan boş bırakılmamaktadır (Özdemir, 1994), (Şekil 7).

Şekil 7. Şömineye yönelik mekan örgütlenmesi örnekleri.

Mekan içindeki bazı bileşen ve öğeler anlam taşıyıcı olarak da kullanılabilirler. Bir duvar ya da kolon taşıyıcı görevinin yanı sıra bölücü, ayırıcı bir eleman olarak sembolik bir görev de üstlenebilmektedir (Özdemir, 1994).

2.3. Mekan Sınırlayıcıları

Mekan bileşen ve öğeleri mekan içinde sınırlayıcı olarak kullanılabilirler. Mekan içinde kendi görevini yapmakta olan donatılar, bunun yanı sıra sınır öğesi olarak da kullanılabilirler. Buna örnek olarak, genellikle 'halı' mekan içinde katı bir sınırlayıcıdır, donatı ve aksesuarlar halının sınırlarına bağlı olarak düzenlenmektedir (Özdemir, 1994). Koltuklar kendi içinde oturma mekanını oluştururken tek başına kullanılan bir koltuk sınırlayıcı görevi de üstlenebilir. Yaşanılan mekan içinde huzurlu ve güven içinde olunması için sınır öğeleri kullanılmaktadır. Günümüzde yaşama mekanlarında birçok etkinliği bir arada barındırma gereksinimi sınır öğelerine duyulan ihtiyacı göstermektedir.

2.3.1. Mekan Sınırlayıcısı Olarak Renk ve Doku

Renk, 'ışığın eşya üzerine çarpmasıyla yansıyan ışınların niteliğine göre gözde oluşan duyumlardan her biri' olarak tanımlanmaktadır (Hasol, 1998).

Renk, bilimsel olarak ışığın dalga uzunluğuna göre gözümüz yolu ile bizde uyandırdığı his olarak tanımlanabilir (Gürer, 1990).

Renklerin insanlar üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Renk araştırmaları sonucunda ulaşılan insanlar üzerinde renklerin etkisi şöyledir; 'Mavi, sükunet verici bir etkiye sahiptir. Gerilim ve heyecan yaratmak istenilen durumlarda maviden kaçınılmalı, imgelem geliştirilmek istendiğinde ise (örn. çalışanlara ilham vermek için) maviden yararlanılmalıdır. Kırmızı, vücutta adrenalin düzeyini artırarak coşku ve heyecan verir. Kırmızı, dalga boyu nedeniyle uzaktan en iyi görünen renktir. Otomobillerin fren lambalarının kırmızı olması bu nedenledir. Gözlerin kırmızıdan başka rengi algılamaları zaman alır. Sarı, dikkat çekicidir. Göz sarıyı başka renklerden daha çabuk algılar. Sergileme alanlarında, afiş panolarında, taksilerde ve oto sinyallerinde kullanılması bu nedenledir. Yeşil, insanın kendine gelmesini sağlar; yeni ürünlerin sunulmasında yararlı bir kullanım alanına sahiptir. Buna karşılık, çok canlı yeşilin pek çok insan üzerinde itici bir etkisi olduğu saptanmıştır. Gri, açık tonlarda, ürünlere seçkin bir görünüm verir. Bir problemin çözümünde, yaratıcı etki sağlar. Beyaz, ince bir renk olarak görülür ve özellikle de seçkin müşterileri çekmekte etkili olur' (Hasol, 1998).

Chujiwa'ya göre, kırmızı ateşi, sıcaklığı; yeşil tazeliği çağrıştırmaktadır. Mavi su gibi serin; kahverengi toprak gibi zengin ve doğal bazen de sonbahar gibi hüzünlü algılanmaktadır. Sarı güneş ışınlarının yaptığı gibi canlılık ve neşe taşımaktadır. Beyaz saflığın, temizliğin, masumiyetin ve barışın; siyah ise gecenin, günahın, ölümün ve kötülüğün rengi olarak anlam kazanmaktadır (Chujiwa, 1989; Ural, 1995).

Ural'a göre ise, 'Genel olarak renk ve renklilik her zaman coşkuyu, yeniliği, canlılığı anlatmaktadır' (Ural, 1995).

Belirli bir mekanda renk kullanımı için mekanın soğuk ya da sıcak olması, geniş ya da dar görünmesinin istenmesi önem teşkil etmektedir. Renklerle mekana istenilen etki verilerek mekanın güzelliği artırılmaktadır. Duvarlarda açık renk kullanılması mekanın görüldüğünden daha büyük algılanmasına neden olmaktadır, mobilya da açık renk kullanılmasıyla da benzer bir etki yaratılabilmektedir (Kalınkara, 2001).

Mekânların renklendirilmesinde bir uyumun yakalanmasına dikkat edilmelidir. Tamamen açık rengin ya da koyu rengin hakim olduğu mekânlar da huzurlu ve rahat bir etki sağlanamamaktadır. Mutfak da daha dinamik, dikkat çekici, oturma ve yatak odalarında daha dinlendirici ve rahatlatıcı, yemek odalarında sıcak ve doğal bir ortam yaratmak ve çocuk odalarında neşeli, canlı renklerin tercih edilmesi insan psikolojisine faydalı olmaktadır (Kalınkara, 2001).

Renk, güzelliği ortaya çıkaran en önemli unsurdur. Rengin varlığı bulunduğu mekânda hemen kendisini göstermektedir.

Renk kullanımının mekâna estetik değer katmasının yanısıra kullanıldığı mekânı ya da yüzeyi sınırlayıcı etkisinden de bahsetmek mümkündür. Yaşanılan alan içinde vurgulanmak istenen, ya da kullanıcıyı yönlendirmek istenen durumlarda renklerden yararlanılmaktadır. Tamamen beyaz bir odanın tek bir duvar yüzeyi kırmızı ile boyanarak ön plana çıkarılabilmektedir. Duvar yüzeyinde bir bölüme uygulanan farklı bir renkle sınırlama sağlanabilmektedir.

Doku, 'Bir yüzeyde, dokunma duyusuna hitap eden nitelikler, tekstür', 'Bir gerecin iç yapısının yani bünyesinin karakteristiği: lifli, taneli, gözenekli gibi..' anlamlara gelmektedir (Hasol, 1998).

Doku kavramı, özellikle, çok büyük sayıda farklı çizgi, renk, yüzey şekli, aydınlık ve karanlık özellikleri ya da belirli bir uzaklıktan ayırt edilemeyecek kadar birbirine yakın ve küçük bileşenleri içeren alanlar için geçerli olmaktadır. Yakından incelenmedikçe bu ayrıntılar, tek bileşik olarak algılanmakta, bir doku özelliği yaratmaktadırlar (Aytuğ, 1987).

Dokular, doğal dokular ve yapma dokular olarak ikiye, sert (kaba) dokular (ahşap, taş), orta sert dokular (cam) ve yumuşak dokular (kumaş) olarak da üçe ayrılmaktadır.

Dokular görsel algı açısından etkili olmaktadırlar. Dokunun etkili olmasının önemli etkenleri; dokunun bizzat kendisi, dokulu malzemenin rengi ve dokulu yüzeyin parlaklık derecesidir.

Sarı, kırmızı ve turuncu cisimler olduklarından daha yakında, yeşil, mavi ve mor cisimler olduklarından daha uzakta görünmektedirler. Böyle durumlarda dokunun psikolojik etkileri farklı olmaktadır. Sert dokulu cisimler olduklarından daha yakında, yumuşak dokulu cisimler olduklarından daha uzakta algılanmaktadır.

Yumuşak dokulu cisimlerin insanda sükunet ve rahatlık, sert dokulu cisimlerin ise daha dinamik duygular uyandırdığı bilinmektedir. Sert dokulu cisimler insanı uyanık tutarak iradesini kuvvetlendirip, azim ve heyecan vermektedir.

Doku ile mekan arasında sıkı bir bağıntı bulunmaktadır: Yüzeyle ne kadar ince ve ayrıntılı olarak işlenmiş ise o kadar yakınlık ve kesinlik duygusu vermekte, dağınık, ayrıntısız ve belirsiz işlendiği zaman ise uzaklık etkisi yapmaktadır. Kontrast etki yaratılmak istendiğinde de dokudan geniş ölçüde yararlanılabilmektedir (Işingör, Eti, Ashier, 1986).

Bir mekan içinde dokunun dikkatli kullanılması ve doğadaki örneklerden yararlanılması ile doku etkin bir şekilde kendini göstermektedir. Düz yüzeyle geniş alanların dinlendiricilik ve gevşeme duygusu verdiği bilinmektedir. Duvarlar güçlü dokularla kaplanarak, geniş bir mekanın daha küçük görünmesi sağlanabilmektedir. Küçük mekanlarda çok yoğun doku kullanılması, odanın daha küçük algılanmasına ve bir karmaşaya yol açabilmektedir. Tüm duvarlarda desenli duvar kağıdı ya da taş doku kullanılmakta ise donatı ve objelerde sadeliğe gidilerek mekanın estetik algılanması sağlanabilmektedir (Kalınkara, 2001).

Farklı dokulu yüzeyle kullanmak, örneğin; düz alanlarla, dokulu alanları ayırmak başarılı ve okunaklı bir plan ortaya çıkarmaktadır. Bir resmin algılanması düz duvarda daha başarılı olmaktadır. Desenli perdelerin düz bir duvarda etkisi daha fazla algılanmaktadır. Düz bir halı üzerinde bulunan desenli koltuk daha etkili ifade edilmektedir. Güzel bir manzaranın hakim olduğu pencerede düz perdelerle istenilen etki sağlanabilmektedir (Kalınkara, 2001).

İç mekanlarda doku kullanılarak sınırlılık sağlanabilmektedir. Tek renk hakimiyeti olan bir mekan içinde farklı bir doku kullanılması ile doku sınır öğesi olarak görev almaktadır. Doku, duvar yüzeyinde, donatılarda, zeminde,...vb. tüm mekan bileşenleri ve öğelerinde kullanılarak sınırlılık sağlamakta mekana katkı sağlamaktadır. Doku ile mekana hareket katmak, estetik güzellik kazandırmak, mekanı tekdüzelikten kurtarmak mümkün olmaktadır. Doku mekan içerisinde sınırlayıcılık dışında yönlendirici, odak noktası olma gibi görevleri de üstlenmektedir.

2.3.2. Sınırlayıcı Olarak Kullanılan Mekan Bileşenleri

Mekan bileşenleri, mekan içinde kendi görevlerinin yanı sıra mekanları birbirinden ayırarak sınırlayıcı roller de üstlenirler. Böylece mekan bileşenleri çok amaçlı olarak kullanılarak iç mekana katkı sağlamaktadırlar.

Mekan içinde kendi işlevleri dışında sınırlayıcı olarak kullanılan mekan bileşenleri:

- Döşeme
- Duvar
- Kolon
- Kiriş
- Merdiven
- Pencere
- Kapı

2.3.2.1. Döşeme

Sözen ve Tanyeli döşemeyi, 'Yapılarda katları birbirinden ayıran düzlemsel yüzey ve bu yüzeyin üst yüzü' olarak tanımlamaktadır (Sözen-Tanyeli, 1994).

Hasol'a göre döşeme, 'yapılarda katları birbirinden ayıran ve üzerinde yürünen kısım' dır. Bir mekanın üzerinde yürünen taban yüzeyine kaplanan her tür malzemenin genel adına da döşeme kaplaması denilmektedir. Parke, karo, mozaik, seramik, halı vs. birer döşeme kaplamasıdır (Hasol, 1998).

Yer döşemeleri bir konutun inşasında ve dekorasyonunda oldukça önemlidir.

Odada bir ilgi yaratmasa bile, alan halı kullanılarak çarpıcı bir şekilde dizaynlanabilir. Yer döşemeleri odanın temelidir, bu nedenle de mekanın tüm dizaynını, hem fiziksel hem de görsel olarak etkiler (Faulker 1979). Yer döşemeleri dayanıklı, sert, pürüzsüz, düzgün veya tüylü ve yumuşak, halı şeklinde olabilir.

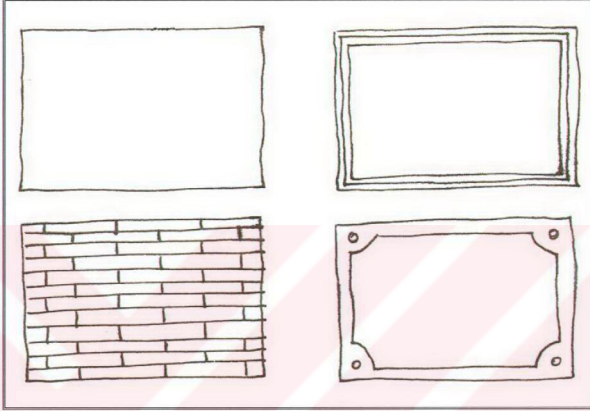
Faulker insanları 'soğuktan ve toprağın neminden koruma' ve 'yürüme ve mobilya yerleştirme için düzgün bir yüzey sağlama' gibi iki temel fonksiyonu olan düz yatay yüzeyleri yer döşemeleri olarak tanımlamaktadır (Faulker 1979).

Döşemeler esas olarak dört grupta toplanabilir. Bunlar yumuşak, sert, pürüzsüz ya da esnek ve biçimlendirilmiş ya da döküm yüzeylerdir.

- Yumuşak döşeme malzemeleri yün ve insan yapısı liflerden oluşan halılar ve duvardan duvara halılar, oryental (şark) halılar, antika kilimler, iç ve dış mekanda kullanılan halılardır.
- Sert döşeme malzemeleri ahşap, seramik, mozaik, doğal taş, arduvaz, cam parke, cam mozaik ve mermerdir.
- Düz (esnek) yüzeyli malzemeler, vinil mantar, vinil aspest ve linolyumdur.

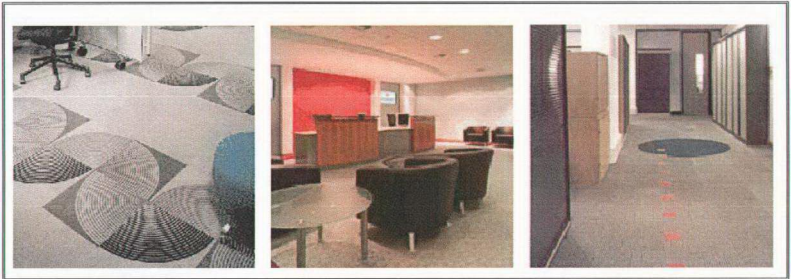
- Biçimlendirilmiş veya döküm yer döşemeleri, günümüzde gittikçe popüler olarak kullanılmaktadır.

Yer döşemesi kullanılacağı odaya, odanın fonksiyonuna ve burada yürütülecek eylemlere uygun nitelikte olmalıdır (Kalınkara, 2001).

Şekil 8. Döşeme üzerinde sınırlılık etkisi (Heuser, 1989).

Yumuşak yer döşemeleri; Halı ve kilimlerin tüm çeşitleri -yumuşak yer döşemeleri- ortama sıcaklık, doku, elastikiyet, cazibe ve temel olarak da dayanıklılık katar.

Şekil 9. Karo halı döşemeleri (URL-1, 2005).

'Döşeme çarpıcı –heyecanlı veya rahat- huzur verici olmak üzere iki şekilde oluşturulabilir. Her iki şekilde de yer döşemesi kullanılacak mobilyanın stili ve aksesuarlarla uyumlu olmalıdır' (Kalınkara, 2001).

Mekan düzenlenmesi yapılırken zeminden duvara doğru çalışılması daha doğrudur. Halı ve kilimden başlanarak oda düzenlenmesinde mobilyalarla bir bütün oluşturulmalıdır. döşemenin rengi ile mekandaki diğer objelerin uyumlu olmasına dikkat edilmelidir. Duvar, döşeme ve mobilya uyum içerisinde olmalıdır.

'Döşeme malzemeleri formun bir bölümüdür. Tek bir ünite formundaki halılar ve mobilyalar ise duvara karşı bir silüettir' (Kalınkara, 2001).

Modern odalar yaratmak için en başarılı süsleme etkisi doku ile sağlanmaktadır. Bir odaya bakıldığında halının büyüklüğünden çok deseni ve renginin odaya hakim olduğu anlaşılmaktadır. Küçük ve desenli halılar iç mekanı olduğundan küçük gösterir. Büyük meknlarda, iç mekanı küçük gösterilmek isteniyorsa küçük halı tercih edilebilir. Desen tercihi yapılırken küçük meknlarda küçük, büyük meknlarda büyük desenli halıların kullanılması önerilmektedir.

Halı veya kilim seçerken ölçülerine de dikkat edilmelidir. Mekanın ölçülerine uygun halı seçilmelidir. Çok büyük meknlarda küçük bir halı kullanımı uygun olmayabilir. Küçük bir mekanda da büyük bir halı hoş durmayacaktır.

Sert yer döşemeleri, sert ahşaplar, yumuşak ahşaplar, mermer, cam mozaik, cam tuğla, kayağan taş (arduvaz), granit, mozaik, karo ve seramik gibi malzemeleri içerir. Sert yer döşemeleri çok dayanıklıdır ve mobilyalar ile uyumlu bir şekilde kullanılmaktadır.

Şekil 10. Sert yer döşemesi örnekleri (URL-2, 2005)

Beton döşeme materyali olarak oldukça fazla kullanılmaktadır. Konutlarda elestik, ses geçirmeyen, sıcak bir görünüm oluşturmak için bir yüzey materyalinin altındaki bir alt döşemedir.

Mermer döşeme materyallerinin en maliyetlilerinden biridir, günümüzde daha çok hollerde ve fuayelerde kullanılmaktadır. Mermer sadece dekoratif değil, oldukça dayanıklı ve sert görünümlüdür. Granit iç mekanlarda sıklıkla tercih edilmektedir. Renk alternatifi olduğu gibi doğada bol bulunan püskürük taşlardandır. Basınca, çarpmaya karşı dayanıklıdır. Mermerin parlaklığını çabuk yitirdiği bilinmektedir, granit ise; 50 yıl üzerindeki cilayı korumaktadır.

Ahşap yer döşemeleri; Ahşap, yer döşemelerinin en gelenekselidir ve tarih boyunca kullanılan en eski yer döşemeleri arasındadır. Uzun bir kullanım tarihi olduğu gibi sıcak bir görünümü de vardır. Ahşap ilk defa M. Ö. 950'de Solomon Tapınağı'nda kullanılmıştı. Günümüzde ahşap döşeme dizaynında yaygın olarak kullanılan 3 tip döşeme; uzun ve dar yer döşemeleri, kalas döşemeler ve parkelerdir, bunlar maliyet bakımından oldukça hesaplı ve dekoratiftir görünümlüdür. Parke yer döşemeleri geometrik biçimlerde kısa şeritler halindedir, en yaygınları çapraz, dama tahtası, sepet örgü biçiminde olanlardır. Geleneksel olarak kullanılmakta olan ahşap döşeme malzemesi meşedir, ceviz ve çam ise oldukça yumuşak malzemelerdir. Ahşap döşeme malzemelerinde en az yaygın olanı sert akça ağaçtır, dayanıklılık ve düzgünlük sağladığından daha çok spor salonlarında kullanılmaktadır. Laminat yer döşemeleri, sağlam yer döşemelerinden daha az maliyetli, güzel bir yer döşemesi olarak kabul edilmektedir. Parke olarak adlandırılan, blok yer döşemeleri parke taklidi olarak yapılarak birçok iç mekanda kullanılmaktadır (Kalınkara, 2001).

Ahşap yer döşemeleri bakımı yönünden diğer döşemelerle karşılaştırıldığında oldukça avantajlıdır. Bu nedenle diğer döşemelere oranla iç mekanlarda oldukça sık kullanılmaktadır.

Esnek yer döşemeleri; Eğilip bükülebilen, düz yüzey malzemeleridir. Elastik yer döşemeleri oldukça kullanışlı olup, taş kadar sert, halı kadar da yumuşak değildir. Bu yer döşemeleri iç mekanlar için cazip, bakımı kolay, pürüzsüz yüzey döşeme malzemeleridir. En yaygın esnek yer döşemeleri vinil-aspest plakalar, levha vinil ve sırtı yastıklanmış levha vinildir. Diğer daha az sıklıkta kullanılan esnek yer döşemeleri kauçuk, mantar, sırtına vinil yapılandırılmış keçe ve linolyumdur. Altında ince ve paralel çizgiler bulunan yer döşemeleri en esnek olanlardır (Kalınkara, 2001).

Şekil 11. Ahşap yer döşeme örnekleri (URL-3, 2005)

Şekil 12. Kauçuk yer döşemeleri (URL- 4, 2005)

Oturma ve yemek alanlarında, yatak odalarına göre daha dayanıklı, görünümü dikkat çekici ve maliyetli döşeme malzemelerinin seçilmesi daha doğrudur. Bu mekanlarda trafik daha yoğundur ve halılar daha çok kirlenmeye ve deforme olmaya maruz kaldığı kabul edilir. İç mekan düzenlenmesi yapılırken tüm bunlar göz önüne alınmalıdır.

Kauçuk, plastik yer döşemeleri, seramik, taş, linolyum ve sert ahşaptan döşeme malzemelerinin bakımı ve süpürülmesi, halı ve kilimlerden daha kolaydır.

Şekil 13. Vinil yer döşemesi örnekleri (URL- 4, 2005)

'Yer döşemelerinin dekorasyona etkileri ;

- Sert yüzeyli ve dayanıklı döşeme malzemeleri alanı genişletme eğilimindedir. Ahşap, mozaik, kiremitler ve vinil genişlik duygusu yaratmada yardımcı olabilir.
- Duvardan duvara halı döşemesi mekana geniş görünüm verir, ancak donuk renkli halılar bir odaya görsel olarak yataylık kazandırır. Genel olarak, koyu ve parlak renkli halılar büyüklüğü biraz azaltırlar.
- Aynı mekanda birden fazla halı kullanılması, odada benek duygusu yaratır. Geniş bir mekanda iki halı kullanılması planlanıyor ise, kullanılan renklerin uyumu veya renk karışımı ile süsleme ve temel biçimden emin olunmalıdır.
- Süsleme alanı yukarı doğru kalkmış gösterir ve üstelik geniş alanlarda oldukça yararlıdır. Döşeme üzerinde desen kullanıldığında düz duvarlarla denge sağlar.
- Bir odada birlikte kullanılan döşemeler, uyumsuzluğu önlemek için dikkatle koordine edilmelidir. Örneğin; yerde duvardan duvara halı ve üzerinde kilim kullanıldığında, bunların kesin olarak birbirine uygun hale getirilmesi gerekir. Gözü rahatsız etme etkisi nedeni ile, desenli halı veya desenli esnek yer döşemeleri, desenli kilimlerle birlikte kullanılmamalıdır.
- Bitişik küçük odalarda aynı döşeme materyali kullanıldığında, düz ve akıcı bir yüzey elde edilir. Farklı renklerde ve süslemeler bitişik küçük alanlarda etkiyi azaltarak, benekli (bütünlük sağlamayan yapıda) ve vurgulu görünür' (Kalıncara, 2001).

Şekil 14. Mutfak ile yaşama alanlarının döşeme farklılığı ile birbirinden ayrılması.

Döşeme kaplaması olarak kullanılan malzemelerin farklı renk ya da dokuda seçilmesi ve mekan içinde sınırlayıcı olarak algılanmaya neden olmaktadır. Döşemede kullanılan kot farklılığı ile de mekanları birbirinden ayırmak mümkün olmaktadır. Örnek olarak; yaşama mekanı ile mutfağın aynı mekan içinde kurgulandığı durumda, sadece döşeme malzemesinin farklılığı ile sınırlayıcılık vurgulanabilmektedir. Islak mekanlarda suya dayanıklı malzeme kullanılırken, yaşama mekanında parke ya da halı tercih edilebilmektedir. Böylece iki mekanı birbirinden ayırarak sınırlılık vurgulanabilmektedir.

2.3.2.2. Duvar

Sözen ve Tanyeli duvarı, ‘Yapılarda genellikle taşıyıcı işlevi de bulunan bölme elemanı’ olarak tanımlanmaktadır. Örgü ya da dökme yöntemleriyle yapılabildiği gibi, prefabrik olarak da üretilebilir veya ahşap bir strüktür üzerine kaplama uygulanarak da gerçekleştirilebilir (Sözen-Tanyeli, 1994).

Hasol ise duvarı, ‘Yapılarda taş, tuğla, briket, kerpiç ve benzeri gereçlerle yapılan düşey bölme ögesi’ olarak tanımlamaktadır. Ahşap ve benzeri hafif gereçlerle yapılabilmeye kolayca sökülebilenlerine bölme denilmektedir (Hasol, 1998).

Heidegger’e göre duvar, sert, katı ve geçirgen olmayan bir somutluk tanımlayarak etrafımızı çevrelerken, rengi, dokusu gibi sonsuz duyum dokunuşlarıyla, soyut; öznel değerler tanımlar; var eder (Çolak, 2004).

Ching’e göre duvar, ‘Sürekli bir yüzey sunan dik konstrüksiyonların herhangi biridir veya koruma amaçlı çevirmek veya bölmek, ayırmak veya koruma alanı’dır (Çolak, 2004, S:6,7,8). Duvar taşıyıcı eleman olarak kullanılmasının yanı sıra, mekanı bölmek, dış etkilerden korumak, güvende hissedilmek amaçlarıyla da kullanılmaktadır.

‘Duvarlar, ortamları ya da mekanları birbirinden ayıran, düşey ya da düşeye yakın yapı elemanlarıdır’ (Toydemir-Gürdal-Tanaçan, 2000).

‘Yapılarda mekanları birbirinden ayıran, sadece bir kat yüksekliğinde, taşıyıcı olmayan ve genelde ağırlığı üzerinde oturduğu döşeme tarafından taşınan, hafif malzemenin yapılan duvarlara bölme duvarları denir’ (Toydemir-Gürdal-Tanaçan, 2000). Bölme duvarlar yapıların iç mekanlarını bölme görevi üstlendiğinden bu çalışmada ele alınmakta olan bu tür duvarlardır.

‘Günlük yaşamın önemli bir bölümünün geçtiği bir yer olan konutta duvarların canlılık, karakter ve ruhsal durum üzerinde önemli rolleri vardır’ (Kalkınkara, 2001). Odaların

küçüklüğü-büyüklüğü ve şekli duvarlarla belirlenmektedir. Bir duvar kaldırılarak veya alanı bölün bir duvar eklenerek yapılan küçük değişikliklerle mekanlar zenginleştirilebilir.

Duvarların mekanlardaki rolü ve fonksiyonu yüzyıllar boyunca değişikliğe uğramıştır. İlk ve en önemli fonksiyonları olan koruma durumu giderek değişmiş, daha az sayıda mobilya için dekoratif bir fon halini almıştır. Günümüzde duvarlar iç mekan dizaynlarında daha fazla kullanılmaktadır. İç mekanlarda duvarlar, duvar dolapları ve küçük dolaplarla depolama fonksiyonuna aracı olurlar. Duvarlar, yerleşik (gömme) kitaplıklar, oturma yerleri ve tezgah alanları ile mobilya fonksiyonu oluştururlar.

Duvarlar alanı çevirmekten çok bölme işlevi görürler. Mekan içindeki kullanıcıları engellemeksizin bir odadaki eylemleri ayırır veya doğrudan göz önünde olmasını engeller. Aynı mekan içinde birçok eylemin gerçekleşmesine olanak sağlarlar.

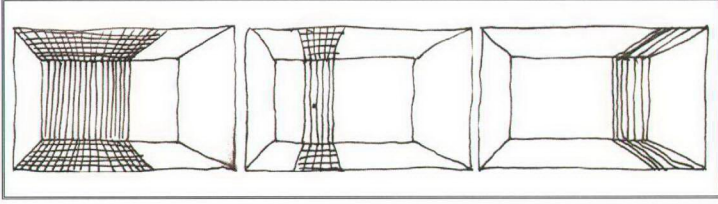
Duvarlar, üzerlerine bir şeyler asıldığında ya da önlerine bir şey yerleştirildiğinde mekan içinde pasif kalırlar, bu durumda sadece arka fon olarak görev yapmaktadırlar. Duvarları aktif hale getirmek için görsel ilgi uyandırmak gerekmektedir. Duvarı aktif hale getirmek renk, doku, duvar kaplaması ya da nişler gibi dikkati çeken yeniliklerle sağlanabilmektedir.

Duvarların oda içinde büyük ya da küçük olmaları oransızlık yaratmaktadır. Çok uzun bir duvar başka bir yarım bölücü duvar ile kesilerek oturma alanı oluşturulabilir, çok yüksek bir duvarı farklı bir aydınlatma ile keserek yüksek olmadığı izlenimi verilebilir.

Küçük metrekareli evlere müdahale edilerek büyük mekanlar yaratılabilmektedir. Bu durumda bölücü duvarlar kaldırılarak evin biçimi değiştirilebilmektedir. Geniş mekanlar için de mekan içine eklenen duvar ile alanlar kontrol altına alınabilir ve yani mekanlar oluşturulabilmektedir.

Açık renk duvarlar ve geniş kapılarla mekan daha şeffaf bir görüntüye kavuşturulabilir. Sıcak koyu renk duvarlar ve küçük kapı-pencere ile mekan içinde korunma duygusu yaratılabilir.

Duvarlar sert yüzeylerdir. Duvarlara uygulanan üst yüzey malzemelerle daha dayanıklı ve ilgi çekici hale getirilebilir. Duvar yüzeylerinde yaygın olarak kullanılan yüzey malzemeleri boya, alçı, seramik, lambri ve duvar kağıdıdır.

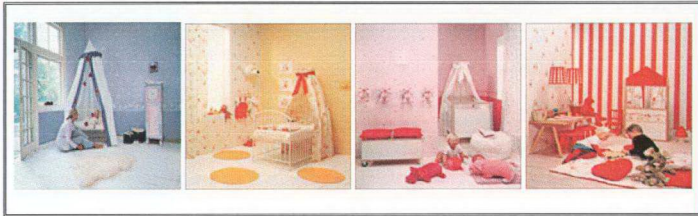
Şekil 15. Duvar yüzeyinin sınırlanması (Heuser, 1989).

Duvarlarda kullanılan malzeme farklılığı ile sınırlılık yaratılabilmektedir. Bir mekan içinde tüm duvarları aynı renk ya da aynı malzeme ile tasarlanmayabilir. Mekan içinde farklı bir köşe yaratılmak istendiğinde duvar rengi ve malzemesi ile bu sağlanabilmektedir. Duvar renginin aynı olduğu durumlarda mekan içinde donatılar vurgulanabilmektedir. Duvar malzemesi ve rengi seçilirken mekana uygunluğu da dikkate alınmalıdır. İç mekan donatıları ile duvarların renk, doku ve yerleşim düzeni ile bir arada düşünülerek tasarlanmalıdır.

Alçı, genellikle tuğla ve betonlar üzerine uygulanır. Alçı yüzeyler zemini pürüzsüz biçimde örtmektedir. Alçı boyanabilir, duvar kağıdı ve herhangi bir malzeme ile kapatılabilir.

Boya, bakım ve uygulanmasının kolay olması ve renk seçiminin sınırsız olması nedeni ile duvar yüzeyinde kullanılabilecek en memnun edici malzemelerden biridir. Düz yüzeyli boyalar mutfak ve banyo dışında, konuttaki tüm odalar için uygundur.

Duvar kağıdı, ilk olarak 18.yy da Çinliler tarafından kullanılmıştır. Günümüzde hala tercih edilmektedir. Duvar kağıtları, boyanın uygulanabildiği tüm yüzeylerde kolaylıkla uygulanabilir. Duvarlar pürüzlü veya düzgün değilse, dokulu ve desenli duvar kağıtları kusurları büyük ölçüde kapatabilir.

Şekil 16. Duvar kağıdı örnekleri (URL- 4, 2005)

Cam tekstil duvar döşemeleri, Hijyenik olması, kolay temizlenebilmesi, uygulama kolaylığı, yanma geçiktirici özelliği ve dekoratif olması sebebiyle tercih edilmektedir. Ayrıca isteğe bağlı olarak defalarca boyanabilmesi, nefes alması ve ileride oluşacak çatlakları kapatması diğer ana özellikleridir.

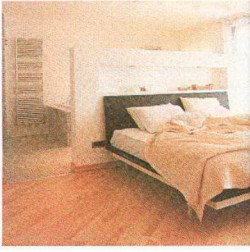
Şekil 17. Seramik duvar kaplama örnekleri (Url- 4, 2005)

Seramik, ısı, buhar ve sudan etkilenmemesi ve bakımının kolay olması nedeni ile banyo ve mutfak duvarlarında sıklıkla kullanılan bir malzemedir. Seramik, eski Mısır Krallığı döneminden beri kullanılmaktadır. Seramik duvarların özellikle Güney ve Güneybatı Amerika da kullanıldığı bilinmektedir. Seramik, hem görünümü hem de kullanışlığı ile şık mekanlar elde etmede son derece başarılı bir malzemedir (Kalınkara, 2001).

Lambriler, genellikle iç duvar kaplaması olarak ahşap, metal, polimer malzemelerden üretilen, birbirine özel bir geçme tekniğiyle birleştirilen ve tespit elemanları gözükmeyen, yatay ya da düşey doğrultuda uygulanabilen duvar kaplama malzemeleridir (Toydemir-Gürdal-Tanaçan, 2000). Bu tür kaplama malzemeleri ile duvarlar, mekan içinde farklı bir görünümle estetik değer kazanmaktadır.

Duvarlar sert, geçirimsiz olmalarının yanı sıra süreklilik de sağlayabilirler. Mekanı, var eden duvardır. Duvar mekanlar arası geçişte büyük önem taşımaktadır. Duvarlar kendi işlevlerinin dışında mekan içinde katı bir sınır öğesi olarak da kullanılabilir (Şekil 18).

Duvarlar tek başlarına sınır öğesi olarak kullanılmalarının yanı sıra üzerlerine uygulanan renk, doku ve malzeme ile de sınırlılık sağlanabilmektedir. Aynı mekan içinde tüm duvar yüzeyleri aynı malzeme uygulanmayıp tek bir yüzeyde farklı bir malzeme kullanımı ile sınırlılık kazandırılabilir.

a

b

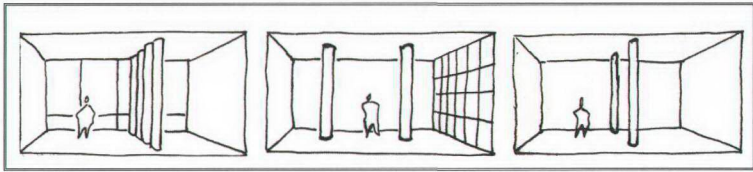
Şekil 18. a. Yatak odası ile banyonun yarım duvar yardımıyla birbirinden ayrılması.
b. Mutfak ile yaşama alanının yarım duvar yardımıyla birbirinden ayrılması.

2.3.2.3. Kolon

Sözen ve Tanyeli kolonu, 'Betonarme ya da çelikten yapılmış, düşey, taşıyıcı strüktürel öge' olarak tanımlamaktadır. Kolon, taş ya da mermerden yapılmış olursa sütun diye adlandırılır (Sözen-Tanyeli, 1994).

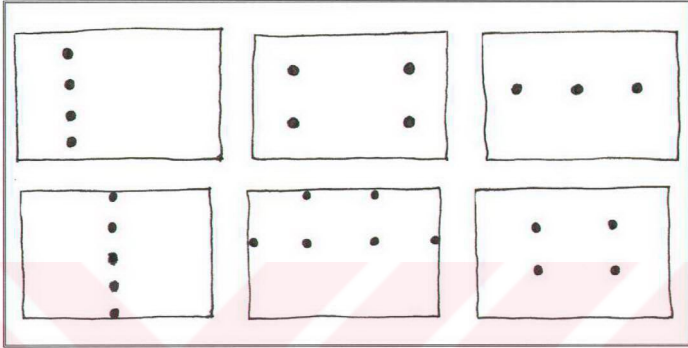
Hasol'a göre kolon, 'Uzunluğu doğrultusuna paralel kuvvetlerin etkisi altındaki çubuk, sütun'dur. Kolonlar, kiriş ya da döşemelerden gelen etkileri öteki kolonlara veya temellere aktaran genellikle düşey taşıyıcı öğelerdir. Kolon sözcüğü genelde betonarme sütunlar için kullanılmaktadır (Hasol, 1998).

'En sık rastlanan aksel basıncı taşıyan eleman, kolondur. Düşey taşıyıcı elemanlar olan kolonların temel işlevi, döşemeyi ve döşeme yüklerini taşıyıp, bunları temele aktarmaktır. Döşeme yükü, kolona kirişler aracılığı ile veya kirişsiz döşemelerde olduğu gibi, doğrudan aktarılır. Kolonlar yatay yüklerin karşılanmasında, varsa perde duvarlarla birlikte en önemli işlevi yüklenirler' (Ersoy, 1985).

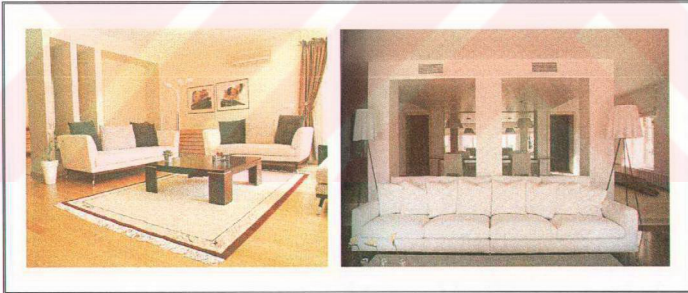

Şekil 19. Perspektif de kolonların sınırlayıcı etkisi (Heuser, 1989).

Kolonlar, kendi işlevleri dışında mekana estetik değer de katmaktadırlar. Ayrıca kolonlar mekanları birbirinden ayırarak, mekan içinde sınırlayıcı görevler de üstlenmektedirler.

Şekil 20. Plan düzleminde kolonların sınırlayıcı etkisi (Heuser, 1989).

Şekil 21. Yaşama mekanlarının kolonlar yardımıyla diğer mekanlardan ayrılması.

Kolonlar yapısal olarak iç mekanlarda vazgeçilmeyecek taşıyıcılardır. İç mekanın oluşumunda bulunmaları gereklidir. Taşıyıcı olarak kullanılmalarının yanı sıra mekana estetik güzellik katmakta da ve mekanları bölmek amacıyla da kullanılmaktadırlar. Kolonların şekli de mekanın tarzını belirlemektedir. Düz hatlarda kullanılan kolonlarla modern bir çizgi yaratılırken, sütun tarzı kolonlarla klasik bir mekan tasarlanabilir. Kolonlar mekanlarda algı düzeyini de etkilemektedir. Mekan kullanıcılarının statüleri de kolonlarla yansıtılabilmektedir. Görkemli ya da sade bir mekan yaratmakta kolonların

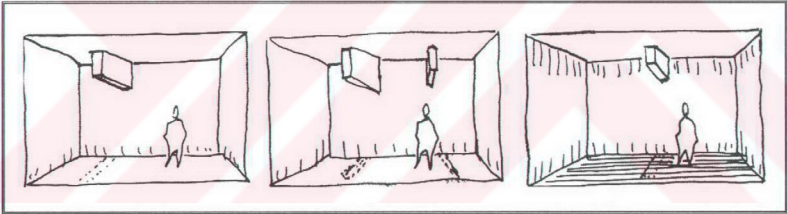
etkisi büyük olmaktadır. Bir çok iç mekanda kapıların yerini kolonlar almıştır. Şeffaf, akıcı ve kolay okunabilir bir mekan yaratmakta kolonların etkisi oldukça başarılı olabilmektedir.

2.3.2.4. Kiriş

Sözen ve Tanyeli kirişi, 'Döşeme ya da tavanı taşıyan ahşap, metal ya da betonarmeden yapılmış yatay inşaat öğesi' olarak tanımlamaktadır (Sözen-Tanyeli, 1994).

Hasol'a göre kiriş, 'Boyu doğrultusundaki eksenine dik kuvvetlerin etkisi altında bulunan çubuk; döşemeden gelen yükleri düşey taşıyıcılara aktaran, eğilmeye dayanıklı strüktür öğesi'dir. Kirişler genel olarak ahşap, çelik, betonarme, öngerilmeli beton olurlar (Hasol, 1998).

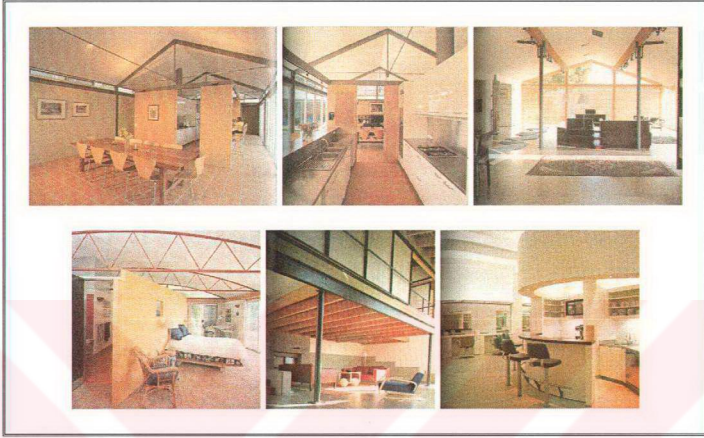
Kirişlerde mekanlar arasında ayırıcı görev üstlenebilmektedirler. Özellikle yaşama alanlarında oturma ve yemek bölümlerini üçüncü boyutta birbirinden ayıran bir sınır öğesi olarak da kullanılabilirler (Özdemir, 1991).

Şekil 22. Kirişin mekanda sınırlayıcı olarak etkisi (Heuser, 1989).

Kirişler taşıyıcı olarak kullanılmalarının yanı sıra mekana estetik değer katmak, mekanın statüsünü belirlemek, mekanın daha iyi algılanmasını sağlamak ve mekanları birbirine bağlamak amacıyla ya da ayırmak amacıyla farklı roller üstlenebilmektedir. Mekan içinde görülmesinin görsel açıdan çoğunlukla negatif bir etki uyandırdığı düşünülen kirişler kullanımına göre (dekoratif ya da taşıyıcı) mekan kurgusunda çok etkili rol oynayabilmekte, çok da estetik algılanabilmektedir. İç mekanın oluşmasında etkili olan kirişler mekanda yönlendirici, sınırlayıcı ve odaklayıcı olabilmektedir. Duvar ve kolon da kiriş ile bir bütün halinde hareket etmekte, mekan kurgulanmasına yardımcı olmaktadır. İç mekanın dikkat çekici olmasını ve kullanıcılar üzerinde farklı bir etki bırakılmasını

sağlamaktadır. Kirişler mekanlar arası geçişleri sağlamak ve mekanların birbiriyle iletişimini kurmada da etkili olmaktadır (Şekil 23).

Şekil 23. Mekanların kiriş yardımıyla sınırlandırılması.

2.3.2.5. Merdiven

Sözen ve Tanyeli merdiveni, 'Farklı kottaki iki düzlemi birleştiren basamaklı yapı ögesi' olarak tanımlanmaktadır (Sözen-Tanyeli, 1994).

Hasol'a göre merdiven, 'Yukarıya, yükseğe çıkmak için yapılan yol'dur (Hasol, 1998).

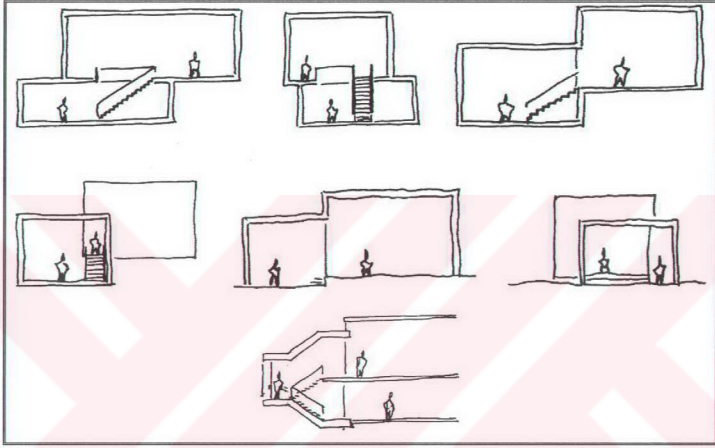
Sarı ise merdiveni, 'Farklı seviyeler arasındaki bağlantıyı sağlayan ve düzenli aralıklarla kademelenen eğimli yollar' olarak ifade etmektedir (Sarı, 1996).

Merdivenler iki duvar arasından yükselebilecekleri gibi bir kenarından duvarla sınırlı, ya da duvardan büsbütün bağımsız olarak tasarlanabilirler. Merdiveni, kolonlar da sınırlayabilir ya da taşıyıcı olabilir. Yangın, deprem gibi afetlerden kaçış yolları olarak da merdivenlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Merdivenler, dış ve iç merdivenler olmak üzere ikiye ayrılırlar. Dış merdivenler tamamen dış hava koşullarına açık olan merdivenlerdir. Dış merdivenler, farklı yükseklikteki yolları, bahçeleri, parkları birbirine bağlar.

İç merdivenler dış hava koşullarına kapalıdır. İç merdivenler işlevlerine göre esas, yan, servis, yangın merdiveni gibi isimler alırlar. Merdivenler duvarlarla ilişkileri bakımından

da, iki yanı açık, bir yanı kapalı ve iki yanı kapalı şekilde olabilirler. Merdivenler taşıyıcı kısımlarının malzemelerine göre kagir, ahşap, metal ve karma merdivenler olarak dörde ayrılmaktadır. Merdivenler biçimlerine göre de düz kollu, düz kollu yamuk basamaklı, kısmen dönele ve dönele olmak üzere dörde ayrılmaktadır. Bunların her biri tek, çift, üç ve dört kollu olabilir (Sarı, 1996).

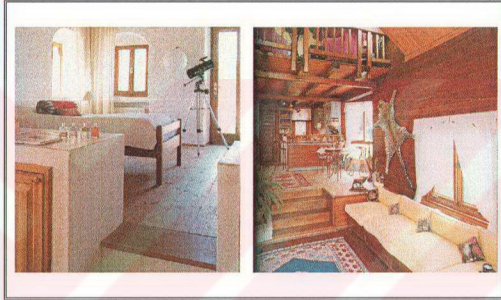

Şekil 24. Merdivenlerin mekan örgütlenmesindeki sınırlayıcı rolü (Heuser, 1989).

Merdivenler düşeyde mekanları bölerek sınır ögesi görevi görürler. Mekanları birbirinden kat yükseklikleriyle ya da kot farklılıkları ile ayrılabilirler. Merdiven, mekanları birbirinden ayırarak aynı mekan için dinamiklik (hareket) kazandırarak, farklı mekanlar yaratmaya yardımcı olmaktadır. Yaşama alanında oturma ve yemek yeme alanlarını ya da bir yatak odasında yatma ve çalışma alanlarını birbirinden ayırmak için kullanılabilir. İç mekanlarda işlevsel bir çözüm olarak sıklıkla kullanılmaktadır. Merdiven ulaşım, sınır ögesi görevleri ile kullanılabilir gibi mekana görsel zenginlik de kazandırmaktadır. Merdiven sadece mekanları birbirinden ayırmakta değil aynı zamanda birbirine bağlamakta da etkili bir çözüm olarak görev yapmaktadır.

Şekil 25. Yaşama mekanlarının merdiven ile ayrılması.

Şekil 26. Mekanların basamaklarla birbirinden ayrılması.

2.3.2.6. Pencere

Sözen ve Tanyeli pencereyi, 'Bir iç mekana ışık ve hava vermek için yapılmış açıklık ya da delik' olarak tanımlamaktadır (Sözen-Tanyeli, 1994).

Hasol'a göre pencere, 'Dışarısını görmek, hava ve ışık almak için duvarlarda yapılan ve doğrama ile camdan meydana gelen açma'dır (Hasol, 1998).

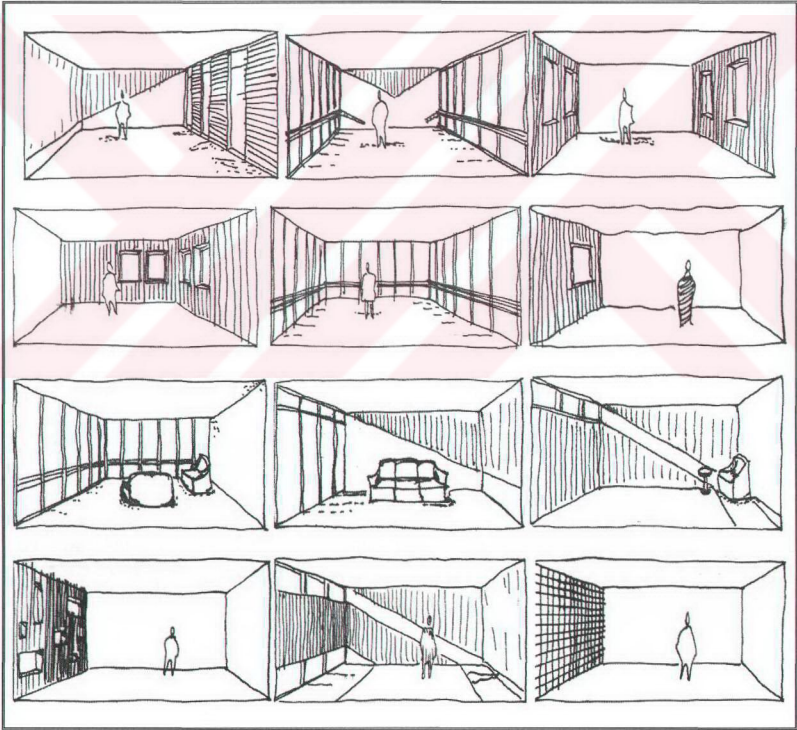
Pencereler konut için çok önemlidir; konutun gözleridir denilebilir. Pencereler, konuta kişilik ve stil kazandırmalarının yanı sıra, konutun dış dünyaya açılan bir niteliği olarak önem teşkil ederler. Pencereler iç mekana hava, ışık ve manzara girmesine olanak sağlamaktadır (Kalınkara, 2001).

Pencereler soğuk-sıcak, güneş-yağmur gibi faktörler ele alınarak işlevsel olarak tasarlanmaktadır.

Tarihsel şekli ile irdelendiğinde, özellikle Roma İmparatorluğu yıkıldıktan sonra, konutlarda mimari konforun azaldığı ve cam pencerelerin kilise, katedral gibi yerlerde

veya zenginler tarafından kullanıldığı anlaşılmaktadır. 16. yy da cam pencereler daha da yaygınlaşmıştır. Günümüzde de insanlar büyük camlı pencerelerin bulunduğu mekanlarda yaşamaktadırlar.

Mekan içinde geçecek eylemlere bağlı olarak pencerelerin konumu mekan örgütlenmesinde büyük önem taşımaktadır. İç mekanda ışığın geldiği yöne göre örgütlenme oluşturulmaktadır. Konut yaşama mekanında pencereye ya da ışığın yansıdığı yüzeye yakın donatı grupları yerleştirilebilmektedir. Kullanıcı için en uygun okuma köşesi ışığın yansıdığı yüzeyler olmaktadır. bu nedenle pencereler örgütlenmede dikkat edilmesi gereken mekan bileşenleridir. Pencerelerin ve ışığın mekan içindeki etkisi ve mekan örgütlenmesini yönlendirişi şekil 27 de görülmektedir.

Şekil 27. Pencerenin mekan içindeki sınırlayıcılığı (Heuser, 1989).

İyi bir pencere tasarlamak ve iyi bir pencere seçimi yapmak iç dekorasyonu tamamlayan önemli bir unsur olmaktadır.

Pencere ve odanın büyüklüğünün ölçek olarak birbirine uygun olması gerekmektedir. Ölçek yanlış seçildiğinde odadaki denge bozulabilmektedir.

Pencere kurgusu mobilyanın stili ve odanın karakteri ile uyum içinde olmalıdır. Modern tasarlanmış bir iç mekan da, mobilyalarla birlikte pencere, mekanın genel havasına uygun bir şekilde yapılmalıdır ya da geleneksel bir konutun içinde antika parçalarla oluşturulmuş bir iç mekan da, pencere kurgusunun da mekana uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Şekil 28. İç mekanlarda pencere örnekleri (URL-5, 2005).

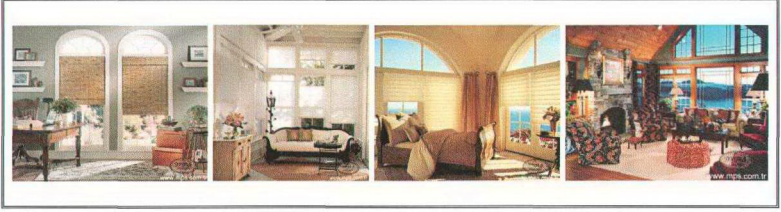
'Her pencere gizliliği sağlamada ve gizliliğin gerekli olduğu durumlarda (yatak odaları gibi...), ışık ve havanın içeriye girmesini sağlamalı, gün ışığı ve gölgeyi filtrelemeli ve odada nitelikli bir karanlık ortam sağlamalıdır' (Kalınkara, 2001).

Pencereler değerlendirilirken, manzara dikkate alınmalıdır. Manzara ilgi çekici ise pencereyi perdesiz bırakarak ya da açık bir perde tasarımı ile manzarayı görünür kılarak dikkat pencereye yönlendirilebilir. Mobilyalar pencereye doğru yönlendirilerek manzaradan faydalanmak mümkün olabilmektedir. Manzaranın uygun olmadığı durumlarda pencere önünde sera oluşturularak hoş bir görüntü yaratılabilir (Kalınkara, 2001).

Mobilya düzenlemesi yapılırken, pencerelerin önünde yerleşim yapıldığında kullanılabilir alan artmaktadır. Fakat bu durum pencerelerden yararlanmayı olanaksız hale getirmektedir. Mobilyalar pencerelerden uzakta konumlandırıldığında, kullanılabilir alan azalmakta fakat pencerelere ulaşım kolaylığı sağlandığı gibi görsel alanı da arttırmaktadır (Kalınkara, 2001).

Pencereler, yapıda kullanıldıkları görevleri dışında iç mekanda sınır ögesi görevi de üstlenmektedirler. Pencereler, iç mekan ile dış mekan arasında sınırlılık oluşturmaktadır.

Tüm duvarı kaplayan ve yere kadar inen pencereler açıldığında iç mekanı dış mekana ile birleştirerek sınırsızlık oluştururlar. Kapatıldıklarında ise iç mekanı sınırlayan bileşen görevini yerine getirirler.

Şekil 29. Pencereler dikkate alınarak yapılan mobilya yerleşimleri (URL-5, 2005).

Şekil 30. Cam pencere kaplaması kullanılarak yaratılan iç bahçe uygulamaları (URL-6, 2005).

Pencere iç mekanı ile dış mekanı birbirine bağlayan önemli bir unsur olmaktadır. İç mekânın doğal aydınlatılmasını sağlamakta ve zamanın nasıl geçtiğini hissettirmektedir. Pencerelerin olmadığı bir mekân düşünülemez. Pencere iç mekânı dışa açarak görsel etkiyi arttırmaktadır. Mekân örgütlenmesinde pencereler son derece etkili olmaktadır. Mekân pencereler dikkate alınarak tasarlanmakta ve örgütlenmektedir. Pencerelerin önleri donatılarla kapatılmamaktadır. Pencerelerin duvardaki yerleşimi mekâna denge unsurunu getirmektedir. Mekân ister istemez pencerelerin etkisi ile düzenlenmektedir. İç mekânı örgütlemeye sınırlılık sağlamaktadırlar. İç mekân pencerelerin varlığını kabul ederek ve manzaraya ya da doğal ışığa yönelerek örgütlenmektedir. Pencerelerin boyutları, şekilleri ve yerleşimleri mekân örgütlenmesinde sınırlayıcı olmaktadır.

2.3.2.7. Kapı

Sözen ve Tanyeli kapıyı, 'Bir mekana giriş çıkış için kullanılan açıklık' olarak tanımlamaktadır (Sözen-Tanyeli, 1994).

Hasol'a göre kapı, 'Bir yere girip çıkarken geçilen ve açılma düzeni olan duvar veya bölme boşluğu'dur. Kapı genel olarak kanat ve kasadan meydana gelmektedir (Hasol, 1998).

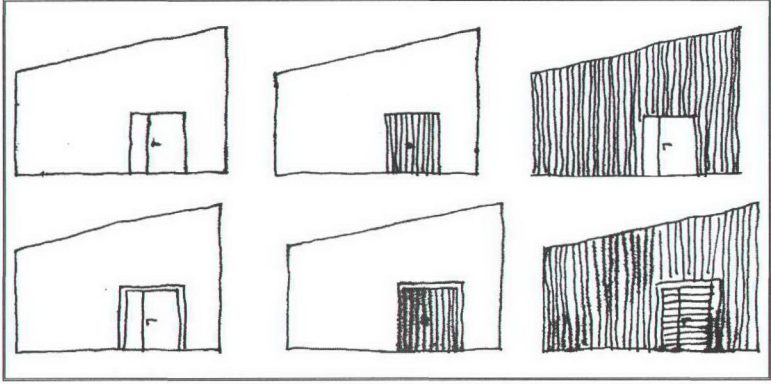
Kapılar ışık, ses, koku, rüzgar, sıcak-soğuk ve konuta giriş-çıkış ile bir odadan diğerine geçişi sağlar ve sirkülasyonu kontrol ederler ve mimari yapının bir parçasıdır. Kapılar, ağır, ahşaptan yapılmış iki tarafa açılır-kapanır tipte, ahşap, bambu veya dokuma materyalden yapılmış katlanabilir tipte veya şeffaf camdan sürgülü tipte tasarlanabilmektedir. İç mekanlarda kapılar farklı işlevler için yeniden düzenlenebilmektedir;

- Geniş mekanlar yaratmak amacıyla kapılar kaldırılabilir.
- Sirkülasyonu sağlamak amacıyla mekan içinde gerekli olmayan ya da mekana uygun olmayan kapılar kapatılabilir. Böylelikle iç mekana akıcı ve sade bir görünüm kazandırılabilir.
- Kapılar, yapısal açıdan dikkat çekmeyecek şekilde planlanarak duvarlarla bir bütün oluşturulması sağlanabilir.
- Kapı, renkli cam panel-vitray gibi dekoratif objeler kullanımı ile farklı bir etki yaratabilir.

Kapılar metal, plastik, ahşap veya cam levhalar şeklinde tasarlanabilir.

Kapılar buldukları duvar yüzeyinde formları, doku ve renkleriyle sınır ögesi oluşturarak varlıklarını hissettirebilirler (Şekil 31).

Kapılar iç mekan trafiğini yönlendirmektedir. İç mekan için en uygunu kısa ve direkt ulaşım. Bir odada birden fazla kapı bulunuyorsa ve oda küçükse kapıların birbirine yakın planlanması gerekmektedir. Böylelikle mekan içinde sirkülasyon için gerekli olan kaybı önlemekte, bilmektedir. Kapılar arasına yerleştirilen mobilyalar geçişi engellemekte ve rahatsız bir kullanım alanı oluşturmaktadır.

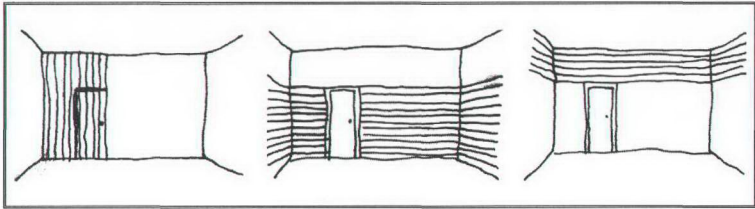

Şekil 31. Kapı duvar yüzeyinde sınırlayıcı etkisi (Heuser, 1989).

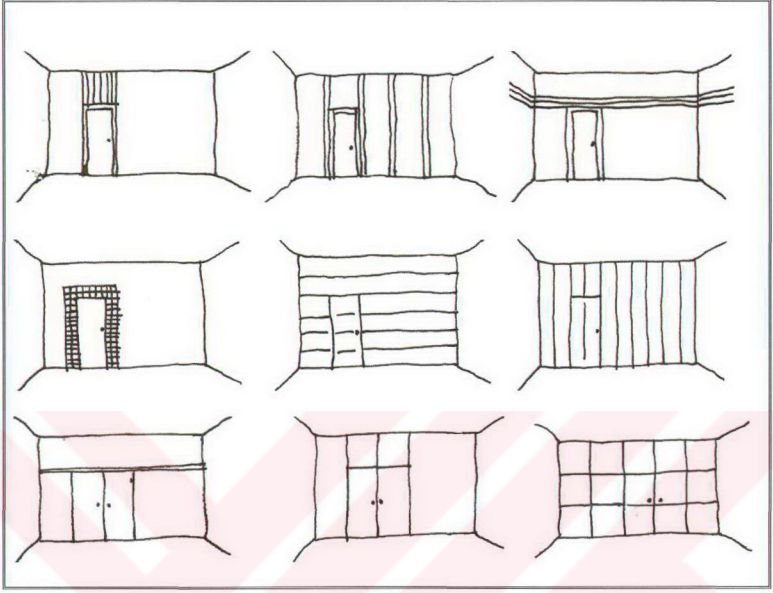
Şeffaf olmayan kapılar yatak odaları ve banyo gibi gizlilik gerektiren mekanlarda tercih edilmektedir. Balkon ve bahçe kapılarında pencerelerde ki gibi şeffaf camlar tercih edilerek iki yönlü görsellik sağlanabilmektedir (Kalınkara, 2001).

Kapılar mimari görevlerinin yanı sıra iç mekanlarda sınırlayıcı olarak da kullanılabilir. Konut içinde mekanları birbirinden ayırma da sınır ögesi olarak kullanılmaktadırlar. Bir mekan içinde eklenen veya çıkartılan kapı ögesiyle sınırlılık-sınırsızlık yaratılabilmektedir.

Kapılar bir mekanı diğer mekana bağlayan önemli elemanlardır. İki mekan arasında geçiş görevi üstlendikleri gibi mekanları birbirinden ayıran sınır ögesi olarak da hizmet vermektedirler. Bu anlamda kapılar mekan örgütlenmesinde önemli görev üstlenmektedir. Kapılar, iç mekanları gerektiğinde birbirinden ayıran, gerektiğinde birleştiren mekan bileşenleridir.

Şekil 32. Duvar yüzeyinde kapı ve doku etkisi, kapının sınırlayıcılığı (Heuser, 1989)

Şekil 32'nin devamı

Şekil 33. Mutfak ile yaşama mekanının sürgünlü bir kapı ile birbirinden ayrılması.

Kapıların mekan örgütlenmesinde önemli etkileri olmaktadır. örgütlenmede kapıların yeri ve yönü dikkate alınmaktadır. Kapının rengi, modeli, hangi mekana açıldığı ve mekan içinde etkisi büyük önem taşımaktadır. Kapı mekanın etkili bir ögesi olarak tasarlanabileceği gibi varlığı ile yokluğu ayırt edilemeyecek bir şekilde de dizayn

edilebilmektedir. Kapının mekan da etkisi nasıl olması isteniyorsa örgütlenme de ona göre yapılabilmektedir. Yaşama mekanı ile mutfağı birbirinden ayırma da sürgülü bir kapı modeli ile başarı sağlanabilmektedir. Böylelikle yaşama mekanı ile mutfak istendiğinde sınırsız istendiğinde de sınırlı olabilmektedir. Yemek kokularının yaşama mekanına ulaşmaması ya da mutfağın görülmesinin istenmediği durumlarda bu çözüm etkili olabilmektedir (Şekil 33).

2.3.3. Sınırlayıcı Olarak Kullanılan Mekan Öğeleri

Mekan öğeleri, mekan bileşenleri gibi mekan içinde kendi görevlerinin yanı sıra mekanları birbirinden ayıran sınırlayıcı roller de üstlenirler. Mekan öğeleri çok amaçlı olarak kullanılarak iç mekana farklı işlevler yüklemekte yardımcı olmaktadır.

Mekan içinde kendi işlevleri dışında sınırlayıcı olarak kullanılan mekan öğeleri:

- Donatılar (Mobilyalar)
- Aksesuarlar (Halı, Çiçekler, Aydınlatma öğeleri)

2.3.3.1. Donatılar (Mobilyalar)

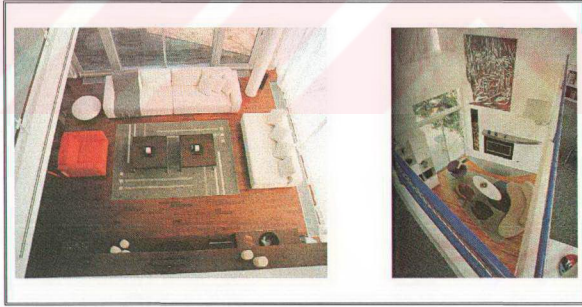
İç mekânın düzenlenmesi ve tasarlanmasında kullanılan öğelerin tümü olarak ele alınmakta olan donatı İtalyanca Mobilia, Fransızca Mobilier kelimelerinin Türkçe deki karşılığı olarak uzun yıllar kullanılan Mobilya ifadesi yerine Türkçe de kapsamı daralttığı endişesi ile 'Donatı' kelimesi kullanılmıştır. Donatı kelimesinin teşhizat anlamında bir başka kullanımı olması nedeni ile iki kelime de kullanılmaktadır (Ertürk, 1995).

Tarih öncesi insanlar eşyalarını yaparken önce seçilip sonrada benzerini yapmışlardır. Oturmak için bir ağaç kütüğü seçiliyor sonra bunun bir benzeri yapılıyordu. İlk dönemlerde donatı, sadece ihtiyaçları karşılamak üzere yapılmıştır. Daha sonraları ise donatı, bir prestij aracı olarak kullanılmıştır. Eski Mısır döneminde koltuk ve sandalye yalnızca yüksek sınıfa mensup kişilerce kullanılan bir donatı idi.

İlkeçâğlardan beri eylemlerimizi gerçekleştirmek amacıyla kullandığımız donatı hayatımızın bir parçası olmuştur. Geçmişten günümüze değişik şekillerde gelişerek gelen donatı artık farklı işlevlere yönelik tasarlanmaktadır. Yaşantımızın büyük bir bölümün iç mekânlarda geçtiğini düşünülürse iç mekân örgütlenmesini ve buna bağlı olarak da donatının ne derece önemli olduğu kabul edilmelidir.

Donatılar mekan içinde tek başlarına sınır ögesi görevi üstlenebilmektedir. Modern tasarlanmış bir mekanda farklı bir özel donatı kullanılarak o donatının sınırlayıcı olması sağlanabilmektedir. Farklı bir akıma ait, mimari akımın izlerini açıkça barındıran özel donatı ile mekan örgütlenmesi değişebilmektedir. Sınırlılık özel donatılarla açık bir şekilde vurgulanabilmektedir.

Mekan içinde yer alan donatı ve eşyalar çoğunlukla birbirine bağlı olarak bir sistem (aralarında karşılıklı ilişki bulunan birimler bütünü) içinde örgütlenmektedir. Bir koltuğun varlığı kanepenin varlığı, bir masanın varlığı ise sandalyeleri birlikte getirir. Mekan öğeleri arasında sisteme bağlı birtakım ilişkilerin varlığından söz edilebilir (Bilgin, 1991). Donatı tek başına bir öğe olmaktan öte, bir bütünün parçası haline dönüşmektedir. Mekanlarda kullanılan dolaplar da mekan içinde sınırlayıcı görevi üstlenmektedir. Mutfak mekanında tezgah bölümü yemek hazırlama alanı, masa ve sandalyelerinin bir arada olduğu bölüm de yemek yeme alanı olarak sınırlandırılmaktadır. Yatak odaların da ki mekan örgütlenmesinde yatak ve komodinleri yatma alanını, gardolap giyinme alanını, makyaj masası ve pufu ile de makyaj alanını sınırlandırmaktadır. Ayrıca mekan içinde oturma alanını sınırlamada yarım dolaplar da etkili olarak katı bir sınır ögesi oluşturmaktadır.

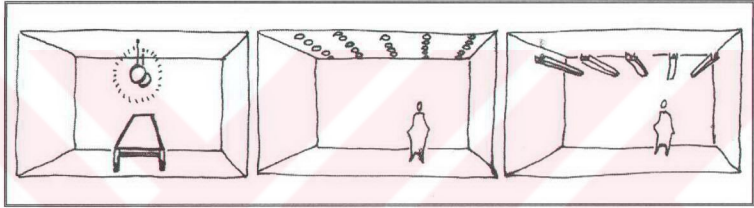
Şekil 34. Mobilyaların oturma grubu oluşturarak mekan içinde sınırlandırılması.

Donatılar, bir arada gruplanarak oturma mekanı olarak buldukları alanı sınırlamaktadırlar (Özdemir, 94).

2.3.3.2. Aksesuarlar (Çiçekler, Aydınlatma Öğeleri)

Mekan içindeki donatı ve eşyaların birbirlerine bağlı bir sistem içinde örgütlenmesine çiçek ve aydınlatma öğeleri de dahildir.

‘Mekan ışıkla varolur: Işık yapıda mekânın varoluşunu belirleyen doğal bir özelliktir. Aydınlik yaşamın vazgeçilmez bir öğesi olduğu kadar sınırlanan boşluğun niteliklerini görmeğe olanak vermesi bakımından da, yapı mekânının ayrılmaz bir parçasıdır. İnsanlık tarihinde iç mekân mimarlığı ve mimari doğal ışıklandırma olanaklarının artmasına paralel bir gelişme göstermiştir’ (Kuban, 1992).

Şekil 35. Aydınlatma öğelerinin mekanda sınırlayıcı etkisi (Heuser, 1989).

Mükemmel dekore edilmiş bir mekân, iyi bir ışıklandırma olmadığında yaşanabilirlik potansiyelini kaybetmektedir. Işıklandırma, mekân içerisindeki renklerin güzelliğini, mekânın yapısını, mobilyayı ve aksesuarları ortaya çıkaran önemli bir mekân öğesidir (Kalınkara, 2001).

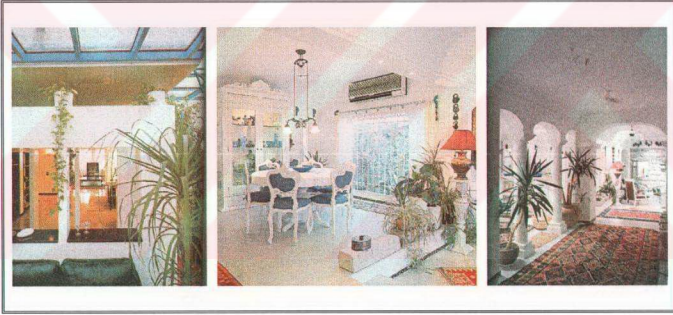
Aydınlatma ile mekânâ şekil verilebilir. Mekân içinde yapılan genel aydınlatma ile alan genişletilebilir ve yemek yeme alanında olduğu gibi belirli bir alan odaklanarak alan daraltılabilir (Kalınkara, 2001). Aydınlatma öğeleri mekân içinde tasarlandıkları alana etkinliğe göre sınırlayıcı eleman olmaktadır (Şekil 35).

Yemek odaları aydınlatılırken odak, masa üzerindeki yiyecekler ve masa etrafında oturan insanlardır. Yukarıdan aşağıya doğru yönlendirilen ışık masa örtüsünü parlak göstermekte, yiyecek ve içeceklerin rengini artırarak dikkati yemeklere çekmektedir. Mutfaklarda tavandan yapılan genel aydınlatmanın yanı sıra tezgah üstü dolaplardan yapılan ek aydınlatma ile tezgah üzerinde çalışmak daha da kolaylaşmaktadır. Oturma ve misafirlerin kabul edildiği odalarda genel aydınlatmanın yanı sıra yumuşak bir etki için bölgesel aydınlatma da kullanılmaktadır. Banyolarda tavandan yapılmakta olan genel

aydınlatma gereklidir, bunun yanı sıra ayna önü için de bir aydınlatma ögesine ihtiyaç bulunmaktadır (Kalınkara, 2001).

Çiçek ve aydınlatma ögeleri, mekan içinde donatı ve eşyalarla birlikte kullanılarak mekanları sınırlandırmaya yardımcı olurlar.

Mekanda hem estetik hem de sınırlayıcı amaçla kullanılmaktadırlar. Çiçekler görüntü itibarıyla öncelikle mekana canlılık katmaktadırlar. Yaşayan bir mekan yaratarak, iç mekanı renklendiren çiçekler, mekan örgütlenmesinde sıklıkla kullanılmaktadır. Koltukların arasında bulunan köşeler de, pencereye yakın bölümler de yer alabilmektedirler. Böyle kullanılmalarının yanı sıra, mekanlar arası ayırıcı görev de üstlenmektedirler. Yemek ile oturma alanını arasında yerleştirilerek iki mekanı görsel açıdan sınırlandırabilirler. Mekanlar arası geçişlerde kapı olmadığı durumlarda kolon ya da duvarların yanı sıra sıralanan çiçekler giriş-çıkışı sağlayan sınır ögeleri olarak da görev yapmaktadırlar (Şekil 36).

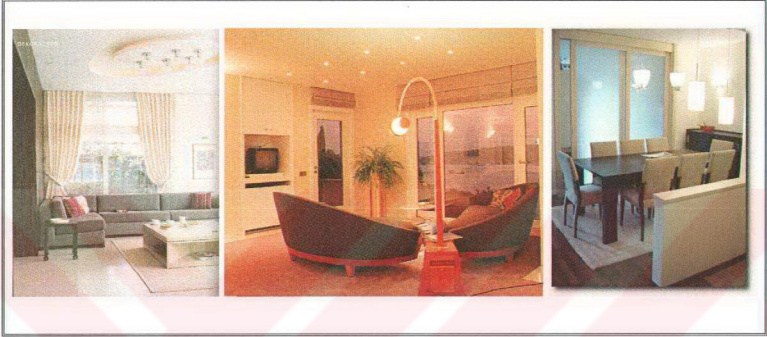

Şekil 36. Çiçeklerin iç mekanları sınırlamak amacıyla kullanılması.

Aydınlatma ögeleriyle mekan, hem aydınlatma görevi görürken hem de estetik değer kazanmaktadır. Aydınlatma ile mekana istenilen duygu aktarılabilmektedir. Mekanlar istenilen düzeyde aydınlatılarak kullanıcıların gereksinimleri sağlanabilmektedir. Tavandan yapılan genel aydınlatmanın yanı sıra vurgulanmak istenen belirli bölümler özel aydınlatma kullanılarak sınırlandırılabilir. Yaşama mekanında oturma birimleri ve yemek birimleri ayrı aydınlatma ögesi kullanılarak ayırt edilmektedir. Yine yaşama alanında kitap okumak için özel bir köşe tasarlanarak bölgesel aydınlatma ile mekandan ayrılması sağlanabilmektedir. Duvar objelerine yönelik aydınlatma yapılarak vurgulama

sağlanabilmektedir. Çalışma odalarında genel aydınlatmadan başka masa üzerine yerleştirilen küçük bir aydınlatma ögesiyle çalışma ortamını sınırlamak mümkün olmaktadır.

Aydınlatma ögeleri, mekan içinde vurgulanmak istenen donatı ve eşyaları vurgulamakta yardımcı olurken, sınırlayıcı görevde üstlenmektedir (Şekil 37).

Şekil 37. Aydınlatma ögesinin oturma bölümünü aydınlatarak sınırlayıcı rol oynaması.

Mekan içinde yer almakta olan sınır ögeleri anlaşıldıktan sonra üçüncü bölümde sınır ögeleri, belli mekanlar ve kavramlarla irdelenecektir.

3. BULGULAR

3.1. Sınır Ögelerinin Ele Alınacağı Mekanlar ve Kavramlar

İç mekanlar örgütlenirken bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde sınır ögeleri kullanılmaktadır. Günümüz mekan örgütlenmesinde kullanıcıyı rahat ettirmek ve mekan içinde alt mekanlar oluşturmak hedeflenmektedir. Böylelikle aynı mekan içinde farklı kullanım alanları yaratılabilmektedir. Mekanı çok işlevli hale getirmek kabul gören ve gerekli olan bir çözüm olmaktadır. Başarılı bir örgütlenmede mekana farklı işlevler yüklemek daha öncede belirtildiği üzere sınır ögeleriyle mümkün olmaktadır. Bu aşamada sınır ögelerinin her tür mekanda karşımıza çıkabileceği düşünülerek, farklı türde örgütlenmiş mekanlarda irdelenmek istenmiştir. Bu amaçla birbirine karşıt ve oldukça popüler olduğu düşünülen iki akımın ele alınması uygun görülmüştür. Son yıllarda karşımıza çıkan Post Modernizm ve Minimalizm bu çalışma kapsamında seçilen iki mimari akımdır.

3.1.1. Post Modernizm

3.1.1.1. Post Modernizmin Tanımı ve Ortaya Çıkışı

Post Modern akımda, biçimi aynen alan, üsluplaştıran, abartan, hatta karikatürize eden davranışlar görülmektedir. Bir yandan geçmişi yeniden canlandırmayı savunurken, öte yandan günümüz mimarisini etkileyen Pop Art öğelerini mimari öge olarak benimser.

Modern Mimarinin tekdüzelğine tepki olarak 1960'larda doğan ve eski dönemlerin biçimlerini estetik öğeler olarak yeniden ön plana çıkararak 1970'lerde biçimlenmeye başlayan yeni bir seçmeci akımdır. Post Modernizmin öncülerinden Venturi, modern mimariyi çirkin ve sıradan bulduğunu belirterek 'Less is bore' (Az, sıkıcıdır) diyerek Post Modernizmi savunmuştur (Hasol, 1998).

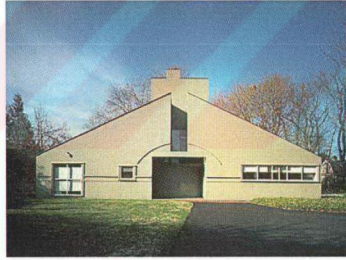
Post modernizm (modern sonrası), yeni ve özgün bir mimarlık akımı olmayıp, modern mimarlığın klasik devresi olan rasyonel uluslar arası üsluba karşı çıkan bazı bireyci mimarların, birbirinden farklı ifadeleriyle başkaldırılarına verilen ad (Kortan,1986), veya bir başka deyişle, modern mimarlığın modern üslubuna, "biçim işlevi izler" felsefesine ve

'tekdüzeliğe karşı' tepkisel bir karşı hareket olarak 'modern ötesi' tanımı ile ortaya çıkan, fakat onun bazı niteliklerini, en önemlisi modern olma özelliğini alan bir akım olarak nitelendirilmektedir (Gençoşmanoğlu, 2001).

Bu bağlamda, Jencks post modernizmi, modern gramer içinde eski ile kurulan anlamsal bağ olarak tanımlamaktadır (Gür, 1984).

Post Modernizmi en iyi tanımlayanlardan biri olan Charles Jenks'e göre, Post Modernizm beraberinde çoğulculuğu getirmiştir. Tarih, gelenek, renk, heykel ve süsleme Post Modernizmle bir araya gelmiştir. Post Modernizm, 'her şey olur' sloganı ile, tamamiyle serbestliğe ve Ekletisizme kadar giden bir mimari tarz göstermiştir (Tavşan, 2002).

Post Modernizm, mimaride çoksesliliği karakterize etmektedir. Taklidin gerçeğin yerini aldığı, gerçekliğin ise tanınmayacak ölçüde deforme edilip çarpıtıldığı çeşitli post modern tavırlar bulunmaktadır. Post modernizm; tarihsel seçmecilikten, mizahi tavırlara, tarihsel biçim ve elemanların soyutlanarak kullanımından, yeni-yöreselciliğe, klasisizme, rasyonalizme, mimarinin hiçliğe, oyuna dönüştüğü dekonstrüktivist uygulamalara kadar çok geniş ölçekteki akımlar ve eğilimleri barındırmaktadır (Cordan, 2002).

Şekil 38. Vanna Venturi House (Robert Venturi), Philadelphia, Pennsylvania, USA, 1964 (URL-7,2005).

Schulz, 'Post Modernizm'in iki yüzü' adlı yazısında; Post Modernizmin bir yüzünün, anlamlı biçimlerin dilini yeniden yakalayabileceğimiz temeline dayanan geriye dönük yüzü, diğerinin ise ileriye, hiçliğe bakan biçimlerin bir kaybolup, bir görüldüğü yüzü olarak belirtmektedir (Cordan, 2002).

Foster'a göre Post Modernizm, kuramsal temelde iki grup içinde tanımlanabilmektedir: Modernizmi bir biçime indirgeyerek ya da kültürel yanlı olarak mahkum ederek

geleneğin gerçeklerine dönüşünü savunan ‘tepkici Post Modernizm’; ve pop ya da sahte tarihsel biçimlerin faydacı bir taklidini yapmakla değil geleneğin eleştirel bir şekilde parçalarına ayrılmasıyla, kökenlere geri dönmekle değil onların eleştirisiyle uğraşan ‘direnmeçi Post Modernizm’ (Foster, 1983; Gençosmanoğlu, 2001).

Post Modern mimarlık kendini, geleneksel ve yavaş değişen kodlara; komşuluğun etnik kodlarına; mimari profesyonelizmin yaratıcılık ve özgünlük gibi hızlı değişen kodlarına bırakmıştır. Popüler kültüre yönelme; kitle mesajlarının önemini, parçalılığı, rastlantısallığı, teknoloji, para, yaşamın her türlü banallikleri gibi imgelere dayanmayı, mekansal çeşitliliği, zenginliği, yararcılığı, çekiciliği, acayıplığı, süslü-püslülüğü ve figürasyonu beraberinde getirmiştir (Gür, 2001).

Özetle Post Modernizm, ‘Benim yönüm bellidir; eklektik gelenek. Tarih boyunca sevdiğim şeyleri seçmeye çalışıyorum. Tarihi bilmezlikten gelemeyiz’ (Philip Johnson), gibi söylemlerle, ‘modernizmin reddi’, ‘kültürel karşı çıkım’, ‘tarihselcilik’, ‘simgecilik’, ‘ekleme’, ‘biraraya getirme’ (kolaj, montaj), ‘sempatik ya da iğneleyici alay’ (parodi), ‘yansız taklit’ (pastiş), ‘süreksiz tavır’ (şizofreni), ‘yeni ve eski yöntemlerin kültürel ve ekonomik çarpışması’ şeklinde tarif edilen, ‘geleneğe doğru dönüşün bir gerekliliği’ olarak görülen felsefe; ‘mimariye kişilik kazandırma’ görüşü doğrultusunda, biçim ve onun estetik ifadesini kuramsal bir yaklaşım içinde ön plana alan bir öğretici olmakla, biçimsel yaklaşımı ve estetik anlayışı ise; ‘bugünün geçmiş geleneklerle birlikte geleceğe referans edilmesi’ biçiminde ifade edilmektedir (Gençosmanoğlu, 2001).

Şekil 39. Post Modern iç mekan, Philadelphia Hayvanat Bahçesi’nde çocuklar için düzenlenmiş bölüm, George D. Wiener Ağaç Odası, 1980 (URL-8, 2005).

Bir başka ifadeyle Post Modern mimarlık; Lyotard'ın 'Bütüne karşı savaşılm, gösterilemeze tanıklık edelim, ihtilafları şiddetlendirelim, ismin onurunu kurtaralım' (Lyotard, J-F., Post Modern Durum-Post Modernizm, Temmuz 1990, Ara Yayınları) ya da; Feyerabend'in, yegane, her şeyi tek başına açıklamaya yeterli, tek ve üstün bir yöntem olmadığı ve bilimsel bilgi türünü şiddetle eleştirdiği yapıtındaki 'ne olsa gider' (Feyerabend, 1989) sloganlarında özetlenebilmektedir (Uluğ, 2002).

'Post Modernizm'in en doğru tanımı 'modernizmin yasaklaştırdıklarının yasallaştırılması eylemi' biçiminde yapılabilir. Post Modernistler biçimin nedensizliğine inanırlar. Yani Post Modern Mimari biçimlerin düzenlenişi açısından, somut işlevsel gerekçeler bulmak zorunda değillerdir.

Post Modern akımda sınır öğelerini incelememin amacı, bir döneme damgasını vuran ve beraberinde bir çok mimarı barındıran bu akımın her şeyi içinde barındırmasıdır. İç mekan yerleşiminde oldukça fazla öğe olması bir karışıklık varmış izlenimini doğurmaktadır. Bu karışıklıktan elbette mekanların birbiriyle ilişkisi dikkate değerdir. Post Modernizm'im iç mekanda kendini var etme çabası içinde sınır öğelerine ihtiyacı olup olmadığını kanıtlamak ve mekan kurgusu üzerinde durmak üzere bu akım incelenecektir.

3.1.1.2. Post Modernizmin İç Mekana Yansıması

Post Modern iç mekamlarda renkli ve karmaşık bir yerleşim hakimdir. İç mekamlarda kullanılan donatılar sadelikten oldukça uzaktır. Post modernizm mimaride iç mimariden daha etkili bir biçimde kullanılmaktadır. Dışta kullanılan tarihi çağrıştıran kolonlar iç mekamlarda da kendini hissettirmektedir. Bunun yanı sıra içte kullanılan mobilyalar ve eşyalar yeniyi ve eskiyi bir arada bize sunmaktadır. Kolonlarla iç mekamlarda da tarihe göndermeler devam etmektedir. Post Modernizm iç mekamlarda karmaşa ve bir şeylerin fazlalık olduğu hissini uyandırmaktadır.

İç mekamlar kendini düzensiz, karmaşık ve parçalı biçimde göstermektedir. İç mekamlarda kullanılan her öğe kendini ispatlama çabasıdadır.

Post modern iç mekamlar, geçmişe kucak açmış, onu almış ve şimdiye yani bugüne uyarlamış bir biçimi yansıtmaktadır. Kısacası; geçmişle bugünün kesiştiği iç mekamlar post modern tarzla karşımıza çıkmaktadır. Tarihin farklı dönemlerinden alıntılarının kullanıldığı geçmişe yolculuk yapılabilen mekan kimliğini taşımaktadır.

İç mekanlarda abartılı bir yerleşim söz konusu olduğundan masraflı bir akım olarak kendini göstermektedir. İç mekanlara girildiğinde oldukça gösterişli ve iddialı olduğu hissini uyandırmaktadır. Bunun nedeni Post Modernizm'in tüm farklı grup ve kültürlerin tek bir yaratıda birleşebileceğini savunmasıdır.

Post modern tasarlanan mekanlarda kullanılan sınır öğeleri mekan içinde varlığını net olarak ortaya koymaktadır. Post modern iç mekanlar abartılı ve eklektik bir tarz da döşendiğinden sınırlayıcıların da abartılı olması kaçınılmazdır.

3.1.2. MİNİMALİZM

3.1.2.1. Minimalizmin Tanımı ve Ortaya Çıkışı

Yapıtın biçim ve yapısını geometrik olarak son derece basitleştiren, onu, madde ve renk açısından temel öğelerine indirgeyen sanat akımıdır.

60'lı yılların başlarında ilk olarak Amerika'da bir resim ve heykel akımı olarak başlamıştır. Mimaride, basit hacimler ve geometrik formlarda şekil bulmuştur. Sadeleşmenin ve hafifleşmenin hakim olduğu yeni bir yaşam tarzı oluşturmuştur. Modern mimarinin öncülerinden Mies Van der Rohe'nin 'Less is more' (Az, çoktur) sözü Minimalizm'e zemin hazırlamıştır. Le Corbusier'in Pürizmi, saf, düz ve beyaz kullanımı Minimalizm'in arka planını oluşturmuştur (Hasol, 1998).

Soyut anlatımcılıktaki lirizmin ve Pop Art (farklı sanat malzemesini halkın yaşamına karıştırarak modern sanatı popülerize ve folklorize eden sanat akımı)'ta ki figürasyonun tersine, Konstrüktivizmin (Çatkıcılığın) mirasını değerlendiren bu akım, biçim ve renkleri köktenci bir tutumla arılaşırma ve her türlü yanlısmayı yadsımayı öngörmektedir. Basit hacimlerin ve geometrik biçimlerin kişisellik katılmadan yinlendiği Minimalist yapılarda, kendi özüyle ilgili plastik kaygılardan kurtarılan nesnenin işlevinin çözümlenmesine gidilmektedir. En temel öğelerine indirgenmiş, tamamen soyut, nesnel ve çoğunlukla tek rengin kullanıldığı bu yapıtlarla başlayan Minimalist akım, 20.yüzyılın ikinci yarısı boyunca endüstriyel tasarıma ve dekorasyona geçiş yapmıştır (Şener, 1999).

'Bugün mekanlarda, mobilyalarda, aksesuarlarda gördüğümüz geometrik şekillerin basit ritimlerle bir araya getirilmesine dayanan minimalizm, Amerika Birleşik Devletleri'nde 1960'lı yılların başında ortaya çıkmıştır. Çıkış noktasının "gösterişçi" "abstract expressionism" e bir karşı tavır ve yaratıcının kişiliğini apaçık ortaya koymayan

materyal, form ve prosedür arayışları olduğunu söylenebilmektedir. Pek çok gözlemci ortaya çıkan bu eserleri ulaşılmaz, daha da kötüsü tekdüzelik ve sıkıcılıktan neredeyse yorgun düşmüş olarak yargılamışlardır. Minimalistler, estetik düşünce sınırını denememiş fikirlere doğru itmişlerdir. Belki de geçtiğimiz yüzyılın en karşı koyulmaz “ multidispliner” estetik anlayışı diyebileceğimiz minimalizm, bugün de yankılanmaya devam etmekte ve sanat, tasarım ve kültür alanlarında geleceği göstermektedir. Minimalist olarak tanımlayabileceğimiz pek çok eser, minimalizm ve maksimalizm olarak adlandırdığımız iki zıt olgunun ya da formun birbiriyle olan dialektik etkilenişiminden doğmuştur. Minimalist olarak adlandırabileceğimiz sanatçıların tümü de bu geleneğe bağlı kalarak, belki sıra dışı diyebileceğimiz sonuçlar çıkartmışlar ve bunu her seferinde mükemmel sanat yapıları yaratarak başarmışlardır. “Less is more” , bütün minimalist eserler (oluşumlar) için temel yol göstericidir’ (Sarıyer, 2005).

Şekil 40. Mies van der Rohe'nin Minimalizm anlayışı, Tugendhat House, 1930.

Eroğlu Minimalist sanatı, nesneye göre ilerlemenin ilk basamağı olarak tanımlamaktadır: Minimalizm'in sanat felsefesi bağlamında, her şeyi en temel olana indirgeyerek estetik sonuçlara varmak ve bir sanat yapıtı ortaya koymak öyle kolay bir iş değildir. Estetiğin içinden kavrama dönük hiçbir şey çıkartıp atılamaz, atılırsa büyük bozulabilir. Abraham Moles'in dediği gibi 'sanatçı artık yapıt yaratmıyor, yapıt yaratacak düşünceler yaratıyor'. Bu yaratmanın da ilk basamağı Minimalist sanattır. Minimalizm yapıtın mutlak özerkliğini sorgulamaya çalışmaktadır. Bir yaklaşımla Minimalizm, Post Modern duruşla ilintilendirilen ve Post Modernizm'in geniş çatısı altında oluşan binanın merdiven basamaklarından ilkidir. Kavram sanatının önemli bir birimi olan yerleştirme gereksinimi de ilk kez ciddi anlamda Minimalizm ile ortaya konulmuştur. Sanat, artık birçok alanla (felsefe, kuram, siyaset vb.) ilişki kurmaktadır. Minimalizm ile birlikte sanat

felsefeyle daha bir örtüşmektedir, hatta kimi zaman onun yerini bile almaktadır. Böyle bir süreçle beraber sanat ve yapıtı, kavram ya da kavramları oluşturmaya başlamıştır. Çünkü sanat anlamlaştırılmayla ilgili bir eylem olarak düşünüldüğünde, ancak o zaman kavramsallaştırmaya yönelebilmektedir. Bu açıdan bakınca da, Minimalizm yine ilk basamak olmaktadır (Eroğlu, 1998).

'Minimalizm üzerine çeşitli söylemler yapılmaktadır. Bunlardan bazıları:

"Karmasık seylerin güzel olduğunu düşünmek insanların ortak yanlısıdır"(Descartes).

Sade ama Basit olmayan, Yalın ama Yavan olmayan bir güzelliğin anlayışıdır...(sublim - Hegel)

Fakirlik, yoksunluk, eksiklik değildir Minimalizm; aksine bilinçli bir tercihtir, zorlanı seçmektir, azla çok yapmaktır (Mies-less is more).

Akla hem de saf akla hitabeden sadece saf akıl ile haz alınan bir güzelliğdir Minimalizm (Kant).

Minimalizm is not a life style, Minimalizm is life (Minimalizm bir yaşam stili değildir, yaşamın ta kendisidir...)' (Lee, 2005).

Minimalizmin Japonya'daki örneklerinin ardında geleneksel Japon yaşamının sadeliği yatmaktadır. Minimalizmin sadeliğiyle ön planda olduğu bu örneklerle açık bir şekilde görülmektedir (İnceoğlu ve İnceoğlu, 2004).

'Mies Van der Rohe'nun 'less is more' düşüncesi minimalizm düşüncesini, sadeliğin sınırlamalarını anlatır. Burada minimalizm bir üslup ya da estetik sorun olma yanında, bir yaşam biçimi olarak da görülür. Franklin 'minimalizm mimarlıkta ifadesini sade formların kullanılması, süslemeden kaçınma, malzemenin dürüst kullanımı, soyutlamalar, geometrinin, ışığın kullanımı, renk ve doğayla kurulan bağlar yoluyla bulmuştur' demektedir' (İnceoğlu ve İnceoğlu, 2004).

Minimalizm akımının bu çalışma kapsamında seçilmesinin amacı, geçmişten başlayıp günümüze gelen ve günümüzde hala etkili olan bu akımın iç mekan örgütlenmesini incelemek ve iç mekanda az donatı ile doğallıkla mekanları birbirinden nasıl ayırdığını gözler önüne sermektir. Minimalizm'in amacı mekanı doldurmak değil, kullanılabilir hale getirmektir. Ne eklenmeye ne de içinden bir şey çıkarılmaya ihtiyacı olmayan bir örgütlenme bu tip mekanlarda hakim olmaktadır. Minimalizm'in hiçbir fazlalığı ve çok renkliliği kabul etmediği bilinmektedir. Bu durumda mekanlar arası sınırlılığın bulunup bulunmadığı, sınırlılık varsa bunu nasıl sağladığı üzerinde durulmak istenmektedir.

3.1.2.2. Minimalizmin İç Mekana Yansıması

Minimalist iç mekanlar henüz tam taşınmamış hissini vermektedir. Gereksiz hiçbir detay ve mobilya yoktur.

Zemin ahşap, granit, mermer ya da plastik esastır. Zemin üzeri halı ile örtülmemektedir.

Duvarlar düz sıvanmış ve çoğunlukla beyaza boyanmıştır. Duvarlarda çok az asılı aksesuar bulunmaktadır.

İç mekan mobilyaları geometrik hatlı ve yalındır; gereksiz hiçbir detay yoktur. Mobilyalar ince metal veya ahşap ayaklı olup, düz kumaş veya deri kaplıdır.

Hiçbir yerde süsleme bulunmamaktadır (Tavşan, 2002).

Minimalist iç mekanlarda sınır öğeleri yok gibi algılanmakla birlikte vardır ve kendini belli belirsiz hissettirir.

3.1.3. Kavramlar

Yapılan literatür taraması sonrasında özellikle bu iki akımla özdeşen (bu iki akımı tanıyan) 'kavramlar' saptanmıştır. Bu bölümde irdelenen kavramlar ile Post Modernizm ve Minimalizm yeniden ele alınmıştır.

Bir konuyu kavramsallaştırmanın ve kavramlarla çalışmanın ne derece zor olduğu yoğun literatür taraması sonrasında irdelenen örneklerle görülmüştür. Öncelikle çalışmanın bu aşamasında daha önce yapılmış benzer çalışmalarda irdelenen kavramlardan örnekler alınarak bu doğrultuda kendi kavramlarımız belirlenmiştir.

Bu bölümde Post modern ve Minimalist iç mekanlar kavramları ile incelenmektedir. Öncelikle kavramlar arasındaki farklar ele alınmaktadır. Minimalizm, modernizm içine dahil olan bir akımdır. Bu nedenle modernizm ve Post Modernizmi kavramsal olarak karşılaştırılmasında bir sakınca bulunmamaktadır. Minimalizm modernizm içinde daha yalın ve renksiz olarak kendini var eden bir akımdır.

Aşağıda farklı yazarlara göre belirlenmiş konuyla ilgili kavramlara yer verilmiştir:

Hassan, Modernizm ve Post Modernizm arasındaki farkları 31 kavram çifti ile şematik olarak ortaya koymuştur, (Tablo 1).

Tablo 1. Modernizm ve Post Modernizm arasında şematik farklar, (Hassan, 1985).

MODERNİZM	POST MODERNİZM
Romantizm/Simgencilik	Parafizik/Dadacılık
Form (Birleştirici, kapalı)	Anti-form (ayırıcı/açık)
Amaç	Oyun
Tasarım	Rastlantı
Hiyerarşi	Anarşi
Hakimiyet/Logos	Tükenme/Sessizlik
Sanat nesnesi/Bitmiş yapıt	Süreç/Performans/Happening
Mesafe	Katılım
Yaratma/Bütünleştirme/Sentez	Yaratmayı imha/Yapıbozum/Anti-tez
Mevcudiyet	Yokluk
Merkezlenme	Dağılma
Tür/Sınır	Metin/Metinlerarası
Semantik	Retorik
Paradigma	Sentagma
Hipotaksi	Parataksi
Mecaz	Mecazi mürsel
Seçme	Bileşim
Kök/Derinlik	Rizom/Yüzey
Yorum/Okuma	Yoruma karşı/Yanlı okuma
Gösterilen	Gösteren
Okunaklı (Okucuvari)	Yazılabilir (Yazarvari)
Anlatı/Büyülü tarih	Anlatı karşıtı (Küçük tarih)
Ana kod	İdiyolekt (kişisel dil)
Belirti	Arzu
Tür	Mutasyona uğramış
Cinsel uzuvlar/Fallik	Çok biçimli/Androjen
Paranoya	Şizofreni
Köken/Neden	Fark/İz
Metafizik	İroni
Belirlenmişlik	Belirsizlik
Aşkınlık	İçkinlik

Kortan, 17 kavram çifti ile Post Modernizm ve Modernizm arasındaki farkları kendi yorumuyla ortaya koymuştur, (Tablo 2).

Tablo 2. Modernizm ve Post Modernizm kavramları, (Kortan, 1988).

MODERNİZM	POST MODERNİZM
Bitmişlik, tamlık	Bitmemişlik, Eksiklik, Fazlalık
Azlık	Çokluk
Birlik, monotonluk	Çeşitlilik
Bütünleşme	Parçalanma
Düzen	Kaos, kargaşa
Düzensizlik	Eğrilik, çarpıklık, karışıklık
Fonksiyon ağırlıklı	Formalist ağırlıklı
Genelleşmiş üslup	Bireyin üslubu, keyfilik, manyerizm, modality
Homojenlik	Heterojenlik
Keskinlik, belirlilik	Belirsizlik, muğlaklık
Öz ve biçim beraberliği	Biçimin özden bağımsız olarak gelişebilmesi
İrrasyonel ağırlıklı, mantıklı	İrrasyonelizm, önsözler ağırlıklı, mantıksız, absürd
Sadelik, yalınlık	Kompleksite, karmaşa, karışık
Simetri, statik denge	Simetrisizlik, dinamik denge
Tarihten fikir ve öz bakımından yararlanma	Tarihten biçim olarak yararlanma
Statik ritimler	Dinamik ritimler
Ciddiyet, kibarlık, soyluluk	Alaycılık, sıradan olma, banallik

Gür konuyla ilgili şöyle demiştir: 'Bu çalışmada ele alacağım kavramları Modernizm ve Post Modernizm arasındaki farkları en açık ve en ekonomik bir biçimde açıklayanlar ve zamana en dayanıklı olanlar arasından seçtim. Çünkü amacım farkları ortaya koymak değil. Bunlar nasılsa belli. Önemli olan, eleştiride en kapsamlı ve en etkin olanları seçmektir. Bunu yaparken tarihi zamana sırtımı yasladım' (Gür, 1998).

Gür ise, 28 kavram çifti ile Modernizm ve Post Modernizmi (geniş kapsamlı bir biçimde) irdelemiştir (Tablo, 3).

Tablo 3. Gür'ün Hassan (1985) ve Harvey (1990)'dan seçtiği Modernizm ve Post Modernizm arasındaki şematik farklar (Gür, 1998).

MODERNİZM	POST MODERNİZM
Form (Birleştirici, kapalı)	Anti-form (ayırıcı/açık)
Amaç	Oyun
Tasarım	Rastlantı
Hiyerarşi	Anarşi
Egemenlik/Logos	Tükeniş/Sessizlik
Sanat nesnesi/Bitmiş yapıt	Süreç/Performans/Oluş
Mesafe	Katılım
Bütünleme/Sentez	Yapıbozum/Anti-tez
Varlık	Yokluk
Merkeze yönelme	Dağılma
Tür/Sınır	Metin/Metinlerarası
Semantik	Retorik
Paradigma	Sentagma
Hipotaksi	Parataksi
Mecaz	Bileşim
Kök/Derinlik	Rizom/Yüzey
Yorum/Okuma	Yoruma karşı/Yanlı okuma
Gösterilen	Yazılabilir (Yazarvari)
Anlatı/Büyülü tarih	Anlatı karşıtı (Küçük tarih)
Ana kod	İdiyolekt (kişisel dil)
Belirti	Arzu
Tür	Mutasyona uğramış
Cinsel uzuvlar/Fallik	Çok biçimli/Androjen
Paranoya	Şizofreni
Köken/Neden	Fark/İz
Metafizik	İroni
Belirlilik	Belirsizlik
Aşkınlık	İçkinlik

Yukarıda irdelenen kavramlar arasında çalışma kapsamında altı kavram belirlenmiştir. Belirlenen kavramların Minimalizmi ve Post Modernizmi irdelerken, bu akımları en iyi tanımlanarak karşılaştırabilecek ve net olarak çıkarım yapılabilecek kavramlar olduğu kanısına varılmıştır.

Mekan tek başına varolamaz; biçim ve ondan artakalan işlev, bütünlük-parçalılık, düzen-düzensizlik, sadelik-karmaşıklık, gibi kavramlar olmadan mekan yaratılamaz.

Post Modern ve Minimalist mekanlar irdelendiğinde bu mekanları birbirinden ayıran ve bu iki akımın zıtlıklarını en iyi şekilde ortaya çıkaran kavramlar belirlenmiştir. Bu

kavramlar çoğaltılabilmekle birlikte bizim amacımıza uygun olduğu düşünülen 6 kavram ile sınırlı tutulmuştur. Bunlar :

Tablo 4. Çalışma kapsamında seçilen Minimalizm ve Post Modernizm ile ilgili kavramlar.

MİNİMALİZM	POST MODERNİZM
Bütünlük	Parçalılık
Düzen	Düzensizlik
Sadelik	Karmaşıklık
Azlık	Çokluk
Homojenlik	Heterojenlik
Simetri	Simetrisizlik/Asimetri

3.1.3.1. Bütünlük – Parçalılık

Bütünlük, Vitruvius'ta parçanın bütüne simetri ilişkisi içinde sağladığı uyum olarak tarif edilmiştir. Leon Battista Alberti güzelliği, 'bütünün uyumunu bozmadan hiçbir parçanın yerinden alınması ya da eklenmesi mümkün olmayacak kadar, parçalar parçalar ile ve parçalar bütün ile orantılı olmalıdır' sözleriyle açıklamıştır (Gür, 1998).

Venturi, 'İtalyan konaklarında ve Le Corbusier'nin bazı yapılarında anıtsallığı yaratan şey, ölçeğin yanı sıra abartılmış düzen dolayısıyla abartılmış bir bütünlüktür' ifadesiyle Post Modern mekanların abartılarak da olsa bütünlük içinde kurgulandığını ima etmektedir (Venturi, 1991).

Bütünlüğü sağlamada hep aynı şeyleri kullanmak gerekmez. Bazı parçalar birbirinden farklı gibi dururken, küçük benzerlikler dahilinde göz parçaları birbirine tamamlar. Farklı şeylerin yan yana gelmesiyle bir bütün oluşabilmektedir.

Modernizmin bütünlük fikrine karşı modern sonrası parçalılık fikri ön plana çıkmıştır. Her parçanın da kendi içinde bir bütün olabileceği savunulmuştur. Bir bütün içindeki parçalar vurgulanarak mekanın tek düzeliğine renk katılacağı düşünülmüştür (Gür, 1998).

İç mekânlarda görünen tüm parçalar birbirini tamamlar nitelikteyse bir bütünlük fikrinden söz edilebilir. İç mekânlar da kullanılan bütünlük modern mimaride Minimalist mekânlarda ortaya çıkmaktadır.

3.1.3.2. Düzen – Düzensizlik

Düzen, sanat yapılarında öğelerin dengeli kompozisyonudur. Dünya var olduğundan beri bir düzen vardır. Şu ana kadar yaşadığımız her şey belli bir düzen sırası ile oluşmuştur. Mimari stiller de mimarlık uygulamalarına getirilmiş düzenlerdir. Biçimin oluşmasında etkili olan düzenler vardır : Tekrar, benzerlik, ritim, yakınlık, yönelme, sıra, derecelenme, egemenlik, denge, zıtlık, karmaşıklık, çelişki gibi (Gür, 1998).

Düzensizlik, düzenin karşıtıdır. Mimaride dengesiz yerleşim, belli bir sıraya bağlı kalmaksızın oluşan düzendir. Yüzeysel düzenlerin ardında yatan düzensizliktir.

Venturi, Mimarlıkta Karmaşıklık ve Çelişki adlı kitabında ‘Geçerli bir düzen, karmaşık bir gerçeğin rastlantısal çelişkilerine uyum sağlayabilen düzendir’ ifadesiyle Post Modern mekânlarında kendi içinde bir düzeni olabileceğini ima etmektedir.

Mimar, düzene karşı olsa bile onun bir parçasıdır. Bir eseri yaratmada belirli bir düzen olmalıdır, düzensizlikte kurulmuş bir düzendir ve mimar düzene karşı bir düzen yaratarak Post Modernizmi oluşturmaktadır.

Post Modern iç mekânlarda bir düzenden bahsedilmemektedir. Birbirine benzeyen herhangi bir parça ya da birbirini takip eden tasarıma ve dengeye rastlanmamaktadır. Minimalist mekânlarda tekrar, benzerlik, yönelme, yakınlık gibi biçimi oluşturan düzenler kullanılmaktadır. İç mekâna bakıldığında her şeyin yerli yerine oturduğu, bir karmaşıklığın olmadığı algılanmaktadır. Mekânlarda gözü yoracak, bu da nereden çıktı dedirtecek hiçbir öğeye rastlanmamaktadır.

3.1.3.3. Sadelik – Karmaşıklık

Sadelik, süsü, fazlalığı olmayan, arı, doğada olandır. Sadelik Modernizmin ayırıcı niteliği olmuştur. Modern mimaride basit geometrik şekiller ve tekrarların kullanımı ile sadelik vurgulanmıştır. Modern Mimaride Rohe'nin ‘Less is more’ sloganı ile sadelik vurgulanmıştır.

Karmaşık olarak düşünölenler bazen öyle bir biçimde birbirine bağlanır ki bakıldığında sadelik hissi uyandırır. Her biri birbirinden farklı birkaç parça bir araya gelerek bir bütünü oluşturabilir, önemli olan birbiriyle ilişkilendirilme biçimidir. Sadece tek renk ya da basit şeyler sade değildir, çok renkli parçalarda bir arada sade bir biçimde kullanılabilir.

Karmaşıklık, süslü, abartısı olan, belirli bir düzen içinde olmayandır. Post Modern Mimaride Venturi'nin, Rohe'nin 'Less is more' sloganına cevabı olan 'Less is bore' karmaşıklığı vurgulamıştır. Yalın biçimlere tepki koyan Post Modernistler karmaşıklığı savunmuştur. Post Modernizm de, karmaşıklığın mekanların tekdüzeliğini bozarak, mekanlara renk kattığı savunulmaktadır (Gür, 1998).

Minimalizm de, sadelik huzurlu, rahat işlevsel mekanlar oluşturmaya katkı sağlamaktadır. Mekanlarda fazla eşya olmaması ve açık renkler tercih edilmesiyle sadelik vurgulanmaktadır.

3.1.3.4. Azlık – Çokluk

Az, nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksiklik. Türkçe'deki zarf anlamı 'alışılmış olandan, umulandan veya gerekenden eksik' dir (URL-9, 2005). Azlık, az olma durumudur.

Çok, sayı, nicelik, değer, güç, derece vb. bakımından büyük ve aşırı olan, az karşıtı. Türkçe'deki zarf anlamı 'aşırı bir biçimde' dir (URL-9, 2005). Çokluk, Sayı veya ölçü yönünden çok olma durumu, çoğul, kesret, ekseriyet, teklük karşıtı. Çoğunluk anlamında da kullanılmaktadır. Gramerde 'kelimelerin belirli eklerle birden çok varlığı veya kişiyi bildirme biçimi, çoğul' anlamına gelmektedir. Zarf anlamı, sık sık, çokça, çok kez, çoğudur.

İç mekanlarda azlık kavramına Minimalist mekanlarda rastlanmaktadır. Minimalist mekanlar mümkün olduğunca az donatı ve hemen hemen hiç bulunmayan obje ile tasarlanmaktadır. Azlık kavramı mekanlarda, huzurlu, sakin bir ortam yaratmaktadır.

İç mekanlarda çokluk kavramına post modern mekanlarda rastlanmaktadır. Post modern mekanlar mümkün olduğunca çok donatı ve obje ile tasarlanmaktadır. Çokluk kavramı mekanlarda, huzursuz, sıra dışı, kalabalık, dağınık bir ortam yaratmaktadır.

3.1.3.5. Homojenlik – Heterojenlik

Homojen, Fransızca kökenli bir sözcük olup bağdaşık anlamına gelmektedir. Matematikte, bütün terimleri aynı derecede olan (çok terimli) dir. Homojenlik de bağdaşıklık olarak ifade edilmektedir (URL-9, 2005).

Heterojen, Fransızca kökenli bir sözcük olup ayrı cinsten anlamındadır (URL-9, 2005).

Homojen bir şekilde tasarlanmış mekanda, eşit bir dağılım ve benzer düzenlemeler göze çarpmaktadır. Heterojen bir şekilde düzenlenmiş bir mekanda ise, eşit bir dağılım yoktur. Birbirine benzemeyen donatı ve objeler ile mekan kurgulanmaktadır. Eşyalar rasgele yerleştirilmiş hissi vermektedir. Homojen bir yerleşimde her şey yerli yerinde olarak algılanmaktadır. Heterojen bir yerleşimde ise, parçalar yerlerinden huzursuzmuş gibi algılanmaktadır.

Minimalist mekanlarda homojen bir yerleşim söz konusudur. Mekan içinde eşit bir dağılım ve düzen görülmektedir. İç mekan eşyalar ile bir bütün oluşturmakta ve dengeli bir yerleşim meydana gelmektedir. Post modern mekanlarda ise heterojen bir yerleşim söz konusudur. Her bir donatı farklı olmakta ve rasgele bir biçimde yerleştirilmektedir.

3.1.3.6. Simetri – Simetrisizlik/ Asimetri

Simetri, Fransızca kökenli bir sözcük olup ‘iki veya daha çok şey arasında konum, biçim ve belirli bir eksene göre ölçü uygunluğu, bakışım’ anlamına gelmektedir (URL-9, 2005).

Hasol’a göre simetri, ‘Eksen olarak alınan bir doğrudan, benzeş noktaları karşılıklı olarak aynı uzaklıkta bulunan iki benzer parçanın birbirine göre olan durumu, bakışım, tenazur’dur (Hasol, 1998).

Simetrisizlik, bakışimsız olma durumu, bakışimsızlık olarak ifade edilmektedir.

Aralarında bakışım bulunmayan, eksen olarak alınan bir doğrudan, karşılıklı aynı uzaklıkta benzemeyen parçaların durumuna simetrisizlik, asimetri, bakışimsızlık, gayri mütenazır denilmektedir.

Simetri de ortada bir ayna varmış gibi, aynadan mekanın kendisini görüyormuş gibi bir algılama söz konusudur. Simetrisizlik de böyle bir algılama bulunmamaktadır. Mekan ikiye bölündüğünde her bir parça birbirinin aynı olarak kurgulanmamaktadır.

Minimalist mekanlarda simetri uygulanmaktadır. İç mekanlarda karşılıklı yerleşim duygusu hissedilmektedir. Post modern mekanlarda simetri kavramına rastlanmamaktadır. Post mekan mekanlar kurgulanırken simetrisizlik (asimetri) kavramı esas alınmaktadır.

Post Modern ve Minimalist akımlar ve Bütünlük – Parçalılık, Düzen – Düzensizlik, Sadelik – Karmaşıklık, Azlık – Çokluk, Homojenlik – Heterojenlik, Simetri – Simetrisizlik kavramları anlaşıldıktan sonra bu akım ve kavramlar eşliğinde beşinci bölümde mekan örnekleri irdelenecektir.

4. İRDELEME

4.1. Farklı Mekan Örnekleriyle Sınır Öğelerinin İrdelenmesi Üzerine Pilot Çalışma

Bu bölümde; Bütünlük – Parçalılık , Düzen – Düzensizlik , Sadelik – Karmaşıklık, Azlık – Çokluk, Homojenlik – Heterojenlik, Simetri – Simetrisizlik kavramları Post Modern ve Minimalist mekan örneklerinde irdelenecektir. Çalışma da irdelenen mekanlar, dünya literatürünün taraması sonucunda 1980 sonrasında tasarlanan konut mekanları içinden konuyu en iyi anlatabileceği düşünülen çarpıcı örnekler arasından araştırmacının deneyimlerine dayanarak rastlantısal bir şekilde seçilmiştir. Yapılacak pilot çalışma için 10’ar örnek yeterli bulunmuştur.

4.1.1. Post Modern Mekanlar

Dünya literatürü taraması sonrasında çok sayıda yerli ve yabancı Post Modern örnekler ulaşılmıştır. Bu örnekler içinde sınır öğeleri ve kavramlar açısından en iyi şekilde irdelenebilecek olanlar çalışma kapsamına alınmıştır. Örneklem grubu içine seçilen post modern mekanlar şunlardır:

Tablo 5. Post Modern Mekan Kimlikleri.

	Mekan Adları	Mimarlar	Yer	Yıl
4.1.1.1	Graves Evi	Michael Graves	New Jersey/Amerika	1996
4.1.1.2	Post Modern Malikane	Robert A. M. Stern	New Jersey/Amerika	1980
4.1.1.3	Jencks Evi	Charles Jencks	Los Angeles/Amerika	1982
4.1.1.4	Milano’da Ev	Luigi Ferrario	Milano/ İtalya	1990
4.1.1.5	Gallarate’de Ev	Luigi Ferrario	Milano/ İtalya	1990
4.1.1.6	Soley Evi	Reşit Soley	İstanbul/ Türkiye	1980
4.1.1.7	Eski Objeler Yeni Mekanlar	Gülşay Tezer	Bodrum/ Türkiye	1992
4.1.1.8	7007 Broadway Terrace	Ace Architects	California/Amerika	1993
4.1.1.9	Memphisvari Mekan	Memphis	Hollanda	1990
4.1.1.10	Kunt Evi	Emre Kunt	Bodrum/ Türkiye	2000

Tablo 6. Çalışma Kapsamında Ele Alınacak Post Modern İç Mekanlar

				
4.1.1.1	4.1.1.2	4.1.1.3	4.1.1.4	4.1.1.5
Graves Evi	Post Modern Malikane	Jencks Evi	Milano'da Ev	Gallarate'de Ev
				
4.1.1.6	4.1.1.7	4.1.1.8	4.1.1.9	4.1.1.10
Soley Evi	Eski Objeler Yeni Mekanlar	7007 Broadway Terrace	Memphisvari Mekan	Kunt Evi

4.1.1.1. Graves Evi

1926 yılında Princeton Üniversitesinde çalışan taş ustaları tarafından inşa edilen ambar, Graves tarafından yeniden ele alınarak uzun yıllar süren çalışmaları sonucunda 1996 yılında son şeklini almıştır. Graves geçmişten günümüze değin tarihten yaptığı alıntılarla kendi evini şekillendirmiştir. 60'lı yıllardan beri koleksiyon merakı olan Graves, koleksiyonunun parçalarını kendi evine başarıyla yerleştirmiştir. Evinde, net olarak düzenlenmiş cömert oranlar, doğal ışıkla donatılmış alanlar, akıllıca dağıtılmış ayrıntılar ve şaşırtıcı bir tek renklilik: iç mekandaki başarılı yerleşimi ortaya çıkarmaktadır (Tablo 7).

İç mekanlar kavramlarla irdelendiğinde;

- Duvar, zemin rengi ve malzemesi dışında mekan içerisindeki her bir parça birbirinden farklı algılanmıştır. Birbirini tamamlayıcı hiçbir unsura rastlanmamıştır. İç mekanlarda 'parçalılık' kavramı algılanmamıştır.

- İç mekana bakıldığında tüm parçalar yerli yerindeymiş hissi uyandırmamıştır. Her bir parça yerinde olmaktan memnun değilmiş, ya da yanlış bir düzen de kurgulanmış imajı vermiştir. İç mekanlarda 'düzensizlik' kavramı vurgulanmıştır.

- Mekan içinde birbirinden farklı eşyalar bulunmaktadır. Eşyaların farklılığı renklerdeki sadelikle bütünlüşince 'sadelik' algılanmıştır.

- Mekan içinde donatılar dışında dekoratif amaçlı bir çok obje kullanılmıştır. Neredeyse hiçbir yer boş bırakılmamıştır. Mekan irdelendiğinde 'çokluk' kavramı görülmüştür.

- İç mekanlarda ki hiçbir obje birbirini tekrar etmemiştir. Mekan yerleşimlerinde ayrı parçaların kullanılması gözlenmiştir. Her bir farklı donatının bir arada kullanıldığı 'heterojen' bir tasarım göze çarpmıştır.

- Mekan rasgele bir yerleşimle şekillendirilmektedir. İrdelenen iç mekanlarda 'simetrisizlik' kavramının hakim olduğu anlaşılmıştır.

Graves evi 96 yılında bitmesinden dolayı günümüzde ki Post Modernizme yaklaşım doğrultusunda daha sadedir. Tüm bu kavramlarla incelediğimiz Michael Graves evinde iç mekan örgütlenmesinde sınır öğeleri kullanılmıştır. Bunlar;

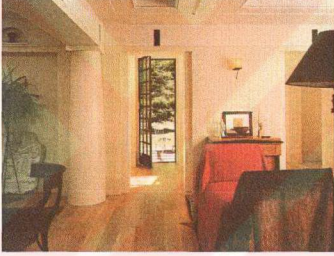
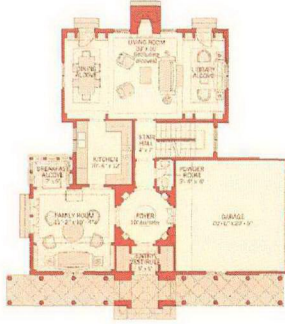
- İç mekanlarda 'kolonlar' katı sınırlayıcılar olarak dikkati çekmiştir. Mekanlar arası geçişler kolonlarla sağlanmıştır. Kolonlar taşıyıcı görevlerinin yanı sıra abartılı görünümüleriyle iç mekanlar birbirinden ayrılmıştır (yemek yeme ile oturma mekanı).

- Yaşama mekanında 'koltuklar', orta sehpa ve halıyla ana mekandan bağımsız bir oturma grubu sınırlandırılmıştır. Şömine karşısına yerleştirilen oturma birimi mekanı özel bir mekanı sınırlandırıcı konumdadır.

- Yaşama alanında yemek odası olarak örgütlenen mekan, masası ve sandalyeleriyle bir grup haline dönüşerek kendi içinde sınırlanmıştır. Yemek masası ve sandalyeleri bir arada yemek yeme alanı olarak algılanmaktadır.

- Duvar ve döşeme rengi ile bir bütünlük, akıcılık hissedilmiştir. Bu örnekte, sınırlayıcılık görevini, kolonlar ile donatılar ve aksesuarlar üstlenmiştir.

Tablo 7. Graves Evi (Arredamento Dekorasyon Mart 1990, 68-72)

Mimar : Michael Graves
Yer : New Jersey/Amerika

4.1.1.1. Graves Evi
İç Mekan Görüntüleri

4.1.1.2. Post Modern Malikane

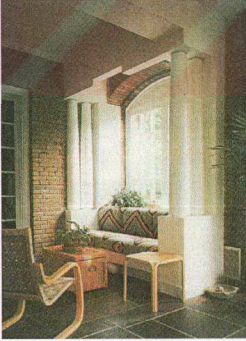
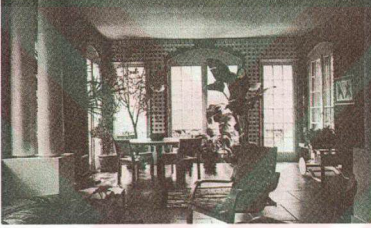
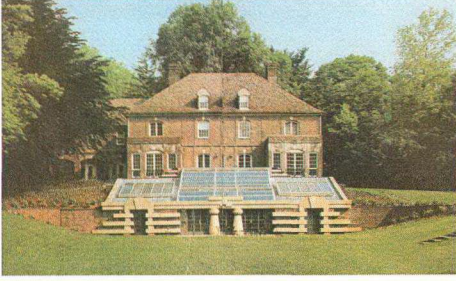
Bu proje 1929 yılında Edgar Williams tarafından yapılan eski bir evin yenilenmesi ve teras ile bahçelerin tenis kortunu ve kapalı bir yüzme havuzunu barındıran yeni bir yapıyı kapsayacak şekilde değiştirilmesini içeriyor. Yenilenme çalışması 80'li yıllarda Robert A. M. Stern tarafından yapılmıştır. Yenileme çalışmasında, özgün yapının yalnızca dış kabuğu korunmuş, iç mekanı oluşturan tüm taşıyıcı ve bölücü öğeler ortadan kaldırılmıştır. Stern'in Post Modernizm'inin şaşırtıcı alaycı tavrı iç mekanlarda göze çarpmaktadır (Tablo 8). İç mekanlar kavramlarla irdelendiğinde;

- Mekanlar da farklı donatıların kullanılması ve donatıların birbirini tamamlamaması 'parçalılık' kavramını öne çıkarmıştır.
- İç mekan örgütlenmesinin bazı bölümlerinde rastlantısal yerleşim algılanması bir düzen ihtiyacında olduğunu, 'düzensizlik' kavramının kullanıldığını vurgulanmıştır.
- İç mekanlar da donatı ve obje seçimi ve de mekana yerleştirilmesi, duvar ve zemin yüzeylerinin doku ve deseni mekan içinde ' karmaşıklık' hissini uyandırmıştır.
- İç mekanlarda bir çok donatı ve eşya olması ve büyüklükleri azlık değil 'çokluk' kavramını gözler önüne sermiştir.
- Tasarımda eşit bir dağılım ve benzer donatılar bulunmamıştır. Her bir parçanın ayrı olması ve mekan örgütlenmesinin dağınık olması 'heterojenlik' kavramını ortaya çıkarmıştır.
- Farklı donatıların farklı örgütlenmesiyle iç mekanlar simetrisizlik kavramını ortaya çıkarmıştır.

Stern'in yenileme çalışması olarak tasarladığı bu malikane Post Modernizm'e güzel bir örnektir. Malikanede iç mekan sınır öğelerine ihtiyaç duyulmuştur. Kullanılan sınır öğeleri;

- İç mekanlarda kolonlar ve donatılar kullanılarak mekansal sınırlandırılmıştır.
- Yaşama mekanında şömineye yönelik yerleştirilen koltuklar ve onları tamamlayan orta sehpa ile bu bölüm oturma alanı olarak katı bir şekilde sınırlandırılmıştır.
- Yaşama alanının bir köşesinde pencerenin altında tasarlanan oturma ünitesi pencere ve kolonlarla sınırlandırılarak, oturma köşesi yaratılmıştır. Bu birim bir orta sehpa ve karşısında tekli bir koltukla oturma alanı olarak mekandan kendini ayırmıştır.
- Mekan içinde ana oturma grubunun dışında katı sınırlayıcı bulunmamıştır. Bunların yerine abartılı kolonlar, donatılar ve objelerle sınırlayıcılık vurgulanmıştır.
- Yaşama alanında sirkülasyon alanı ile oturma birimleri döşeme yardımıyla ayırmıştır.

Tablo 8. Post Modern Malikane (Arrademento Mimarlık 1990, 70-74)

Mimar : Robert A. M. Stern
Yer : New Jersey

4.1.1.2. Post Modern Malikane
İç ve Dış Mekan Görünüşleri

4.1.1.3. Jencks Evi

Bu proje 1982 yılında Charles Jenks ve Buzz Yodell tarafından tasarlanmıştır. Los Angeles yakınında Rustic Canyon da bir çiftliğe yeni ekler olarak dört ana pavyon tasarlanmıştır. Dört ana pavyonun tasarımında dört ana unsur olarak toprak, hava, ateş ve su temel alınmıştır. Evin tasarımında rustik ahşap iskelet, telefon direkleri ve kaplama tahtaları kullanılmıştır. Her kulübe kendi içinde 'küçük ev' oluşturmuştur. Bu evin tasarlanmasında en başarılı kısımları mimari, sanat ve simgelerin birleştiği yerler olmuştur (Tablo 9). İç mekanlar kavramlarla irdelendiğinde;

- Mekan örgütlenmesi farklı parçaların bir araya gelmesiyle gerçekleştirilmiştir. Tüm mekanlara bakıldığında bütünlük değil de 'parçalılık' kavramının hakim olduğu anlaşılmıştır.

- Mekanlar kendi içinde dağınık bir düzende tasarlanmıştır. 'Düzensizlik' kavramının hakim olduğu açıkça kendini göstermiştir.

- Abartılı donatıların; gösterişli duvar örtüsü, dekoratif amaçlı kolonlar ve aksesuarlar ile mekan 'karmaşık' olarak algılanmaktadır.

- Fazla ve gereksiz eşya kullanımı ile mekan da 'çokluk' kavramı dikkati çekmiştir.

- Mekanlarda kullanılan farklı donatı ve objelerin eşit bir dağılım içinde olmadığı görülmüştür. 'Heterojenlik' kavramı söz konusudur.

- İç mekanlarda dengeli bir yerleşim yerine tek tarafa yönelme söz konusu olmuştur. İç mekanlar 'simetrisizlik' kavramı ile algılanmaktadır.

Post Modernizm'in isim ve fikir babası olan Jencks'in kendi evini tasarladığı bu örnek, başarılı bir Post Modernizm örneğidir. Kavramlarla irdelenen bu örnek de kullanılan sınır öğeleri;

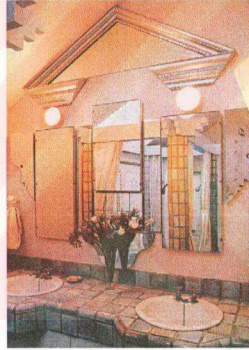
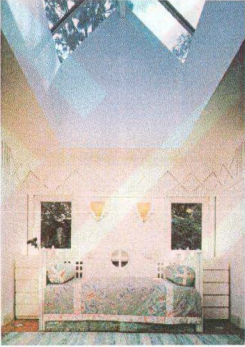
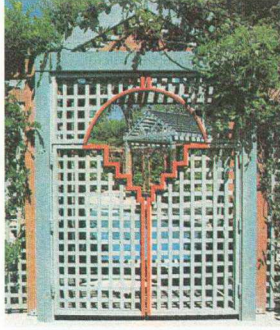
- Yatak odasında yatağı çevreleyen komidinler, pencereler ve üst tonoz aydınlatması ile sınırlılık vurgulanmıştır.

- Banyoda aynalar üzerindeki üçgen alınlık, duvarda sınır öğesi olarak kullanılmıştır. Aynaların aydınlatması ve ayna önündeki çiçekler lavabo birimi sınırlandırılmıştır..

- İç mekanlarda dekoratif kolon kullanımı ile mekanlar arası sınırlılık sağlanmıştır.

- Yaşama alanında koltukları destekleyici orta sehpa, lambaderler ve çiçeklerle mekan örgütlenmesi yapılırken aynı zaman da kullanılan donatılar mekanı oturma alanı olarak sınırlandırmıştır.

Tablo 9. Jencks Evi (Arredamento Dekorasyon, Nisan 90, 68-72)

Mimar : Charles Jencks-Buzz Yodell
Yer : Los Angeles

İç Mekan Görünüşleri
4.1.1.3. Jencks Evi

4.1.1.4. Milano'da Ev

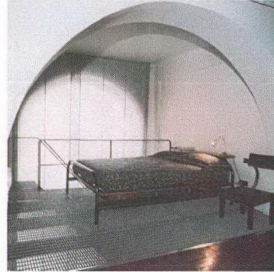
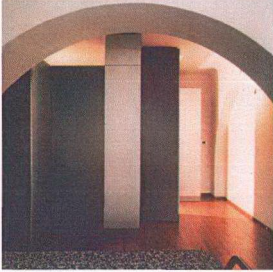
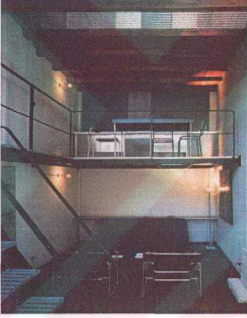
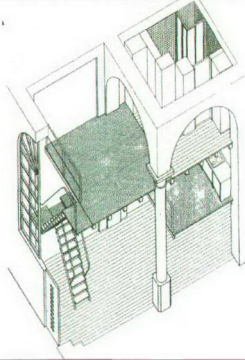
Mimar Luigi Ferrario'nun 90'lı yıllarda İtalya-Milano da tasarladığı alışılmışın dışındaki küçük daire yatayda değil düşeyde gelişmiştir. Salon, mutfak+yemek yeme mekanı, yatak odası+banyoyu içeren 3 kat halinde düzenlenmiştir. Bu düşey mekânın katlara bölünmesini mümkün kılan demir kafes sistemi, kat döşemesi (tavan-taban) olarak kullanılmıştır. Tamamen saydam asma katlardan oluşan evin banyosu bir dolap duvar sistemi ile bölünerek diğer mekanlardan ayrılmıştır. Üç katı birbirine bağlayan merdiven de demir kafes sistemle oluşturulmuştur (Tablo 10). Mekanlar kavramlar dikkate alınarak irdelendiğinde;

- Evin iç mekanları Post Modern tasarlanmış ve mekanda bir 'bütünlük' oluşmamıştır. Her bir kat ayrı formda parçalı bir yaklaşımla oluşturulmuştur.
- Belirli bir düzen anlayışı uygulanmamıştır. İşlevsel 'düzensizlik', tüm mekanların açıklığı ile vurgulanmıştır.
- Mekanlar arasında büyük açıklıklar olmasına rağmen sadelik kullanılmamıştır. Mekanlar arası geçişte bir 'karışıklık' vurgulanmıştır.
- İç mekan da az donatı kullanılması ile mekanlarda 'azlık' kavramı hakimiyet oluşturmuştur.
- Mekanlar, alt mekanlara 'homojenlik' kavramı ile ayrılmıştır.
- Mekanda simetri kavramı uygulanmamıştır. Simetrisizlik esas alınmıştır. Mekan tek yöne dayalı biçimde dizayn edilmiştir.

İtalyan mimar Ferrario tasarladığı bu projeyle Post Modernizmi daha sade bir biçimde ele almıştır. Kavramlarla ele alınan proje sınır öğeleri açısından irdelendiğinde;

- Mekanları birbirinden ayırıcı duvarlar yerine düşeyde gelişen 'merdivenler' sınır öğeleri olarak da kullanılmıştır.
- Yatak ile banyo bölümlerini ayırıcı 'duvarlar' sınırlayıcı olmuştur. Aynı zamanda bu iki mekânı ayırmada dolaplar ve döşeme farklılığı mekân içindeki sınır öğeleri olarak vurgulanmıştır. Yine iki mekânı ayıran 'kemer' bölümü de sınır öğesi görevini görmektedir.
- Giriş katındaki 'koltuklar ve orta sehpa'sı' ile giriş katı oturma mekânı olarak kendi içinde sınırlanmıştır.
- Orta katta bulunan mutfak tezgahı ile sınırlandırılmıştır. Tezgah önündeki masa ve sandalyeleri ile yemek yeme alanı olarak mekânı sınırlandırmıştır.

Tablo 10. Milano'da Ev (Ferrario, L, Arredamento 93/4, 62-66)

Mimar : Luigi FERRARIO
Yer : Milano, İTALYA

4.1.1.4 Milano'da Ev
İç Mekan Görüntüleri

4.1.1.5. Gallarate'de Bir Ev

Mimar Luigi Ferrario Gallarate, Milano, İtalya da 80'li yılların başlarında bu projeyi gerçekleştirmiştir. Mimardan düzenlenmesi istenen apartman dairesi iki taraftan teraslarla sınırlanmış, tek mekanlı bir konuttur. Mekana minyatür bir mutfakla banyo eklenmiştir. Mimar bu küçük alanı bir yatak ve bir oturma-yaşama mekanına ayıracak biçimde düzenlemiştir. Dikdörtgen planlı dairenin içine onun ortogonal düzenine aykırı konumda bir ikinci geometrik düzen yerleştirmiştir (Tablo 11). Mekan kavramlarla irdelendiğinde;

- Mekan örgütlenmesinde bütünlüğün aksine 'parçalılık' vurgulanmıştır. Parçalılık, mekanları ayıran sınır öğeleri ile sağlanmıştır.

- Mekanları ayırarak mahremiyet sağlamakta başarılı olan sınırlayıcılar, mekan içinde farklı geometriler oluşturarak düzenden uzaklaşmaya neden olmuştur. Mekanda 'düzensizlik' ön plana çıkmıştır.

- Mekan sadelikten uzak tasarlanmıştır. Küçük olan mekanı kullanışlı hale getirmek için kullanılan sınırlayıcılar karmaşıklık yaratmıştır. Zemin ve duvar da tekdüze malzemeler kullanılarak mekanın fazla 'karmaşık' algılanmamasına çalışılmıştır.

- Mekan örgütlenmesinde azlık kullanılmamıştır. Mekanı çok amaçlı hale getirmek için çok işlevli donatılar kullanılmıştır.

- İç mekan homojenlikten uzak tasarlanmıştır. Örgütlenmede 'heterojenlik' esas alınmıştır.

- Mekan örgütlenmesinde simetri uygulanmamıştır. 'Simetrisizlik' açıkça kendini göstermiştir. Örgütlenmede denge olmayışı simetrisizliği ortaya çıkarmıştır.

Ferrario'nun bu tasarımında Post Modernizmin küçük metrekaireli bir dairede ki kullanımı görülmektedir. İç mekan da kullanılan sınır öğeleri irdelendiğinde;

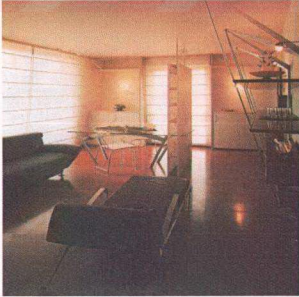
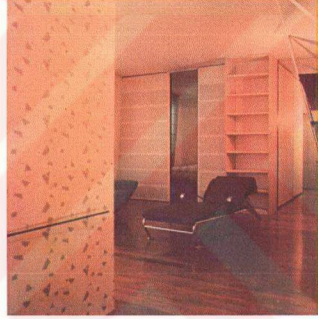
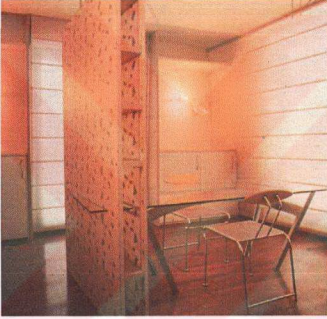
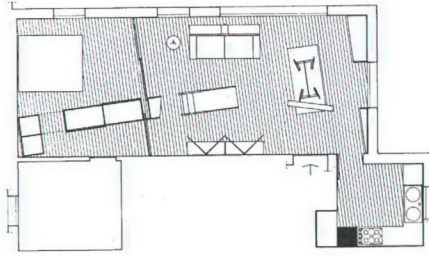
- Sürgülü kapılar yaşama mekanı ile yatak odasını, düşeyde kullanılan dolaplar da yatak odası ile banyoyu ayırıcı sınır öğeleri olarak kullanılmıştır.

- Mekanın dikdörtgenliğini bozan dolap ve koltuklar farklı bir geometrik düzenle çok amaçlı bir yaşama mekanına dönüştürülmüştür.

- Bir arada gruplanan koltuk birimleri yaşama mekanında oturma alanı olarak sınırlanmıştır.

- Yemek masasının girişte algılanmaması için hafif bölücü sınırlayıcı eleman kullanılmıştır.

Tablo 11. Gallarate'de Ev (Ferrario, L, Arredamento 93/4, S:67-71)

Mimar : Luigi FERRARIO
Yer : Milano, İTALYA

4.1.1.5 Gallarate'de Ev
İç Mekan Görünüşleri

4.1.1.6. Soley Evi

1956 yılında yapılmış evin yenilenmesini içeren projeyi mimar Reşit Soley 1980'ler de tasarlamıştır. Karşılıklı iki dairenin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Ev 5 metreye 22 metre. Mimar hiç koridor yapmayarak bir uçtan bakanın 22 metreyi görmesini sağlamıştır. Mekan içinde çoğunlukla ünlü Post Modern tasarımcılara ait objeler ve donatılar kullanılmıştır. Mekan tasarlanırken duvar mümkün olduğunca az bir şekilde kullanılarak bölücü görevi üstlenmiştir. Mimar açık mekan yaratmaya çalışmıştır (Tablo 12). İç mekanlar kavramlar dahilinde irdelendiğinde;

- Mekan farklı donatıların bir araya getirilmesiyle oluşmuştur. Böylece bütünlük fikrinden uzak 'parçalı' bir yaklaşım uygulanmıştır.

- Mekan örgütlenmesinde açık mekan anlayışı ile 'düzen' vurgulanmıştır.

- Mekanları ayıran donatı olmaması ve rasgele bir örgütlenme mekanı sadelikten uzaklaştırmıştır. Farklı parçaların bir arada kullanılması ile 'karşıklık' vurgulanmıştır.

- Mekanda farklı donatı ve objelerin bulunması ve mekanın açıklığının bu donatı ve objelerle doldurulması azlık kavramını uzaklaştırmış, 'çokluk' kavramını ortaya çıkarmıştır.

- Homojenlik mekanda uygulanmamıştır. Her bir ayrı parçadan oluşan donatı ve objeler 'heterojenlik' kavramıyla yerleştirilmiştir.

- Mekan içinde simetri yerine simetrisizlik kavramı kendini göstermiştir.

Açık bir mekan yaratmaya çalışan mimar, tasarımında Post Modernizm'den izler taşımaktadır. Mekanlar örgütlenirken sınır öğelerinden de yararlanılmıştır. Bunlar;

- Mekanda zemin ve duvar rengindeki bütünlükle acıklık yakalanmıştır. Yaşama alanında ki büyük 'tablo ile halı' birlikte oturma grubunu sınırlamıştır.

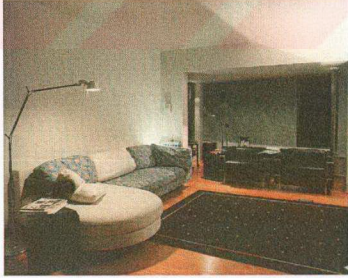
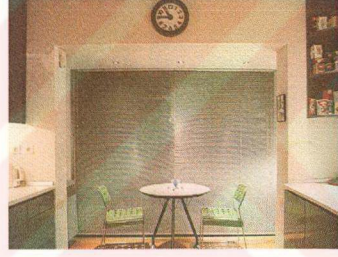
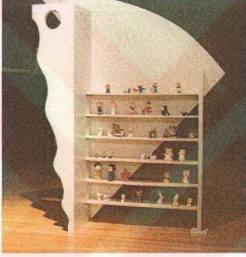
- Yaşama mekanından 'duvarla' ayrılan mutfak karşılıklı iki tezgah ile sınırlandırılmıştır.

- Mutfakta bulunan yemek yeme alanı 'kiriş' yardımıyla sınırlanmıştır.

- Salon ve mutfak arasında bulunan yemek mekanı, yemek masası, sandalyeleri ve masaya yönelik 'tavan aydınlatmasıyla' kendini sınırlandırmıştır.

- Yaşama alanında koltuğun bir köşesine yönelik 'köşe lambası' ile okuma köşesi yaratılarak sınırlılık sağlanmıştır.

Tablo 12. Soley Evi (Soley, Tasarım 89, 68-70)

Mimar : Reşit Soley
Yer : İstanbul/Türkiye

4.1.1.6 Soley Evi
İç Mekan Görünüşleri

4.1.1.7 Eski Objeler Yeni Mekanlar

Bu proje, Bodrum, Yahşi de 1992 yılında mimar Gülay Tezer tarafından tasarlanmıştır. Ev yeni olmasına rağmen geçmişten günümüze bir çok donatı ve obje kullanılmasıyla eski bir görünüme bürünmüştür. Osmanlıdan izler taşıyan evin, içinde ve dışında kullanılan kolonlarla tarihe bir gönderme yaparak Post Modernizm yaklaşımı vurgulanmıştır (Tablo 13). Proje kavramlar dikkate alınarak irdelendiğinde;

- Mekanla kullanılan zemin ve duvar rengi ile sağlanmaya çalışılan bütünlük küçük halılarla yerini ‘parçalılığa’ bırakmıştır.

- Mekanla uygulanan örgütlenme düzen anlayışı yerine ‘düzensizliği’ vurgulanmıştır.

- Mekan içinde tüm duvar ve zeminlerde kullanılan beyaz rengin mekana sadelik katması gerekirken, çeşitli donatı ve objelerin varlığı ‘ karmaşıklık’ açığa çıkarmıştır.

- İç mekanların gereksiz donatı ve objelerle doldurulması ‘çokluk’ kavramının hakim olmasını sağlamıştır.

- Örgütlenmede homojenlik kavramı uygulanmamıştır. Farklı donatı ve objelerin bir araya gelmesi ‘heterojenliği’ doğrulanmıştır.

- Mekan yerleşimlerinde simetri algılanmamıştır. Belirli yönelmeler doğrultusunda yapılan örgütlenmelerde ‘simetrisizlik’ vurgulanmıştır.

Tarihi evin içine taşıyan mimar yeniye eski bir yorum getirmiştir. Bu projede mimar sınır öğelerinden yararlanmaktadır. Bunlar;

- Mekanlar arası geçişler de kapılar kullanılmamıştır. ‘Kolonlar’ tüm mekanları birbirinden ayıran sınır öğesi görevini görmüştür.

- Kolonların yanı sıra mekanda bolca kullanılan ‘çiçeklerde’ mekanları ayırmada sınır öğesi görevini üstlenmiştir.

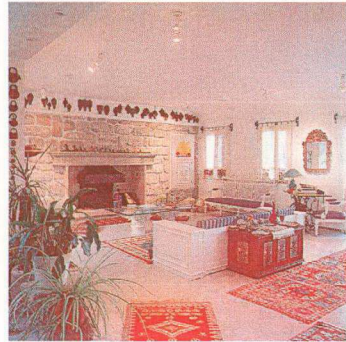
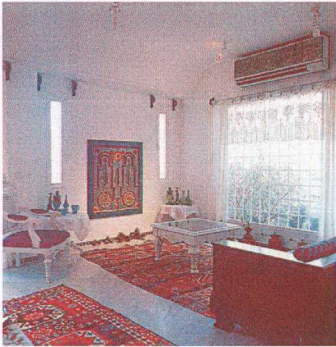
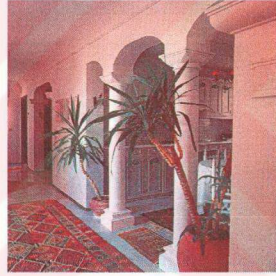
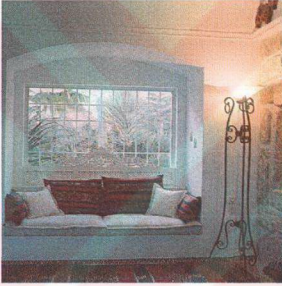
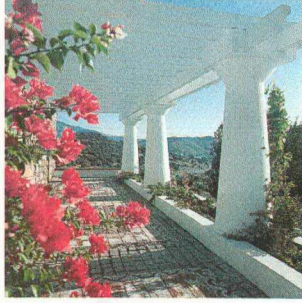
- Yaşama alanında kullanılan koltuklar, orta sehpa ve halıyla mekan ‘oturma alanına’ dönüşerek kendini sınırlandırmıştır.

- Salon da bulunan yemek bölümü ‘kot farkı’ ile birbirinden ayrılmıştır. İki basamaklık kot farkı sınır öğesi görevini görmüştür.

- Yemek masası, sandalyeleri ve masaya yönelik ‘tavan aydınlatmasıyla’ kendini mekandan sınırlamıştır.

- Mekanla pencere nişiyle oluşturulmuş oturma ünitesi, yanında bulunan ‘ayaklı lambaderle’ bir oturma köşesi oluşturularak mekandan kendini ayırmıştır.

Tablo 13. Eski Objeler Yeni Mekanlar (Tezer, Tasarım33, 1993, 74-83)

Mimar: Gülay Tezer
Yer : Bodrum/Türkiye

4.1.1.7 Eski Objeler Yeni Mekanlar
İç Mekan Görünümleri

4.1.1.8. 7007 Broadway Terrace

Proje 1993 yılında Ace Architects tarafından Oakland tepelerinde gerçekleştirilmiştir. Bu projede lüks, samimi ve etkileyici bir mekan yaratılmak hedeflenmiştir. Küçük ve hafifçe yükselen, batı yönüne ve körfeze bakan bir arazi üzerine konumlandırılmıştır. Sonuçta yukarı doğru yükselen bir ev ortaya çıkmıştır. Mutfak, yemek ve oturma alanları büyük ve uzun bir odanın parçası olarak yerleştirilmiştir. Mekanlar kirişler yardımıyla desteklenmiştir. Proje de Post Modernizm'in alaycılığı ve dış yapının içe yansımaları vurgulanmıştır (Tablo 14). Proje kavramlar eşliğinde ele alındığında;

- Mekanda renk, malzeme ve aydınlatma ile bir bütünlük oluşturulmaya çalışılmıştır. Fakat merdivenlerle oluşturulan mekan geçişleri ve örgütlenme ile 'parçalılık' söz konusudur.

- Kullanışlılık açısından 'düzensiz' bir yerleşim esas alınmıştır.

- Mekanda renk ve malzeme ile sadelik anlatılırken kullanılan objeler, kirişler ve merdivenler gözü yorarak 'karmaşıklık' ortaya çıkarmıştır.

- Mekanda kullanılan aydınlatma birimleri, kirişler, merdivenler azlık yerine 'çokluğu' vurgulamıştır.

- Parçalı mekan örgütlenmesinin bulunması ve aşama aşama yükselen bir yerleşim 'heterojenliği' ortaya çıkarmıştır.

- Simetri olması için eşit bir dağılım ve belirli bir noktadan eşit denge sağlanmamıştır. Yönelme hissi ile mekan 'asimetrik' tasarlanmıştır.

Ev, masal dünyasından fırlamış gibi bir anlatım içinde olduğundan alaycı bir yaklaşımı vurgulamaktadır. Mimar mekan örgütlenmesinde sınır öğeleri kullanmıştır. Bunlar;

- Mekanda kullanılan merdivenler mekanları hem ayıran hem de birleştiren sınır öğeleri olarak kullanılmıştır. 'Basamak ve rıhtın' farklı renk olması sınırlılığı desteklemiştir.

- Yaşama mekanında kullanılan tezgah seviyesindeki 'yarım duvarlarla' mutfak, yemek alanı ve oturma alanı birbirinden ayrılmaktadır.

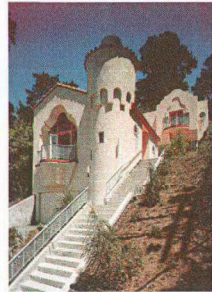
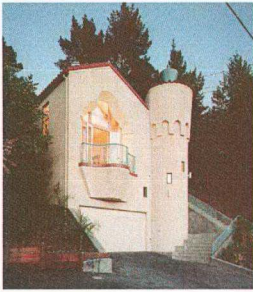
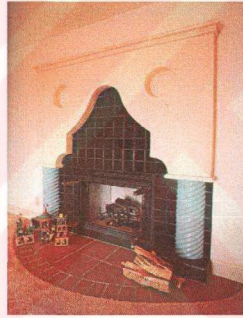
- Mutfak, yeme ve oturma alanları 'kirişlerin' de yardımıyla sınırlandırılmaktadır.

- Yaşama mekanında kullanılmakta olan 'aydınlatma' birimleri her bir mekan için ayrı ayrı sınır öğesi görevini görmüştür.

- Koltuklar, halı ve orta sehpayla desteklenerek 'oturma köşesi' yaratmıştır.

Böylelikle kendi görevleri dışında sınır öğesi olarak da kullanılmıştır.

Tablo 14. 7007 Broadway Terrace (Tasarım 33, 1993, 84-89)

Mimar: Ace Architects
Yer : California/Amerika

4.1.1.8. 7007 Broadway Terrace
İç Mekan Görünüşleri

4.1.1.9. Memphisvari Mekan

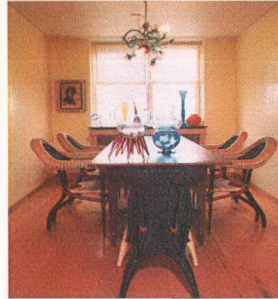
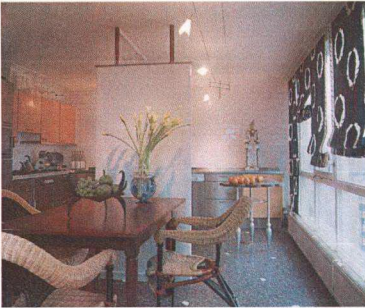
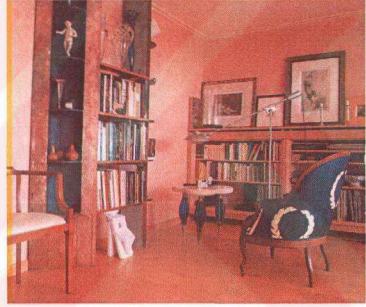
90'lı yıllarda, Hollanda'da, 'Kitsch'in (gündelik hayatın görünümünün) sınırlarını zorlayan Post Modernist İtalyan tasarım grubu 'Memphis'in çeşitli ürünlerinden oluşan bir koleksiyon ve onu barındırmak üzere biçimlendirilmiş bir apartman dairesidir. Memphis bu konuda Post Modernizmin etkilerini başarılı bir şekilde ifade etmiştir (Tablo 15). Konut kavramlar dahilinde ele alındığında;

- Mekanda bir bütün oluşturacak hiçbir donatı kullanılmamıştır. Her bir tasarımın farklılığı mekanda 'parçalılığı' vurgulamış, renkli bir mekan yaratılmıştır.
- Mekan örgütlenmesinde 'düzensizlik' vurgulanmıştır.
- Mekan tasarımı sadelikten uzak olabildiğince süslü ve 'karmaşıktır'.
- Mekan kullanılan donatı ve objelerle 'çokluk' kavramını açıkça vurgulamıştır.
- Homojenlik kavramından uzak, ayrı parçalarla 'heterojen' bir tasarım oluşmuştur.
- Mekan içinde 'simetrisizlik' esas alınmıştır. Mekanlar tek taraflı bir biçimde örgütlenmiştir.

Post Modernizm'in bütün özelliklerinin ifade edildiği konutta sınır öğelerinden de faydalanılmıştır. Bunlar;

- Donatılar sınır öğeleri olarak kullanılmıştır. Her bir donatı grubu kendi içinde konumlandırılarak mekanlar sınırlandırılmıştır.
- Yaşama alanında bulunan koltuklar, sehpa ve koltukların önündeki halıyla mekanda 'oturma alanı' olarak sınırlılık oluşturmuştur.
- Yaşama mekanında 'kütüphane' olarak düzenlenmiş alan, sehpa, okuma koltuğu ve koltuğa yönelik ayaklı aydınlatma birimiyle mekan bir okuma köşesi olarak sınırlanmıştır.
- Mutfak bölümüne geçişte; tarihi karşımıza çıkaran 'kolonlar' sınır öğesi olarak kullanılmış ve açıklık vurgulanmıştır
- Mutfakta yemek yeme ile pişirme mekanı 'yarım-hafif bir bölücü' ile ayrılmıştır.
- Yemek odası olarak tasarlanan alan yemek masası, masaya yönelen sandalyeler masayı aydınlatan tavan lambası ve pencereyle 'yemek yeme alanı' olarak sınırlanmıştır.
- Mekan örgütlenmesinde kullanılan tüm donatılar özel donatılar olduğundan her biri kendi içinde sınırlılık oluşturmuştur.

Tablo 15. Memphisvari Mekan (Memphis, Arredamento 94/12, S: 53-57)

Mimar: Memphis
Yer : Hollanda

4.1.1.9 Bir 'Memphisvari' Mekan
İç Mekan Görüntüleri

4.1.1.10. Kunt Evi

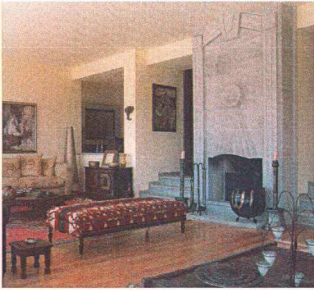
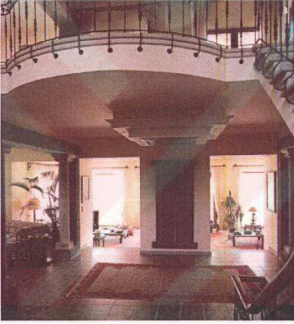
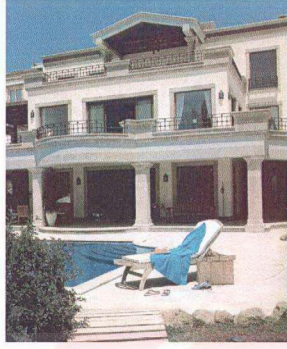
Türkbükü hayranı olan mimar Emre Kunt tarafından 2000 yılında tasarlanmış projede mimarın hedefi evinde yaşadığı her mekandan müthiş manzarayı görebilmek olmuştur. Bu nedenle geniş camlar, geniş sundurmalar ve teraslar kullanılmıştır. Evde kapılar yerine taş söveler veya kot farklarıyla birbirinden ayrılan ama birlikte algılanan geniş mekanlar yaratılmıştır (Tablo 16). Kavramlarla proje irdelendiğinde;

- Mekanda bütünlük anlayışı kullanılmamıştır. Farklı donatıların bir arada kullanımı ile 'parçalılık' hakimiyet kurmuştur.
- 'Düzensizlik' mekanda etkili olmuştur.
- Mekanlar sadelikten uzak, farklı parçaların bir araya getirilmesiyle ' karmaşık' tasarlanmıştır.
- Mekanlar 'çokluk' kavramı ile vurgulanmıştır. Fazla donatı ve objenin bulunduğu mekanlar yaratılmıştır.
- Mekanlardaki açıklık vurgulanırken yerleşimde 'heterojenlik' baskın olmuştur.
- Simetri kavramından yoksun 'simetrisizlikle' tasarlanan mekanlar yaratılmıştır.

Mimar, açık mekanlar yaratarak ferahlık duygusunu ön plana çıkarmak ve sirkülasyonu sağlamayı amaçlamıştır. Eklektik bir yaklaşım olması ve tarihe gönderme yapması ile Post Modernizm bir mekan ortaya çıkmıştır. Mekanda sınır öğelerinden yararlanılmıştır. Bunlar;

- Girişte ve salonda mekanları birbirinden ayırmak için tarihten alıntı yapılan 'kolonlarla' sınırlılık sağlanmıştır.
- Giriş ve salon bölümü birkaç 'basamak' ve 'şömine' yardımıyla birbirinden ayrılmıştır.
- Yaşama mekanında kullanılan farklı tipteki koltuklar 'orta sehpa, yerden aydınlatma ve kilim' ile mekan oturma alanı olarak sınırlanmıştır.
- Yemek alanında masa, sandalyeleri, masaya 'özel tavan aydınlatması' ve 'halısıyla' mekan içinde kendini yemek yeme alanı olarak sınırlandırmıştır.
- Yaşama alanındaki mekanların ayırımında üst statüyü gösteren hiyerarşik bir sınırlama algılanmıştır.

Tablo 16. Kunt Evi (Marie Claire Maison Temmuz-Ağustos 2001, 60-69)

Mimar : Emre Kunt
Yer : Bodrum/Türkiye

5.1.10. Kunt Evi
İç Mekan Görüntüleri

4.1.2. Minimalist Mekanlar

Dünya literatürü taraması sonrasında Minimalist örneklere ulaşılmıştır. Bu örnekler içinde sınır öğeleri ve kavramlar açısından en iyi şekilde irdelenebilecek olanlar çalışma kapsamına alınmıştır. Örneklem grubu içine seçilen Minimalist mekanlar şunlardır:

Tablo 17. Minimalist Mekan Kimlikleri.

Mekan Örnekleri		Mimarlar	Yer	Yıl
4.1.2.1.	Klotz Evi	Mathias Klotz	Tongoy/ Şili	1991
4.1.2.2.	Sperl Evi	Adolf Krischanitz	Vienna/ Avusturya	1992
4.1.2.3.	Y Evi	Katsufumi Kubota	Yamaguchi/ Japonya	1993
4.1.2.4.	Duvarları Olmayan Ev	Shigeru Ban	Nagano/ Japonya	1997
4.1.2.5.	La Azohia Evi	Jose Tarrago	Murcia/ İspanya	1998
4.1.2.6.	Mobilya Ev	Shigeru Ban	Yamanaka/ Japonya	1998
4.1.2.7.	Tait-Doulgeris Ek Binası	Buzacott&Ocalisan A.	Paddington/ Avustralya	1999
4.1.2.8.	Stockholm'de Bir Daire	C.Koivisto, R.Arkitektkontor	Stockholm/ İsveç	2000
4.1.2.9.	Barcelona'da Bir Daire	Franc Fernandez	Barcelona/ İspanya	2000
4.1.2.10.	Vienna'da Bir Daire	Lichtblau & Wagner	Viyana/ Avusturya	2000

Tablo 18. Çalışma Kapsamında Ele Alınan Minimalist İç Mekanlar

				
4.1.2.1 Klotz Evi	4.1.2.2 Sperl Evi	4.1.2.3 Y Evi	4.1.2.4 Duvarları Olmayan Ev	4.1.2.5 La Azohia Evi
				
4.1.2.6 Mobilya Ev	4.1.2.7 Tait-Doulgeris Ek Binası	4.1.2.8 Stockholm'de Bir Daire	4.1.2.9 Barcelona'da Bir Daire	4.1.2.10 Vienna'da Bir Daire

4.1.2.1. Klotz Evi (Klotz House)

Mimar Mathias KLOTZ tarafından 1991 yılında tasarlanmıştır. Klotz Evi, Şili de, Santiago'dan 400 km uzaklıkta Tongoy yakınlarında bir plajda bulunuyor. Bina 6x6x12 ölçülerinde bir dikdörtgenler prizması olarak tasarlanmıştır. Giriş; penceresiz olan cepheden bir merdivenle sağlanıyor. İki katlı tavana sahip yaşama mekanından mutfak ve yatak odası bölümlerine geçiş sağlanmaktadır. Binayı çevreleyen açıklıkla strüktürün kapalılığı vurgulanmaktadır (Tablo 19). Mekan kavramlar dahilinde irdelendiğinde;

- Mekan örgütlenmesinde ve iç mekanların birbiri ile ilişkilendirilmesinde 'bütünlük' kullanılmıştır.

- Yapının dış ve iç mekanlarında 'düzenlilik' ve ritm söz konusudur. Pencerelerin bulunduğu cephede ve iç mekanlarda simetri kullanılmıştır.

- Yapının iç ve dışında açık renklerin kullanılması, iç mekanlarda fazla eşya olmaması 'yalınlığı' vurgulamıştır.

- Mekan içinde bulunan birkaç donatı ve hemen hiç kullanılmayan objeyle 'azlık' algılanmıştır.

- Yerleşimdeki denge, eşit dağılım ve benzer parçalar kullanılması ile 'homojenlik' vurgulanmıştır.

- Mekanda dengenin olması ve karşılıklı sürgülü sistemle ayrılan bölümlerin kurgulanmasıyla 'simetri' vurgulanmıştır.

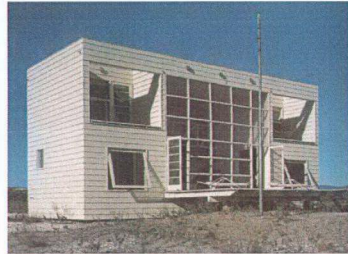
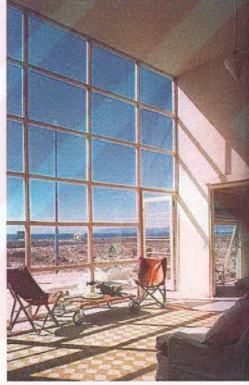
Mimarın, oldukça sade ve okunaklı bir mekan yaratmaktaki başarısı görülmektedir. Mimar projesinde sınır öğelerinden de yararlanmıştır. Bunlar;

- Yaşama mekanına açılan yatak ve mutfak bölümünü ayırmak için 'sürgülü kapılar' sınır öğesi olarak kullanılmıştır.

- 'Donatı ve aksesuarların' mekan da sınırlayıcı etkileri algılanmıştır. Yaşama alanında bulunan 'koltuklar ve halı' ile bu mekan oturma alanına dönüşerek sınırlanmıştır.

- 'Kiriş' yardımıyla yaşama alanında sirkülasyon alanıyla oturma alanı birbirinden ayrılmıştır.

Tablo 19. Klotz Evi (Gomez-Torras, Minimalism, 2003, 190-195)

Mimar : Mathias Klotz
Yer : Playa Grande, Tongoy, Chile (Şili)

4.1.2.1 Klotz Evi
İç Mekan Görünüşleri

4.1.2.2. Sperl Evi (Sperl House)

Site, Viyana'nın doğusunda Zurndof-Friedrichshof'da bulunmaktadır. Arazinin dar ve uzun parsellere bölünmüştür. Bu parseller bağımsız gruplaşmalarla şekillendirilmiştir. Özel bir mimari konstrüksiyonun varolma ve kullanım tipi ve dar enli ve büyük uzunlukta inşa edilen binalarla meydana gelmiştir (Tablo 20). Kavramlar esas alınarak irdelendiğinde;

- Yapı 'bütünlük' fikriyle ele alınmıştır. Mekanlar arasında parçanın parçaya ve parçaların bütüne uyumu vurgulanmıştır. Malzeme ve renk seçiminde de bütünlük söz konusudur.

- Mekanların birbirini izlemesi ve birbiriyle ilişkilendirilmesinde kısaca örgütlenmesinde 'düzenlilik' fikrini vurgulamıştır.

- Az sayıda eşya kullanılması ve geometrik formda tasarlanan donatılarla 'sadelik' vurgulanmıştır.

- Mekandaki tek renklilik, az sayıda donatı ve obje kullanılmasıyla 'azlık' hakimiyeti sağlanmıştır.

- İç mekanın tek renkliliği, zeminin aynı formda akıp gitmesi, örgütlenmenin sadeliği 'homojenliğin' baskın olmasını sağlamıştır.

- Mekanların dengeli kullanımı ve karşılıklı yarım duvarların tasarımı ile 'simetri' hissedilmiştir.

Doğal ışıktan bolca yararlanmak isteyen mimar, şeffaf bir mekan yaratmaya çalışmıştır. Proje tasarlanırken sınır öğelerine de ihtiyaç duyulmuştur. Bunlar;

- Mekanlar arasında ki geçişler de 'duvarlar ve donatıların' sınır öğesi olarak kullanıldığı görülmektedir. Yarım 'duvarlar' ve kapısız bırakılan açıklıklarla mekanların birbirine akışı sağlanmıştır.

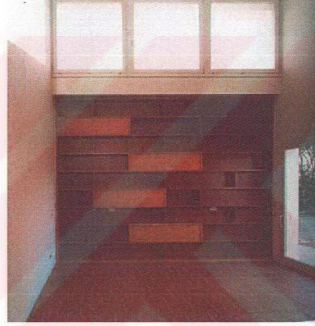
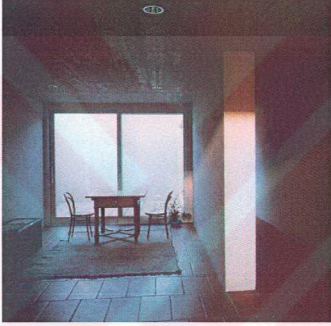
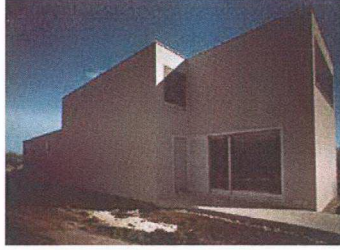
- 'Merdiven' ile birlikte yükselen fakat tavana kadar ulaşmayan duvar ile yaşama mekanını sınırlanmıştır.

- Giriş ile yemek mekanını birbirinden ayırmak için de bölücü duvardan yararlanılmıştır. Bu mekan masa, sandalyeleri ve zemindeki halısı ile belirgin bir yemek yeme mekanına dönüşmüştür.

- Mekanda kat yüksekliğindeki geniş pencerelerle ve duvar üstlerinde bulunan pencerelerden gelen doğal aydınlatma ile 'sınırlılık' yaratılmıştır.

- Yaşama alanıyla yatma alanlarını 'merdiven ve çiçek öğesi' birbirinden ayırmıştır.

Tablo 20. Sperl Evi (Gomez-Torras, Minimalism, 2003, 220-225)

Mimar : Adolf Krischanitz
 Yer : Vienna, Austria (Avusturya)

4.1.2.2 Sperl Evi
 İç Mekan Görünüşleri

4.1.2.3. Y Evi (Y House)

Bu proje mimar Katsufumi Kubota tarafından 90'lı yıllarda gerçekleştirilmiştir. Çalışma, Iwaki şehrinin arka mahallelerinden birinde çevrenin bölgesel karakterinden ayırıcı bir tasarım karakteriyle uygulanmıştır. Mimar Post Modernizm'den mümkün olduğunca uzak projeyi gerçekleştirmeyi hedeflemiştir. Toplumun bir parçası olarak çevresiyle bağlantı kuran açık alanlar yaratılmak istenmiştir. Mimar işlevsellik ve esneklik sağlamaya çalışmıştır (Tablo 21). Proje kavramlar dikkate alınarak irdelendiğinde;

- Proje bütünlük kavramı ile düzenlenmiştir. Mekan tasarımı, yerleşim, renk hakimiyeti ve donatılarla 'bütünlük' sağlanmıştır.

- Belirli bir düzen anlayışı hakimiyet göstermiştir. Donatı düzeni ve mekan kullanımındaki rahatlık ile belirli bir 'düzen' kavramı hissedilmiştir.

- Zemin ve duvar rengindeki bütünlükle 'sadelik' sağlanmıştır. Kullanılan donatıların renk, biçim ve örgütlenmeleri de sadeliği ortaya çıkarmıştır.

- Mekan içinde 'azlık' kavramının kullanıldığı açıkça anlaşılmıştır. Gereksiz hiçbir donatı ve obje kullanılmamıştır.

- Mekan örgütlenmesinde benzer donatı, renk ve malzemenin kullanılmasıyla 'homojenlik' vurgulanmıştır.

- Projenin iç mekanlarında simetri, dengeli örgütlenme ile kendini göstermiştir.

Bu projeyi tasarlayan mimar, fazla renkli olmayan yalın ve şeffaf bir mekan yaratmaya çalışmıştır. Proje tasarımında sınır öğelerine ihtiyaç duyulmuştur. Bunlar;

- Mekanları birbirinden ayırmak amacıyla 'duvarlar ve dolaplar' sınır öğesi olarak görevlendirilmiştir.

- Yaşama mekanında kullanılan bir 'kanepeler' ile mekanda oturma alanı yaratılmıştır. Bu kanepeler tek başına sınırlayıcı olarak kullanılmıştır.

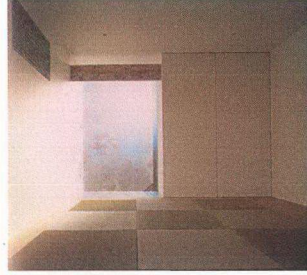
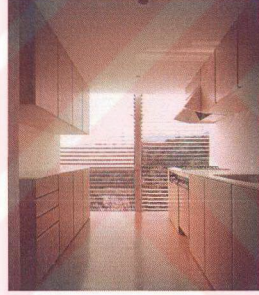
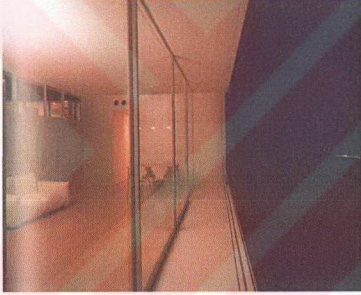
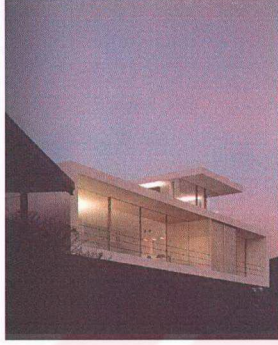
- Yaşama mekanında bulunan 'yemek masası, dört sandalyesi ve masaya yönelik mekan aydınlatması' ile mekandan kendini ayırmıştır.

- Mutfakta kullanılan 'karşılıklı tezgahlar' yemek yapma mekanı olarak mutfağı sınırlandırmıştır.

- Yatak odalarında da kullanılan 'dolaplar' mekanın mahremiyetini sağlayarak sınırlayıcı olmuştur.

- Doğal ışığı içeri alan ön cephedeki 'pencereler ile tepe pencereleri' iç-dış mekanları birbirinden ayırmıştır.

Tablo 21. Y Evi (Gomez-Torras, Minimalism, 2003, 256-261)

Mimar : Katsufumi Kubota
Yer : Iwakuni, Yamaguchi, Japan

4.1.2.3 Y House
İç Mekan Görüntüleri

4.1.2.4. Duvarları Olmayan Ev (House without Walls)

Mimar Shigeru BAN tarafından 1997 yılında Karuizawa, Nagano, Japonya da tasarlanmıştır. Bu pavyon, mimarın Case Study Houses olarak adlandırdığı bir deneysel seri projeleri içinde yer almaktadır. Kazı fikrini en aza indirmek fikri ile bir yamaçta inşa edilerek, evin arka bölümü yamaç içine yerleştirilmiştir. Yapının arkasında yukarı doğru bükülen zemin, üç çok ince sütunla tutulan tavanla buluşmaktadır. Kayan paneller kullanılarak ev, bambaşka bir kalıba dönüştürülmesi amaçlanmıştır (Tablo 22). Mekanlar kavramlarla irdelendiğinde;

- Mekan örgütlenmesinde ‘bütünlük’ ön planda kullanılmıştır. Mekan içinde hiçbir parçanın çıkarılması ya da eklenmesi gerekmediği vurgulanmıştır. Dengeli bir örgütlenme kurgulanmıştır.

- Mekanların arası ilişki de ‘düzenlilik’ söz konusudur. Açık renklerin birbiriyle ve dış çevreyle uyumu düzenliliğin ve sadeliğin bir arada kullanılmasıyla sağlanmıştır.

- ‘Yalınlık (sadelik)’ kullanılarak, şeffaf, uyumlu ve huzurlu bir mekan yaratılmıştır.

- Mekan içinde gerekmeyen hiçbir donatının bulunmaması ‘azlık’ kavramını açıkça göstermiştir.

- İç mekanın az donatı, iki renk hakimiyeti ve şeffaf tasarlanması ile ‘homojen’ bir mekan yaratılmıştır.

- Mekanda simetri ya da simetrisizlik kullanılmamıştır. Dengeli bir örgütlenme olması nedeniyle ‘simetri’ varmış izlenimi yaratmıştır.

Bu projede mimarın amacı mekanı doğadan ayırmamak, sınırsız bir yaşam alanı yaratmak olmuştur. Projede sınır öğelerinden de yararlanmıştır. Bunlar;

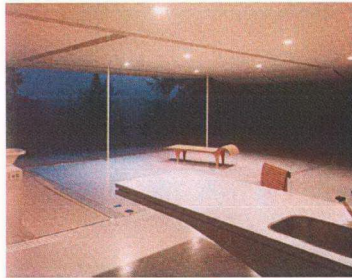
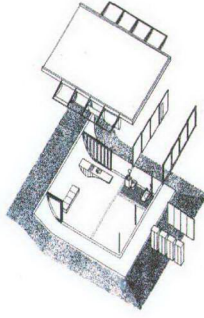
- Mekanlar arasında sınırlayıcı olarak ‘sürgülü sistemler’ kullanılmıştır. Hafif bölücü olarak kullanılan bu sistemler sayesinde sürgülü sistem açıkken ferah bir mekan, kapalıyken de kendi içinde belirli bir işleve hizmet eden mahrem bir mekan yaratılmıştır.

- Banyo hariç tüm mekanlarda aynı zemin malzemeleri kullanılmıştır. Doğaya kucak açmış, hiçbir sınırlayıcısı olmayan bir mekan olarak algılanması sağlanmıştır.

- Mekan tamamen açık olması nedeniyle mutfak bir ‘tezgahla’ sınırlanmıştır. Mutfak tezgahı uzantısı bir masaya dönüşerek yemek yemeye olanak sağlamıştır.

- Mekanda manzaraya tek bir ‘koltukla’ oturma alanı sınırlanmıştır.

Tablo 22. Duvarları Olmayan Ev (Gomez-Torras, Minimalism, 2003, 154-157)

Mimar : Shigeru Ban
Yer : Karuizawa, Nagano, Japonya

4.1.2.4 Duvarları Olmayan Ev
İç Mekan Görüntüleri

4.1.2.5 La Azohia Evi (Residence in 'La Azohia')

Bu proje mimar Jose Tarrago tarafından 1998 yılında Murcia da gerçekleştirilmiştir. İlk bakışta tek renkli bir ev olarak algılanmıştır. Evin tek renkle tasarlanması bir belirsizliğin hakim olmasını sağlamıştır. İç mekanlar bir diğzerinin devamı şeklinde oluşturulmuştur. Yapının dışında iklimin zor koşullarında korunmak için geleneksel mimari benimsenmiş, güneşin ışınlarını yansıtmak için beyaz duvarlar tercih edilmiştir (Tablo 23). İç mekanlar kavramlar dahilinde irdelendiğinde;

- Projede beyaz rengin hakim olması ile bir 'renk ve malzeme' bütünlüğü vurgulanmıştır.

- Proje tasarımında 'düzenli' bir örgütlenme mekandaki renk hakimiyeti ve aynı tip donatılarla sağlanmıştır.

- İç mekanda aynı rengin hakim olması, birbirini tamamlatan donatıların kullanılması mekânın 'sadelliğini' ortaya çıkarmıştır.

- Mekan örgütlenmesinde gereksiz donatı ve obje kullanılmaması ile 'azlık' kavramı vurgulanmıştır.

- Birbirine benzer donatıların aynı renk ve düzenli örgütlenme ile mekana yerleşmesi sonucu 'homojenliği' yansıtmıştır.

- Mekan örgütlenmesinde 'simetri' mekân içine eşit dağıtılan donatılar ve kullanılan sınırlayıcı elemanlarla sağlanmıştır.

Şeffaf, yalın, düzenli bir yaşam alanı tasarlamayı hedefleyen mimar başarılı olmuştur. Mimar, mekânlar arası geçişlerde sınır öğelerinden de yararlanmıştır. Bunlar;

- Mutfak ve yaşama alanı tezgah seviyesinde 'bölücüler' kullanılarak sınırlanmıştır.

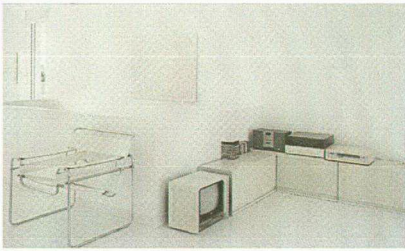
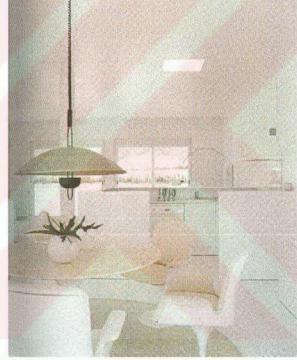
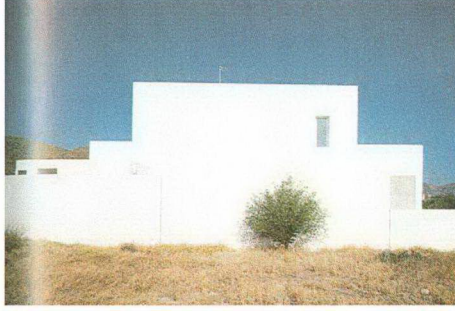
- Yaşama alanında mutfağın önünde yemek masası, sandalyeleri, halısı ve masaya yönelik tavan aydınlatması ile 'yemek yeme alanı' sınırlanmıştır.

- Yaşama mekânında kullanılan koltuk grubu, kenar sehpaları, orta sehpa, koltukları çevreleyen halı ve mekânaya yönelik ayaklı aydınlatma ile 'oturma köşesi' oluşturulmuştur.

- Oturma köşesinin karşısında tv köşesi oluşturularak alan 'tv izleme mekânına' dönüştürülmüştür.

- İç mekânlardaki tek renk hakimiyeti renkli olan aydınlatma birimi ile sehpa üzerindeki kemanı sınırlayıcı olarak algılatmıştır.

Tablo 23. La Azohia Evi (Cerver, Houses of The World, 2000, 810-815)

Mimar : Jose Tarrago
Yer : Murcia, İspanya

4.1.2.5 La Azohia Evi
İç Mekan Görüntüleri

4.1.2.6. Mobilya Ev (Furniture House)

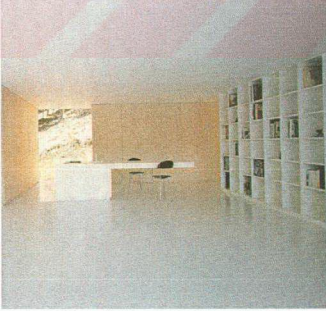
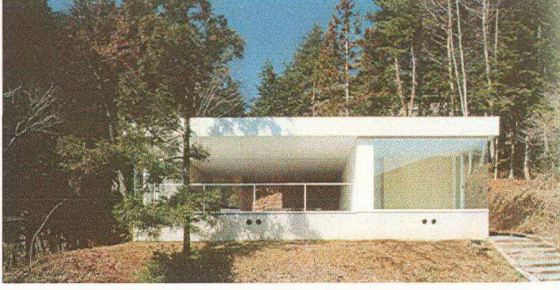
Proje mimar Shigeru Ban tarafından 1998 yılında Yamanaka da gerçekleştirilmiştir. Mimarın bu projedeki Minimalist yaklaşımının amacı, doğal çevreye mümkün olduğunca az zarar vermek olmuştur. Proje tasarımında, etrafı çevreleyen zengin bitki örtüsüne karşı bağımsız, özerk bir strüktür kullanılmıştır. Mekanları birbirinden ayrılmasını sağlamak için katı duvarlar yerine ahşap üniteler tercih edilmiştir. Böylelikle doğanın içinde, doğaya yakın olmak hedeflenmiştir. Ban, modern çağda geleneksel Japon mimarisini yeniden yorumlamıştır (Tablo 24). Mekanlar kavramlar dahilinde irdelendiğinde;

- Mekan renk ve malzemesiyle ‘bütünlük’ kavramını vurgulamıştır.
- Mekan içinde kullanılan donatıların birbiriyle ve çevreyle uyumu ‘düzen’ kavramını açığa çıkarmıştır.
- Mekanın tek renk hakimiyetiyle tasarlanması ve gereksiz hiçbir ayrıntı bulunmaması ‘sadeligi’ yansıtmıştır.
- Projenin mümkün olduğunca az donatıyla gerçekleştirildiği açıkça ‘azlığı’ vurgulanmıştır.
- Tasarımda tek renklilik, eşit dağılım, tek tip malzeme çeşiti ‘homojen’ bir mekan yaratılmasını sağlamıştır.
- İç mekanlar simetri anlayışı ile kurgulanmamıştır. Mekan içinde ‘asimetrik’ bir denge sağlanmıştır.

Mimar bu projeyi tasarlarken farklı yaşam alanları oluşturmak için altı ünite kullanmıştır. Mekanın doğadan kopmaması için cephelerde bütünüyle cam kullanılmıştır. Camlar raylı sistem yardımıyla tamamen açılarak sınırsızlık sağlanmıştır. Mekanları ayırmak amacıyla sınır öğeleri kullanılmıştır. Bunlar;

- Mekan örgütlenmesinde kullanılan ‘donatı ve dolaplarla’ sınırlılık sağlanmıştır.
- Yaşama mekanında ‘mutfak tezgahı’ ile kendini mekandan ayırmıştır.
- Uzun bir mutfak tezgahı tasarlanmış ve uzantısı mutfak masasına dönüştürülmüştür. Tezgah ve masa ile ‘yemek pişirme ve yeme mekanı’ olarak sınırlanmıştır.
- ‘Dolaplar’ hem mekanları birbirinden ayıran sınır öğeleri olarak hem de kitaplık olarak kullanılmıştır.
- Ev, cam olarak tasarlanan cepheleri tamamen açılarak mekan doğaya açılmıştır. ‘Cam’, mekanı sınırlayan ve sınırsızlaştıran bir obje olarak kullanılmıştır.

Tablo 24. Mobilya Ev (Cerver, Houses of The World, 2000, 972-977)

Mimar : Shigeru Ban
Yer : Yamanaka, Japonya

4.1.2.6 Mobilya Ev
İç Mekan Görünüşleri

4.1.2.7. Tait-Doulgeris İlave Binası (Extension of Tait-Doulgeris House)

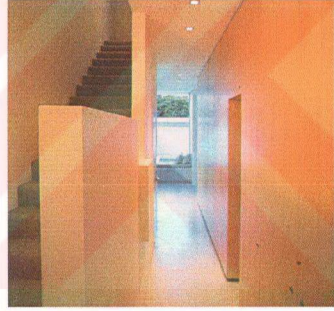
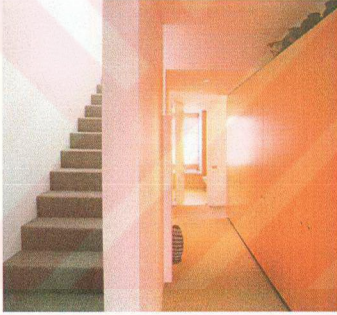
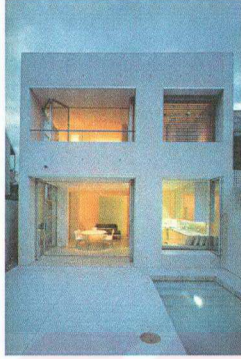
Bu proje Buzacott & Ocalisan Associates tarafından 1999 yılında Paddington da gerçekleştirilmiştir. Proje 7.5 m ye 25 m'lik bir arazi üzerinde bulunan eski bir evin yeniden düzenlenmesi ile meydana gelmiştir. Bu proje, iki yatak odası, bir çalışma alanı, evin arkasında bir yüzme havuzu ve geniş aynı zamanda açık mekanlar yaratmak için tasarlanmıştır. Giriş katında yaşama alanı ile mutfak ahşap bir ünite ile ayrılmıştır. Yaşama alanı havuz bulunan avluya açılmıştır. Üst katta bulunan yatak odaları ile banyolar ahşap ünitelerle bölünmüştür. Üst kattaki çalışma odası da terasa açılmıştır (Tablo 25). Mekan kavramlar dikkate alınarak irdelendiğinde;

- Mekanlarda renk ve malzeme 'bütünlüğü' oluşmuştur.
- Mekan örgütlenmesinde belirli bir 'düzen' anlayışı hakim olmuştur. Donatıların kullanımı ve yerleşiminde düzen uygulanmıştır.
- Mekanda aynı tip malzemelerin kullanımı ile 'sadelik' hissettirilmiştir.
- İç mekanlarda kullanılan tüm donatı ve objelere ihtiyaç duyulmuştur. Mekanlarda fazlalık hissettiren hiçbir donatı kullanılmamıştır. 'Azlık' hakim olmuştur.
- Tüm mekanlar benzer ve eşit donatılmıştır. Mekanlardaki örgütlenme 'homojenliğe' ışık tutmuştur.
- İç mekanlar 'simetrik' bir biçimde örgütlenmemiştir. Örgütlenmede simetrisizliği doğrulayacak şekilsizliğe de rastlamamıştır.

Bu proje de eski eve yeni bir soluk kazandırılmıştır. Açık ve işlevsel mekanlar yaratılmıştır. Proje tasarlanırken sınır öğelerinden de yararlanılmıştır. Bunlar;

- Yaşama mekanı ile mutfak kullanılan 'dolaplar' yardımıyla birbirinden ayrılmıştır. Dolaplar kendi işlevleri yanı sıra renkleri ve amaçları ile sınır öğesi görevi de görmüştür.
- Merdiven ile yaşama mekânını ayıran 'yarım duvarlar' sınır öğesi olarak mekanda yerini almıştır.
- Mutfağın karşısında konumlandırılan 'yemek masası sandalyeleri' ile yemek yeme bölümünü oluşturmuştur.
- Yaşama alanında bir köşede konumlanan 'koltuklar' mekanı oturma köşesine dönüştürerek sınırlılık oluşturmuştur.
- Mutfakta 'tezgah üstü duvarı rengi ve tezgah bölümü' ile yemek pişirme alanı olarak sınırlanmıştır.

Tablo 25. Tait-Doulgeris İlave Binası (Cerver, Houses of The World, 2000, 421-423)

Mimar : Buzacott & Ocalisan Associates
Yer : Paddington, Avustralya

4.1.2.7 Tait-Doulgeris İlave Binası
İç Mekan Görünüşleri

4.1.2.8. Stockholm'de Bir Daire (Apartment in Stockholm)

Bu tasarım, 2000'li yılların başlarında mimarlar Claesson Koivisto ve Rune Arkitektkontor tarafından Stockholm de gerçekleştirilmiştir. Daire temelde, merdivenle bağlantılı iki seviyeli bir alan olarak tasarlanmıştır. Orijinal projeye saygılı birkaç değişiklik yapılmıştır. İç duvarların çoğu kullanılmış, bazı geleneksel kapılar sürme kapılarla yer değiştirmiştir. Dairenin içinde çok yönlü alanlar yaratılmak istenmiş, bu nedenle de alanların görünebilmesini sağlamak için bazı duvarlar kaldırılmıştır (Tablo 26). Kavramlar dahilinde irdelendiğinde;

- Mekanlarda kullanılan zemin ve duvar malzemelerinde bütünlük uygulanmıştır. Örgütlenmede kullanılan donatılar 'bütünlüğe' katkı sağlamıştır.

- İç mekanların örgütlenmesinde düzen anlayışı vurgulanmıştır. 'Düzen' işlev ile şekil bulmuştur.

- İç mekanlar yalnız bir şekilde örgütlenmiştir. Kullanılan tüm donatı ve objeler 'sadeligi' yansıtmıştır.

- Mekan içinde kullanılmakta olan donatı ve objelerin 'azlığı' vurgulanmıştır.

- İç mekanlar düzenli bir şekilde örgütlenerek ve birbirini tamamlayan donatılar kullanılarak 'homojenlik' sağlamıştır.

- Mekan içinde ki yerleşim oldukça sade, düzenli ve düz çizgilerde oluşmuştur. Simetri ya da simetrisizlik mekana hakim olmamıştır.

Burada mimarlar çok işlevli açık mekan yaratmak ve mekanlar arası sirkülasyonu rahatlatmayı amaçlamıştır. Amaçlarına ulaşmada sınır öğelerine ihtiyaç duymuşlardır. Bunlar;

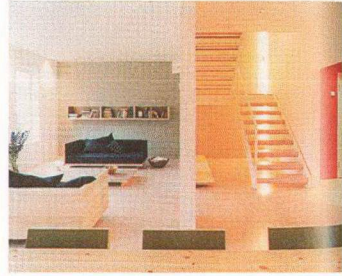
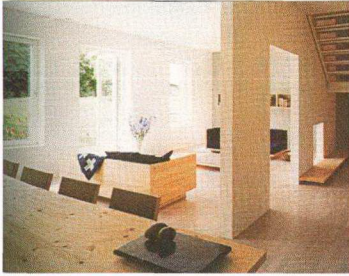
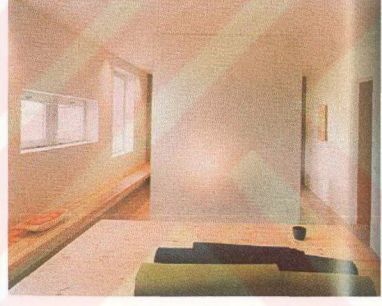
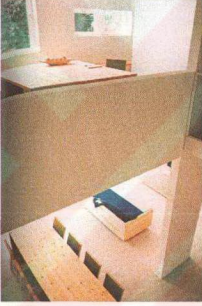
- Mekanlarda kullanılan 'yarı açık duvarlarla' sınırlılık sağlanmıştır. Merdiven ve yaşama alanı duvar parçaları ile sınırlandırmıştır.

- Yaşama alanında karşılıklı konumlanan 'koltuk grubu orta sehpaıyla' oturma alanı olarak kendini sınırlamıştır.

- Yaşama alanının da koltuk grubundan ayrı bir köşede örgütlenen yemek masası ve sandalyeleri buldukları alanı 'yemek köşesi' olarak sınırlandırmıştır.

- Mutfak ve üst kattaki odalarda 'şeffaf panel sistemler' ile mekanlar sınırlanarak ayrılmıştır.

Tablo 26. Stockholm'de Bir Daire (Gomez-Torras, Minimalizm, 2003, 544-549)

Mimar : C. Koivisto, R. Arkitektkontor
Yer : Stockholm, İsveç

4.1.2.8 Stockholm'de Bir Daire
İç Mekan Görünüşleri

4.1.2.9. Barcelona'da Bir Daire (Apartment in Barcelona)

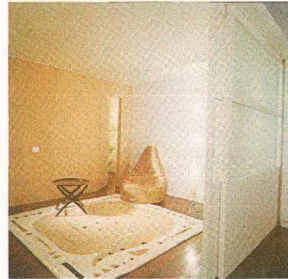
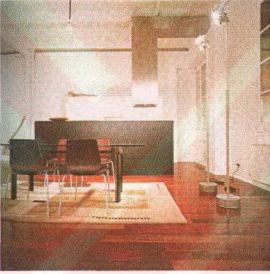
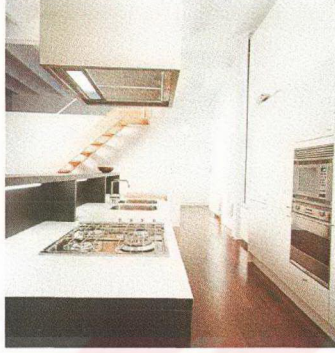
Bu proje mimar Franc Fernandez tarafından 2000'li yılların başlarında gerçekleştirilmiştir. Mimar bir fabrikanın bir eve dönüştürülmesine önderlik etmiştir. 4,5m yüksekliğe sahip binanın fabrika hissi korunmuştur. Bu özellik binaya çok belirgin bir kişilik kazandırmıştır. Binanın sahibi esnek mekanlar tasarlanmasını istemiştir. Binanın eski performansının korunmasına yönelik çalışılmıştır. Strüktürün varlığı korunarak alan ikiye bölünmüştür. İki alanın birinde, birbirine açılan mutfak, yemek yeme alanı ve yaşama mekanı, diğerinde, yatak odası, banyo ve çalışma odası tasarlanmıştır (Tablo 27). Mekan kavramlar dahilinde irdelendiğinde;

- Mekan da kullanılan donatı ve malzeme ile 'bütünlük' kavramı uygulanmıştır.
- İç mekanlar belirli bir 'düzen' anlayışı ile düzenlenmiştir.
- Mekanın zemin malzemesinin aynı akıp gitmesi ve duvarların tek renkte tasarlanması ile 'sadelik' amaçlanmıştır. Kullanılan donatının azlığı sadeliği desteklemiştir.
- Mekanda gereken donatı ve objelerin kullanılması 'azlık' kavramını açığa çıkarmıştır.
- Mekanda kullanılan tüm zeminin aynı olması, duvarların tek renk boyanması ve dengeli bir örgütlenme ile 'homojenlik' vurgulanmıştır.
- Mekan içinde eşit bir dağılım ve düzenli bir örgütlenme hissedilmiştir. Simetri ya da simetrisizlik mekanda baskın olmamıştır.

Proje kapsamında mimar, olabildiğine açık, çok işlevli mekanlar yaratmayı amaçlamıştır. Sınır öğeleri kullanılarak mekanlar örgütlenmiştir. Bunlar;

- Mekan içinde 'merdiven' yaşama mekanı ile yatak odalarını ayıran sınır öğesi olarak kullanılmıştır.
- Yaşama mekanında bulunan 'mutfak, davlumbaz ve mutfak tezgahı' ile sınırlanmıştır.
- Yaşama mekanı zemin olarak sınırsız şekilde tasarlanmıştır. Yemek yeme bölümünde kullanılan 'halıyla' zeminde sınırlamaya gidilmiştir.
- Yaşama alanında 'oturma köşesi koltuklar ve sehpa' yardımıyla sınırlanmıştır. Yemek yeme alanı, mutfak ile oturma köşesi alanında konumlandırılarak sınırlanmıştır. Mekanlara yönelik 'aydınlatma' sınır öğesi olarak da hizmet görmüştür.
- Yaşama alanında oturma birimlerini sınırlamaya 'pencerenin' de yardımı olmuştur.

Tablo 27. Barcelona'da Bir Daire (Gomez-Torras, Minimalism, 2003, 562-567)

Mimar : Franc Fernandez
Yer : Barcelona, İspanya

4.1.2.9. Barcelona'da Bir Daire
İç Mekan Görüntüleri

4.1.2.10. Vienna’da Bir Daire (Apartments in Vienna)

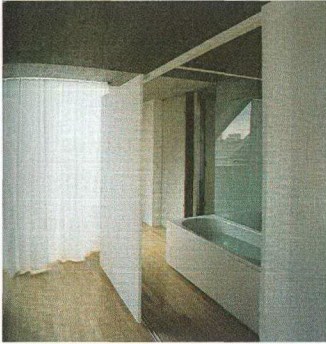
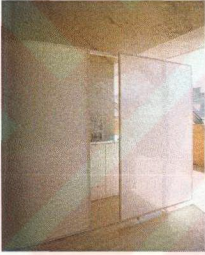
Proje, Lichtblau & Wagner tarafından Viyana da gerçekleştirilmiştir. Bu dairenin tasarımıdaki ana fikir güneş enerjisinden yararlanmak üzerine kurulmuştur. İlk olarak fonksiyon ve estetikle başa çıkılmıştır. Esnek bir proje yaratılmaya çalışılmıştır. Bu proje de 50 m²’lik dört ünite tasarlanmıştır. Her mekanın bir diğeriyle bağlantılı olması amaçlanmıştır. Yeniden mekanı çözüm için tasarlanan proje mekanın basit tasarlanması ile sağlanmıştır (Tablo 28). Proje kavramlar dikkate alınarak irdelendiğinde;

- Mekanın tümü ‘bütünlük’ içinde tasarlanmıştır.
- Mekan tasarımında ‘düzenin’ varlığı açıkça görülmüştür.
- İç mekanın ‘sadeliği’, mekan örgütlenmesinde, donatılarda, malzemede ve mekanın saydamlığında şekil bulmuştur.
- Mekana bakıldığında mümkün olduğunca ‘az’ ve basit bir örgütlenme anlaşılmıştır.
- Kullanılan malzeme ve uygulanan tasarım eşliğinde ‘homojen’ bir örgütlenme açıkça vurgulanmıştır.
- Mekanda simetri ya da simetrisizlik algılanmamıştır. Mekan yerleşimleri belirli bir çizgide, sade, düzgün bir şekilde dizayn edilmiştir.

Projenin amacı işlevi ve güzelliği bir araya getirmek olmuştur. Mekanlar basit bir anlatımla tasarlanmıştır. Mimarlar tasarımda sınır öğelerine de ihtiyaç duymuştur. Bunlar;

- Mekanlar iç içe geçmiş şekilde birbiriyle ilişkileri sağlanmıştır. Mekan örgütlenmesinde sınırlılık ‘sürgülü sistem’ kullanılarak sağlanmıştır.
- Yaşama alanı ve mutfak, ray sistemi üzerine kurulan ‘şeffaf panolar’ yardımıyla sınırlandırılmıştır.
- Yatma bölümünde, banyoyu mekandan ayırmak için sürgülü sistem üzerine kurulan ‘şeffaf olmayan /sağır panolar’ yardımcı olmuştur.
- Mekanlarda güneş enerjisinden yararlanmak için cephe boyunca geniş camlar kullanılmıştır. İç mekanı dışarıdan ayırmak için yere kadar uzanan ‘perdeler’ aracı olarak hizmet görmüştür.

Tablo 28. Viyana'da Bir Daire (Gomez-Torras, Minimalism, 2003, 592-597)

Mimar : Lichtblau & Wagner
Yer : Viyana, Avusturya

4.1.2.10. Vienna'da Bir Daire
İç Mekan Görünüşleri

5. SONUÇLAR

Tezin öncelikle amacı, İç Mekan Sınır Öğelerinin ele alınarak, mekan örgütlenmesi modelinde değerlendirilmesi ve sınır öğelerine duyulan ihtiyacın gözler önüne serilmesidir. Bu bağlamda farklı iki mimari akım seçilerek, mekan örgütlenmeleri irdelenmiş, sınır öğeleri ortaya çıkarılmıştır (Tablo 29).

Günümüzde konutlarında yaşamlarını sürdüren kullanıcılar, mekanları tek işlevle sınırlandırmamaktadırlar. Birçok işleve olanak sağlayacak esnek mekanlar kullanıcılar tarafından tercih edilmektedir. Bir mekan yatma, çalışma, yaşama, yemek yeme, ve dinlenme gibi işlevlerin bazen hepsini bazen de birkaçını bir arada barındırmaktadır. Mekanın çok işlevli kullanımı sınır öğeleriyle mümkün olmaktadır. Geleneksel Türk konutunda yaşama mekanı bir çok işlevi bir arada barındırarak aynı mekanda oturma, yeme ve yatma işlevlerine çözüm getirmekteydi. Geleneksel Türk konutunda yüklerle mekanlar çok işlevli hale getirilirken, günümüzün hızlı temposuna ayak uydurmakta olan mekan, bu çözümü mekan içinde görülen ve kendi görevlerini yerine getiren her bir donatı ile sağlamaktadır. Günümüz mekanında sınır öğeleri bilinçli ya da bilinçsiz kullanılarak yaşamın bir parçası haline gelmiştir.

Bu çalışma kapsamında ilk olarak mekan ve mekan örgütlenmesi tanımlanmış, mekan örgütlenmesinde etkili parametreler incelenmiş ve mekan sınırlayıcılarının örgütlenmedeki etkisi vurgulanmıştır. Daha sonra mekan sınırlayıcıları açıklanarak, mekan içinde nasıl kullanıldığı örneklerle desteklenmiştir. Mekan sınırlayıcılarının varlığı birbirinin tam karşılığı olan ve son zamanların popüler akımları olan Post Modernizm ve Minimalizm akımlarıyla karşılaştırmalı olarak irdelenmiştir. Her iki akımda da sınır öğelerinin varlığı ortaya koyulmuştur. Post Modernizm ve Minimalizm'in farklılığını en iyi ortaya çıkardığı düşünülen;

- bütünlük-parçalılık,
- düzen-düzensizlik,
- sadelik-karmaşıklık,
- azlık-çokluk,
- homojenlik-heterojenlik,
- simetri-simetrisizlik

kavramları dahilinde irdelenmiş ve bu kavramların söz konusu akımlarla paralelliği ortaya koyulmuştur. Sınır öğeleri söz konusu kavramlar açısından irdelenmiştir.

Beşinci bölümde, Dünya ve Türkiye literatüründen rasgele seçilen 10 Post Modern ve 10 Minimalist örneklerle pilot bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu pilot çalışma sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Mekan örnekleri irdelendiğinde seçilen kavramların mekanın ana kurgusundaki etkisi ortaya çıkarılmıştır.
- İrdelenen Post Modern mekanların çoğu parçalılık, düzensizlik, karmaşıklık, çokluk, heterojenlik ve simetrisizlik (asimetri) kavramları ile örgütlenirken; Minimalist mekanların çoğunda ise, bütünlük, düzen, sadelik, azlık, homojenlik ve simetri kavramları kullanılarak örgütlenmiştir.
- Mekan bileşen ve öğelerinin sınır öğesi olarak da kullanılabilirdiği irdelenen örnekler üzerinde görülmüştür.
- İç mekanlarda sınır öğeleri çoğunlukla yatayda ve düşeyde olmak üzere, eğrisel ve diyagonal olarak da kullanılmıştır. Yatayda, döşeme ve donatı; düşeyde, duvar, kolon, merdiven, giriş, pencere, kapı, çiçek, aydınlatma; eğrisel ve diyagonal olarak da tüm mekan bileşen ve öğelerinin kullanıldığı görülmüştür.
- Sınır öğelerinin Post Modern mekanlarda katı ve anlaşılmaz (karmaşık) şekilde kullanılmasıyla karmaşık, içe dönük, hareketli, şaşırtıcı ve renkli mekanlar oluşmuştur.
- Minimalist mekanlarda açık sınırsızlık hissini uyandıracak şekilde sınırlayıcı (açık renk hakimiyeti, döşemede yalınlık, sürgülü-şeffaf kapı) kullanılmasıyla şeffaf, dışa dönük, stabil, şaşkınlık uyandırmayan, huzur verici, sade ve yalın mekanlar meydana gelmiştir.
- İç mekanlarda sınır öğelerinin varlığı ile mekan çözümleri kolaylıkla uygulanmıştır. Mekan içinde alt mekanlar oluşturularak birçok işleve olanak tanıyan yeni mekanlar yaratılmıştır.
- Mekana işlev kazandırmasının yanı sıra sınır öğeleri, mekanın kimliğini ortaya çıkartmıştır. İç mekana bakılarak, ne tür bir mekan olduğu, ne amaçla kullanıldığı ve kullanıcıların sosyal statüleri kolaylıkla algılanabilmiştir.
- Yapılan pilot çalışma sonrasında mekanların sınır öğeleri tarafından var edildiği ortaya konulmuştur.
- Sınır öğeleri iç ve dış ortamı sınırlayabildiği gibi sınırsızlığın da sağlayabilmiştir.
- İç mekanın daha bilinçli kullanılabilmesinde sınır öğelerinin varlığının ne derece etkili olduğu görülmüştür.

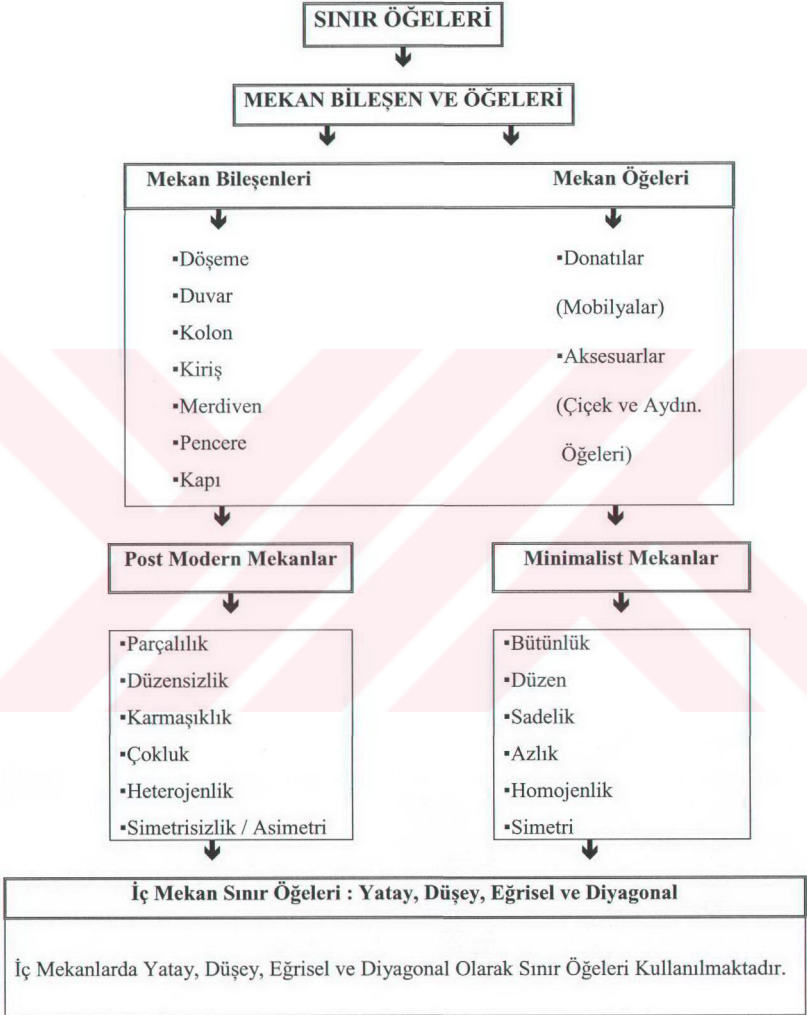
- Mekanın mimari tarzı ne olursa olsun sınır öğeleri mekan kurgusunda vazgeçilmez bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

İki farklı tarzda tasarlanmış mekanların irdelenmesi sonucunda, tasarım yaklaşımları ne kadar farklı olursa olsun, iç mekan örgütlenmesinde sınır öğelerinin kaçınılmaz olduğu irdelenen örnekler sonucunda ortaya çıkmıştır. Mekan tasarımında sınır öğelerinin kullanımı, mekanın daha belirgin/özgün ve kişilikli olarak örgütlenmesine neden olmaktadır. Mekanın tarzına uygun olarak mekan bileşen ve öğeleri farklı boyutlarda mekanı biçimlendirmektedir. Bu da mekana kullanım kolaylığı katmakta, mekanı estetik olarak da zenginleştirmektedir. İç mekan tasarımında kullanılan sınır öğeleri mekan örgütlenmesinde oldukça etkilidir ve farklı mimari akımlarda aynı amaçlar doğrultusunda kullanılabilirlerdir.

Farklı anlayışlarla donatılmış konut mekanlarında sınır öğelerinin bazılarında çok yoğun (Jencks Evi, Memphisvari Mekan...), bazılarında ise daha az (Klotz Evi, Y Evi...) kullanıldığı görülmektedir. Sınır öğelerinin Post Modern mekanlarda sabit bileşen ve eleman olarak, Minimalist mekanlarda hareketli elemanlar olarak buldukları mekan örnekleri ile açıkça görülmektedir. Bu nedenle farklı tarzlardaki mekanlarda farklı sınır öğelerinden yararlanıldığı varsayımını kanıtlamaktadır.

Bu çalışma yapılırken literatürde sınır öğeleriyle ilgili büyük bir açık olduğu göze çarpmıştır. Çalışmanın sınır öğelerinin yeri, kullanımı ve mekana katkıları konusunda literatür eksikliğini doldurması amaçlanmıştır. Bu çalışma sonucunda, ortaya çıkan verilerin sadece literatürdeki eksikliği doldurmak değil aynı zamanda kullanıcı ve mimarlık, iç mimarlık bölümleri olan üniversitelerin eğitim, tasarım, uygulama ve eleştirisi ortamlarında yararlı olacağına inanılmaktadır.

Tablo 29. Post Modern ve Minimalist Mekanlar da Sınır Öğelerinin İrdelenmesinin Sonuçları

6. KAYNAKLAR

- Ace Architects, 1993, 7007 Broadway Terrace, Tasarım 33, 84-89.
- Aytuğ, A., 1987, Mimaride Doku Kullanımının Psikolojik Etkileri Üzerine Bir Araştırma, oktora Tezi, Yıldız Üniv., Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bilgin, N. , 1991, Eşya ve İnsan, Gündoğan Yayınları, Ankara.
- Canbakkal, N. , 2002, Konvansiyon ve Moda Kapsamı İçinde Müzeler, Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, Haziran.
- Cerver, F. A., 2000, Mobilya Ev, Houses of The World, 972-977.
- Cerver, F. A., 2000, La Azohia Evi, Jose Tarrago , Houses of The World, 810-815.
- Cerver, F. A., 2000, Tait-Doulgeris İlave Binası, Houses of The World, 421-423.
- Chijiwa, H. , 1989, Color Harmony, Rockport Publication, Massachusetts.
- Cordan, Ö., 2002, Mimari Formun Kavramsal Analizi, Doktora Tezi, K.T.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, Mayıs.
- Çolak, A., 2004, Duvarlar: Anlamsal (Semantik) ve Dizimsel (Sentaktik) Bir Analiz, Doktora Tezi, KTÜ Fen Bilimleri Ens. Mim. Anabilim Dalı, Haziran, 6, 7, 8, Trabzon.
- Eroğlu Ö., 1998, Minimal Art (Minimalizm), Yapı 199/ Haziran.
- Ersoy, U., 1985, Betonarme, Evrim Yayınevi ve Ticaret Ltd. Şti., 192, İstanbul.
- Ertürk, S., 1995, Mimari Donatım Ders Notları, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Fakülte Ders Notları, 42, Trabzon.
- Faulker, S., 1979, Planning a Home, Holt, Rinehart and Winston, New York.
- Ferrario, L. , 1993, Milano da Bir Mimar İki Ev, Arredamento 93, 4, 62-71.
- Feyerabend, Paul K., 1989, Yönteme Hayır, Bir Anarşist Bilgi Kuramının Ana Hatları Ara Yayınları.
- Gençosmanoğlu, A. B., 2001, Estetik ve Mimarlıkta Kavram, Kavramsal Analiz, Kavramlaştırma/1980 Sonrası Mimarlık Ürünleri Üzerine Örneklemeler, Doktora Tezi, K.T.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü Ağustos, Trabzon.

- Gomez, L., Torras, S., G., 2003, Barcelona'da Bir Daire, *Minimalism*, Feierabend, 562-567.
- Gomez, L., Torras, S., G., 2003, House Without Walls, *Minimalism*, Feierabend, 154-157.
- Gomez, L., Torras, S., G., 2003, Klotz House, *Minimalism*, Feierabend, 190-195.
- Gomez, L., Torras, S., G., 2003, Louis Vitton in Paris, *Minimalism*, Feierabend, 708-713.
- Gomez, L., Torras, S., G., 2003, Sperl House, *Minimalism*, Feierabend, 220-225.
- Gomez, L., Torras, S., G., 2003, Stockholm'de Bir Daire, *Minimalizm*, Feierabend, 544-549.
- Gomez, L., Torras, S., G., 2003, Viyana'da Bir Daire, *Minimalism*, Feierabend, 592-597.
- Gomez, L., Torras, S., G., 2003, Y Evi, *Minimalism*, Feierabend, 256-261.
- Gür, Ş. Ö., 1998, Eleştirel Yorumlarda Mimari Kavramlar-2, *Yapı* 197, Nisan 98, 65-73.
- Gür, Ş. Ö., 1998, Eleştirel Yorumlarda Mimari Kavramlar-3, *Yapı* 198, Mayıs 98, 75-83.
- Gür, Ş. Ö., 2000, Konut Kültürü, Yem Yayın.
- Gür, Ş. Ö., 1995, Mekan Örgütlenmesi, Yem Yayın, 44-45.
- Gürer, L., 1990, Temel Tasarım, İTÜ Matbaası, İstanbul.
- Graves, M., 1990, Michael Graves Evi, *Arredamento Dekorasyon*, Boyut Yayın Grubu, Mart, 68-72.
- Hasol, D., 1998, Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Yem Yayın.
- Hassan, İ., 1985, The Culture of Post Modernism, *Theory, Culture and Society*, 2, 3, 5-52.
- Heuser, K. C., 1989, *Innearchitektur + Raumgestaltung*, Augustus Verlag Augsburg, Berlin.
- Işingör, M.; Eti, E.; Ashier, M., 1986, Resim-1 Temel Sanat Eğitimi, Resim Teknikleri, Grafik Resim, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- İnceoğlu, M., İnceoğlu, N., 2004, Mimarlıkta Söylem Kuram ve Uygulama, Tasarım Yayın Grubu, 69, İstanbul.
- Jencks, C., 1990, Charles Jencks Evi, *Arredamento Dekorasyon*, Boyut Yayın Grubu, Nisan, 68-72.
- Kalınkara, V., 2001, Konutta İç Dekorasyon, Teknik Yayınevi, Ankara.
- Kotran, E., 1988, Türkiye'de Mimarlık Hareketleri, *Mimarlık Dergisi* 235, 36-38.

- Kuban, D., 1992, Mimarlık Kavramlar: Tarihsel Perspektif İçinde Mimarlığın Kuramsal Sözlüğüne Giriş, Yem Yayın, 15, İstanbul.
- Kubat, A.S., 1994, Disney Dünyası'nda Post Modernizm, Yapı 153, Ağustos, 58-70.
- Kunt, E., 2000, Dört Mevsimlik Bir Ev, Marie Claire Maison, Temmuz-Ağustos, 60-69.
- Kural, N.; Kural, İ., Mesa Akdeniz Evleri, Villa Dekorasyon 10, Tasarım Yayın Grubu, İstanbul, 50-51.
- Lee, C., 2005, Minimalizm Üzerine, <http://www.designcommunity.com/discussion/2965.html>, 10 Aralık.
- Memphis, 1994, Bir 'Memphisvari' Mekan, Arredamento 94, 12, 53-57
- Özdemir, İ., 1994, Mimari Mekanın Değerlendirilmesinde Mekan Örgütlenmesi Kavramı, Konutta Yaşama Mekanları, Doktora Tezi, K.T.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Özdemir, İ., Ural, S., Gür, Ş. Ö., 1991, 'Yapı Bileşen ve Öğelerinin Mekan Örgütlenmesine Etkileri', II. Uluslar arası Yapı ve Yaşam 91 Kongresi Bildiri Kitabı, 14-19 Mayıs, Bursa, 158-186.
- Rapoport, A., 2004, Kültür Mimarlık Tasarım, Yapı Yayın, İstanbul.
- Rohe, Ludwig Mies van der, 2005, Tugendhat House, at Brno, Czech Republic, 1930, http://www.greatbuildings.com/architects/Ludwig_Mies_van_der_Rohe.html, 10Aralık.
- Sarı, A., 1996, Düşey Sirkülasyon Araçları Merdivenler, Yem Yayın, 10, İstanbul.
- Sarıyer, D., 2005, Dekorasyon Tarzlar: Minimalizm, <http://www.masiftasarim.com/makale/minimalizm.html>, 10 Aralık.
- Soley Evi, 1989, Reşit Soley, Tasarım Eylül, 68-70
- Sözen, M.;Tanyeli, U., 1994, Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, Remzi Kitabevi.
- Stern, R. A. M., 1990, Post Modern Malikane, Arredamento Mimarlık Boyut Yayın Grubu, Haziran, 70-74.
- Şener, Y; Minimalizm, Tempo, Art Dekor 99, 18-20.
- Şensoy, H., 1984, İç Mekan Düzenleme Bilim Dalı Konferansları (1976-77 Ders Yılı), Mimar Sinan Üniv. Mim. Fak. Mim. Bl., Yayın No.4, 21-25, İstanbul.
- Tanalı, M. Z., 2000, Sadeleştirmeler, Alp Yayınevi, Ankara.

- Tavşan, F., 2002, İç Mekan Stilllerinin İncelenmesinde Sistematik Bir Yaklaşım Önerisi, Doktora Tezi, K.T.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, 86, Trabzon.
- Tanyeli, U., 1991, Venturi'den Ne Öğrenmeli?, Arredamento Dekorasyon, Mayıs 91,5, 90, 'Philadelphia Hayvanat Bahçesi'nde Çocuklar İçin Düzenlenmiş Bölüm'.
- Tezer, G., 1993, Eski Objeler Yeni Mekanlar, Tasarım 33, 74-83
- Toydemir, N., Gürdal, E., Tanaçan, L., 2000, Yapı Elemanı Tasarımında Malzeme, Literatür Yayıncılık, İstanbul.
- Uluğ, M., 2002, Post Modernizm Bitti Mi?, TSMD MİMAR 3, 32-34, İstanbul.
- Ural, S. E., 1995, Mimarlıkta Renk: Yapay Ortamların Renklendirilmesinde Renk Dinamikleri, Doktora Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, 8, Trabzon.
- URL-1, Otari Pazarlama A. Ş., Zemin ve Merdiven Kaplamaları, <http://www.otarifloor.com>, 2 Kasım 2005.
- URL- 2, Cotto Yer Döşemeleri, Başak Çatı ve Cephe Sistemleri, <http://www.basakkiremit.com.tr>, 2 Kasım 2005.
- URL- 3, Toroy Parke, Laminat Parke, <http://www.toroy.com.tr/laminat-parke-referans.htm>, 2 Kasım 2005.
- URL- 4, Yütaş, Ürünler, <http://www.yutasyapi.com/Urunler.aspx?KID=270&L=TR>, 2 Kasım 2005.
- URL- 5, Modern Perde Sistemleri, <http://www.mps.com.tr/>, 2 Kasım 2005.
- URL- 6, Cam balkon, <http://www.cambalkon.com/res.htm>, 2 Kasım 2005.
- URL-7, Vanna Venturi House, by Robert Venturi, at Chestnut Hill, Philadelphia, Pennsylvania, 1962, http://www.greatbuildings.com/buildings/Vanna_Venturi_House.html, 18 Aralık 2005.
- URL- 8, Tugendhat House, Ludwig Mies van der Rohe, Brno, Czech Republic, http://www.greatbuildings.com/buildings/Tugendhat_House.html, 15 Mayıs 2005.
- URL- 9, TDK sözlüğü, <http://www.tdk.gov.tr>, 2 Kasım 2005.
- Usta, G. K.,1997, Mekan Çözümleme Yöntemlerinde Morfolojik Kart Tekniğinin Kullanılması Osmanlı Hanlarında Örnekleme, Yapı 185/Nisan, 71-79.
- Venturi, R., 1991, Mimarlıkta Karmaşıklık ve Çelişki, Şevkivanlı Mimarlık Vakfı Yayınları.
- Zevi, B., (1948) 1957, Architecture as Space: How to Look at Architecture, M. Gendel (çev.), Horizon Press, N. Y.

7. EKLER

Ek Tablo 1. Post Modern Mekanların Sınır Ögeleri Açısından İrdelenmesi.

Ek Tablo 2. Minimalist Mekanların Sınır Ögeleri Açısından İrdelenmesi.

Ek Tablo 1. Post Modern Mekanların Sınır Ögeleri Açısından İrdelenmesi

POST MODERN	SINIR ÖGELERİ											Eğrisel	Diyag.
	Yatay		Düşey										
	Döş.	Dona.	Duv.	Kol.	Merd.	Kiriş	Pen.	Kapı	Çiç.	Ayd.			
 Graves Evi	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☒	☒	☒	☒	☐	☐	
 Malikane	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☒	☐	☐	
 Jencks Evi	☒	☒	☐	☒	☐	☒	☒	☒	☒	☒	☐	☐	
 Milanoda Ev	☒	☒	☒	☒	☒	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	
 Gallaratede	☐	☒	☒	☐	☐	☐	☒	☒	☐	☒	☐	☒	
 Soley Evi	☒	☒	☒	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☒	☒	☐	
 Eski Objeler	☒	☒	☒	☒	☐	☐	☒	☐	☐	☒	☒	☐	
 Broadway	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	☐	☒	☐	☐	
 Memphisvari	☒	☒	☒	☒	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	☐	
 Kunt Evi	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐	☐	☒	☐	☐	

Ek Tablo 2. Minimalist Mekanların Sınır Öğeleri Açısından İrdelenmesi

MİNİMALİST	SINIR ÖĞELERİ											
	Yatay		Düsey							Eğris.	Diyag.	
	Döş.	Don.	Duv.	Kol.	Mer.	Kiriş	Pen.	Kapı	Çiç.			Ayd.
 Klotz Evi	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	☐
 Sperl Evi	☒	☒	☒	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☒	☐	☒
 Y Evi	☒	☒	☐	☐	☐	☒	☒	☐	☐	☒	☐	☐
 Duvarsız Ev	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☒	☐	☐	☒	☐	☐
 La Azohia	☒	☒	☒	☐	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	☒
 Mobilya Ev	☐	☒	☒	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☒	☐	☐
 TaitDoulgeris	☒	☒	☒	☐	☒	☐	☒	☐	☐	☒	☐	☐
 Stockholmdede	☐	☒	☒	☐	☒	☒	☒	☐	☐	☒	☐	☒
 Barcelonada	☒	☒	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	☒	☐	☐
 Viennada	☐	☒	☒	☐	☐	☐	☒	☒	☐	☒	☐	☒

ÖZGEÇMİŞ

Funda KURAK AÇICI, 1976 yılında Trabzon'da doğdu. İlk öğrenimini Trabzon 100. Yıl İlköğretim okulunda, orta öğrenimini ise Trabzon Fatih Lisesinde tamamladı. 1994 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Gümüşhane Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği bölümüne girmeye hak kazandı. 1997 yılında bu bölümü bıraktı. 1998 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi İç mimarlık bölümüne girmeye hak kazandı. 2002 yılında bu bölümden mezun oldu. Aynı yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen bilimleri Enstitüsü İç Mimarlık anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başladı. Halen bu eğitime devam etmektedir ve İngilizce bilmektedir. Evlidir.